

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

Research Article / Araştırma Makalesi

ANKARA SCIENCE
UNIVERSITY

Digital Childhood in the Age of Artificial Intelligence: New Risks and Responsibilities from a Preventive Social Work Perspective

Yapay Zekâ Çağında Dijital Çocukluk: Koruyucu Sosyal Hizmet Perspektifinden Yeni Riskler ve Sorumluluklar

Merve Dalmaz*

Abstract: The rapid transformation of digital technologies and artificial intelligence-based systems has reshaped media production processes and redefined the position of children within digital environments. Today, children are no longer positioned merely as users or viewers of digital content; rather, they have become active components of algorithmic media ecosystems through their personal data, online visibility, and digital representations. While these developments create important opportunities for learning, communication, and participation, they also introduce new forms of risk, including violations of privacy, the uncontrolled construction of digital identities, data-driven surveillance, and the instrumentalization of children in online environments. The aim of this review study is to examine the effects of artificial intelligence-based media practices on children's digital representation from the perspective of children's rights and preventive social work. Drawing on objectification theory as its theoretical framework, the study discusses the conditions under which children's visibility in digital environments may move beyond participation and create risks related to commodification and instrumentalization. Within this context, contemporary issues such as sharenting practices, digital privacy, persistent digital footprints, data security, and the right to be forgotten are examined through a rights-based approach. Furthermore, the study emphasizes that child protection in the digital age can no longer be limited to risks occurring within physical environments, but must be expanded to include new forms of vulnerability emerging in online spaces. Accordingly, it is concluded that preventive social work practices should assume new responsibilities in areas such as promoting digital literacy, strengthening family awareness, advocating for children's rights, and developing digital child protection policies.

Keywords: Artificial Intelligence, Child Rights, Digital Privacy, Child Representation, Preventive Social Work.

* Dr., Independent Researcher, Social Work.

Dr., Bağımsız Araştırmacı, Sosyal Hizmet.

ORCID <https://orcid.org/0000-0002-4529-6760>

mervedalmaz@gmail.com

Cite as/ Atıf: Dalmaz, M. (2026). Digital childhood in the age of artificial intelligence: New risks and responsibilities from a preventive social work perspective / Yapay zekâ çağında dijital çocukluk: Koruyucu sosyal hizmet perspektifinden yeni riskler ve sorumluluklar. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 21(Ö1), 805-861. [Special Issues Dedicated to Prof. Dr. Mahmut Özer], Ankara Bilim University Publications. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.95100>

Received/Geliş: 24 June/Haziran 2026

Accepted/Kabul: 15 September/Eylül 2026

Published/Yayın: 20 September/Eylül 2026

Checked by plagiarism software

Öz: Dijital teknolojiler ve yapay zekâ temelli sistemlerde yaşanan hızlı dönüşüm, medya üretim süreçlerini ve çocukların dijital ortamlardaki konumunu yeniden şekillendirmektedir. Günümüzde çocuklar yalnızca dijital içeriklerin kullanıcısı ya da izleyicisi olarak değil; aynı zamanda kişisel verileri, çevrim içi görünürlükleri ve dijital temsilleri aracılığıyla algoritmik medya ekosisteminin bir parçası hâline gelmektedir. Bu dönüşüm çocuklara öğrenme, iletişim ve katılım açısından çeşitli fırsatlar sunmakla birlikte; mahremiyet ihlali, dijital kimliğin kontrolsüz biçimde oluşması, veri temelli gözetim ve çocukların dijital ortamlarda araçsallaştırılması gibi yeni risk alanlarını da beraberinde getirmektedir. Bu çalışmanın amacı, yapay zekâ temelli medya pratiklerinin çocukların dijital temsili üzerindeki etkilerini çocuk hakları ve koruyucu sosyal hizmet perspektifi doğrultusunda değerlendirmektir. Çalışmada, nesneleştirme kuramı temel alınarak çocukların dijital ortamlardaki görünürlüğünün hangi koşullarda katılımın ötesine geçerek metalaştırılma ve araçsallaştırılma riski oluşturabileceği tartışılmıştır. Bu kapsamda sharenting uygulamaları, dijital mahremiyet, kalıcı dijital izler, veri güvenliği ve unutulma hakkı gibi güncel konular hak temelli bir yaklaşımla ele alınmıştır. Çalışmada ayrıca dijitalleşme süreciyle birlikte çocuk koruma anlayışının yalnızca fiziksel çevrede ortaya çıkan risklerle sınırlandırılmayacağı; çevrim içi ortamlarda gelişen yeni kırılganlık biçimlerini de kapsayacak şekilde genişletilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu doğrultuda koruyucu sosyal hizmet uygulamalarının dijital okuryazarlık, aile farkındalığı, çocuk hakları savunuculuğu ve dijital çocuk koruma politikalarının geliştirilmesi alanlarında yeni sorumluluklar üstlenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Çocuk Hakları, Dijital Mahremiyet, Çocuk Temsili, Koruyucu Sosyal Hizmet.

Structured Abstract

The rapid advancement of digital technologies and artificial intelligence (AI) has fundamentally reshaped the ways individuals engage with media environments. Media production, content distribution, and new forms of online participation are increasingly governed by algorithmic systems that influence visibility, accessibility, and interaction. As digital ecosystems continue to evolve, childhood experiences are also being transformed. Children are no longer merely passive consumers of digital content; instead, they have become increasingly visible participants in algorithmically driven environments through their images, personal data, online interactions, and digital representations.

While digital technologies offer children valuable opportunities for learning, creativity, communication, and social participation, they also introduce new and complex forms of vulnerability that extend beyond the scope of traditional child protection frameworks. AI-powered recommendation systems, automated content generation tools, and data-driven media practices have intensified ethical debates surrounding children's rights, privacy, autonomy, and protection in digital environments. Of particular concern is the growing visibility of children online, which raises important questions regarding digital identity formation, personal data security, surveillance practices, and the incorporation of childhood into the digital attention economy.

Although previous studies have examined issues such as children's digital privacy, sharenting, AI ethics, and children's rights separately, relatively limited attention has been given to integrating these topics within a comprehensive preventive social work perspective. This review addresses this gap by integrating recent theoretical and empirical literature on artificial intelligence, digital childhood, children's rights, and preventive social work to provide a comprehensive interdisciplinary perspective on children's digital representation.

The primary aim of this review is to examine children's digital representation in AI-mediated media environments through the perspectives of children's rights and preventive social work. In addition, the review seeks to explain how artificial intelligence reshapes children's digital experiences and to discuss the implications of these transformations for child protection, digital privacy, and preventive social work practice. Rather than approaching artificial intelligence solely as a technological innovation, the study conceptualises AI-mediated media environments as social structures that shape children's everyday experiences, participation, identities, and rights. This interdisciplinary perspective contributes to the growing literature by offering a more comprehensive understanding of how AI-mediated media environments reshape children's rights, digital representation, and preventive social work practices.

This study was conducted as a narrative literature review. Relevant peer-reviewed studies published primarily between 2020 and 2025 were identified through Scopus, Web of Science, TR Dizin, and Google Scholar. Earlier publications were also considered where they provided the theoretical foundations of the topic, particularly regarding Objectification Theory, children's rights, and digital privacy. The selected literature was analysed thematically to synthesise current evidence on children's digital representation, artificial intelligence, children's rights, and preventive social work. The selected studies were evaluated comparatively, and recurring concepts, theoretical perspectives, and empirical findings were synthesised to identify the principal opportunities, risks, and implications associated with children's representation in AI-supported media environments.

The reviewed literature indicates that AI-supported media environments simultaneously create new opportunities for children's participation, learning, and communication while increasing risks related to digital privacy, algorithmic surveillance, commercial exploitation, digital objectification, and the long-term management of children's digital identities. The literature further highlights that rights-based digital governance, digital literacy, ethical parental practices, and preventive social work interventions are central to strengthening children's protection in digital environments. Across the reviewed studies, a consistent finding is that children's digital identities are increasingly constructed through interactions between parental sharing practices, platform algorithms, and AI-supported recommendation systems. Although these technologies facilitate participation and communication, they simultaneously increase children's exposure to persistent digital footprints, data surveillance, commercial exploitation, and reduced control over personal information. Collectively, the literature demonstrates that the protection of children's digital rights has become an essential component of contemporary child protection.

In the age of artificial intelligence, digital footprints have acquired even greater significance because children's online data can be collected, analysed, and incorporated into algorithmic systems. Unlike conventional forms of information sharing, AI-driven technologies can process large volumes of data and generate digital profiles based on behavioural patterns. Protecting children's personal information therefore extends beyond preventing inappropriate disclosure and requires addressing broader concerns related to data surveillance, algorithmic decision-making, and digital inequalities.

These developments highlight the need to broaden preventive social work approaches. Traditionally, child protection systems have focused primarily on risks emerging within physical environments, including neglect, abuse, and unsafe living conditions. However, the digital transformation of childhood demonstrates that vulnerability can also emerge in online spaces. As a result, contemporary social work practice should integrate digital environments more systematically into assessment, prevention, advocacy, and intervention processes.

From a preventive social work perspective, promoting children's digital well-being requires interventions at multiple levels. At the individual level, children should be supported in developing digital literacy, critical thinking skills, and awareness of their digital rights. At the family level, parents should be guided toward responsible digital practices that respect children's privacy and encourage ethical technology use. At the societal and policy levels, child-centred digital protection strategies should be developed through collaboration among professionals, institutions, and policymakers. The reviewed studies further indicate that effective child protection in AI-supported media environments requires interdisciplinary collaboration involving social workers, educators, psychologists, legal professionals, policymakers, technology developers, and digital platform providers. Such collaboration is essential for developing sustainable, rights-based, and child-centred digital governance strategies.

Social workers also play a critical advocacy role in ensuring that technological developments are evaluated through a rights-based framework. The principle of the best interests of the child should remain central to policies concerning artificial intelligence, digital platforms, and media practices. Protecting children in digital environments should involve not only reducing risks but also creating safe, inclusive, and empowering digital spaces in which children can exercise their rights.

From a theoretical perspective, this review contributes to the literature by integrating children's rights, digital childhood, Objectification Theory, and preventive social work within a common conceptual framework. From a practical perspective, it provides evidence-based recommendations for social workers, educators, families, policymakers, and digital platform developers to strengthen children's protection and digital well-being in AI-mediated environments.

In conclusion, children's representation in AI-supported media environments should be understood as a multidimensional phenomenon extending beyond technological innovation to encompass ethical, legal, developmental, and social policy concerns. Protecting children's rights in digital environments requires comprehensive strategies grounded in digital privacy, participation, informed consent, ethical AI governance, and the principle of the best interests of the child. Strengthening preventive social work within this rapidly evolving digital landscape will contribute to creating safer, more inclusive, and rights-based digital environments while supporting children's healthy development and long-term well-being. Accordingly, future child protection policies should integrate children's rights, digital privacy, ethical AI governance, and preventive social work principles to promote child-centred digital environments that enhance children's well-being while reducing emerging digital vulnerabilities.

Keywords: Artificial Intelligence, Child Rights, Digital Privacy, Child Representation, Preventive Social Work.

ملخص منظم

إلى إعادة تشكيل جذرية للطرق التي يتفاعل بها الأفراد مع البيانات (AI) أدى التقدم السريع في التقنيات الرقمية والذكاء الاصطناعي الإعلامية. فقد أصبح إنتاج الوسائط وتوزيع المحتوى والأشكال الجديدة للمشاركة عبر الإنترنت تخضع بشكل متزايد لأنظمة خوارزمية تؤثر على الظهور وإمكانية الوصول والتفاعل. ومع استمرار تطور النظم البيئية الرقمية، تتغير تجارب الطفولة أيضًا. لم يعد الأطفال مجرد مستهلكين سلبيين للمحتوى الرقمي؛ بل أصبحوا مشاركين بارزين بشكل متزايد في البيانات التي تحركها الخوارزميات من خلال صورهم وبياناتهم الشخصية وتفاعلاتهم عبر الإنترنت وتمثيلاتهم الرقمية.

وفي حين توفر التقنيات الرقمية للأطفال فرصًا قيمة للتعليم والإبداع والتواصل والمشاركة الاجتماعية، فإنها تحدث أيضًا أشكالًا جديدة ومعقدة من التعرض للخطر تتجاوز نطاق أطر حماية الطفل التقليدية. وقد أدت أنظمة التوصيات المدعومة بالذكاء الاصطناعي، وأدوات إنشاء المحتوى الآلية، والممارسات الإعلامية القائمة على البيانات إلى تكثيف النقاشات الأخلاقية المحيطة بحقوق الأطفال وخصوصيتهم واستقلاليتهم وحمايتهم في البيئات الرقمية. ومما يثير القلق بشكل خاص هو تزايد ظهور الأطفال على الإنترنت، الأمر الذي يطرح أسئلة مهمة بشأن تكوين الهوية الرقمية، وأمن البيانات الشخصية، وممارسات المراقبة، وإدماج مرحلة الطفولة في اقتصاد الاهتمام الرقمي.

على الرغم من أن الدراسات السابقة قد تناولت قضايا مثل الخصوصية الرقمية للأطفال، ومشاركة محتوى الأطفال على الإنترنت وأخلاقيات الذكاء الاصطناعي، وحقوق الطفل بشكل منفصل، إلا أن الاهتمام الذي أولي لدمج هذه الموضوعات ضمن منظور (sharenting) شامل للعمل الاجتماعي الوقائي كان محدودًا نسبيًا. تتعالج هذه المراجعة هذه الفجوة من خلال دمج الأدبيات النظرية والتجريبية الحديثة حول الذكاء الاصطناعي، والطفولة الرقمية، وحقوق الطفل، والعمل الاجتماعي الوقائي لتقديم منظور شامل متعدد التخصصات حول التمثيل الرقمي للأطفال.

الهدف الأساسي من هذه المراجعة هو دراسة التمثيل الرقمي للأطفال في البيئات الإعلامية التي يتوسط فيها الذكاء الاصطناعي من خلال منظور حقوق الطفل والعمل الاجتماعي الوقائي. بالإضافة إلى ذلك، تسعى المراجعة إلى توضيح كيفية قيام الذكاء الاصطناعي بإعادة تشكيل التجارب الرقمية للأطفال ومناقشة الآثار المترتبة على هذه التحولات فيما يتعلق بحماية الطفل، والخصوصية الرقمية، وممارسات العمل الاجتماعي الوقائي. بدلاً من التعامل مع الذكاء الاصطناعي باعتباره ابتكارًا تكنولوجيًا فحسب، تُصور الدراسة البيئات الإعلامية التي يتوسط فيها الذكاء الاصطناعي على أنها هياكل اجتماعية تشكل تجارب الأطفال اليومية ومشاركتهم وهوياتهم وحقوقهم. تساهم هذه المنظور متعدد التخصصات في إثراء الأدبيات المتنامية من خلال تقديم فهم أكثر شمولية لكيفية قيام البيئات الإعلامية التي يتوسط فيها الذكاء الاصطناعي بإعادة تشكيل حقوق الأطفال، وتمثيلهم الرقمي، وممارسات العمل الاجتماعي الوقائي.

أُجريت هذه الدراسة في شكل مراجعة أدبية سردية. تم تحديد الدراسات ذات الصلة التي خضعت لمراجعة الأقران، والتي نُشرت (Web of Science) (W) و«ويب أوف ساينس (Scopus)» (بشكل أساسي بين عامي 2020 و2025، من خلال قواعد البيانات «سكوبوس» كما تم أخذ المنشورات السابقة في الاعتبار عندما كانت توفر الأسس النظرية. (Google Scholar) (G) و«جوجل سكولار» (TR Dizin) (D) و«تري ديزين» (D) للموضوع، لا سيما فيما يتعلق بـ«نظرية التشبيء» (و«حقوق الأطفال والخصوصية الرقمية». تم تحليل الأدبيات المختارة حسب الموضوع لتوليف الأدلة الحالية حول التمثيل الرقمي للأطفال، والذكاء الاصطناعي، وحقوق الطفل، والعمل الاجتماعي الوقائي. تم تقييم الدراسات المختارة بشكل مقارن، وتم توليف المفاهيم المتكررة والمنظورات النظرية والنتائج التجريبية لتحديد الفرص والمخاطر والآثار الرئيسية المرتبطة بتمثيل الأطفال في البيئات الإعلامية المدعومة بالذكاء الاصطناعي.

تشير الأدبيات التي تمت مراجعتها إلى أن البيئات الإعلامية المدعومة بالذكاء الاصطناعي تخلق في الوقت نفسه فرصًا جديدة لمشاركة الأطفال وتعلمهم وتواصلهم، بينما تزيد في الوقت نفسه من المخاطر المتعلقة بالخصوصية الرقمية، والمراقبة الخوارزمية، والاستغلال التجاري، والتشبيء الرقمي، والإدارة طويلة الأمد للهويات الرقمية للأطفال. كما تسلط الأدبيات الضوء على أن الحوكمة الرقمية القائمة على الحقوق، ومحو الأمية الرقمية، والممارسات الأبوية الأخلاقية، وتدخلات العمل الاجتماعي الوقائي، هي عوامل أساسية لتعزيز حماية الأطفال في البيئات الرقمية. وعبر الدراسات التي تم استعراضها، هناك نتيجة متسقة مفادها أن الهويات الرقمية للأطفال تُبنى بشكل متزايد من خلال التفاعلات بين ممارسات المشاركة الأبوية، وخوارزميات المنصات، وأنظمة التوصيات المدعومة بالذكاء الاصطناعي. وعلى الرغم من أن هذه التقنيات تسهل المشاركة والتواصل، فإنها تزيد في الوقت نفسه من تعرض الأطفال للآثار الرقمية الدائمة، ومراقبة البيانات، والاستغلال التجاري وتقليل السيطرة على المعلومات الشخصية. وبشكل عام، تُظهر الأدبيات أن حماية الحقوق الرقمية للأطفال أصبحت مكونًا أساسيًا لحماية الطفل في العصر الحديث.

في عصر الذكاء الاصطناعي، اكتسبت البصمات الرقمية أهمية أكبر لأن بيانات الأطفال على الإنترنت يمكن جمعها وتحليلها ودمجها في أنظمة خوارزمية. وعلى عكس الأشكال التقليدية لمشاركة المعلومات، يمكن للتقنيات المدعومة بالذكاء الاصطناعي معالجة كميات كبيرة من البيانات وإنشاء ملفات تعريف رقمية استنادًا إلى أنماط السلوك. وبالتالي، فإن حماية المعلومات الشخصية للأطفال تتجاوز مجرد منع الكشف غير الملائم وتتطلب معالجة مخاوف أوسع نطاقًا تتعلق بمراقبة البيانات، واتخاذ القرارات الخوارزمية، والتفاوتات الرقمية.

تسلط هذه التطورات الضوء على الحاجة إلى توسيع نطاق نهج العمل الاجتماعي الوقائي. تقليديًا، ركزت أنظمة حماية الطفل بشكل أساسي على المخاطر الناشئة داخل البيئات المادية، بما في ذلك الإهمال، والإيذاء، وظروف المعيشة غير الآمنة. ومع ذلك، يُظهر التحول الرقمي في مرحلة الطفولة أن التعرض للخطر يمكن أن ينشأ أيضًا في الفضاءات الرقمية. ونتيجة لذلك، ينبغي لممارسة العمل الاجتماعي المعاصرة أن تدمج البيئات الرقمية بشكل أكثر منهجية في عمليات التقييم والوقاية والدعوة والتدخل.

من منظور العمل الاجتماعي الوقائي، يتطلب تعزيز الرفاه الرقمي للأطفال تدخلات على مستويات متعددة. على المستوى الفردي ينبغي دعم الأطفال في تنمية محو الأمية الرقمية ومهارات التفكير النقدي والوعي بحقوقهم الرقمية. على المستوى الأسري، ينبغي توجيه الوالدين نحو ممارسات رقمية مسؤولة تحترم خصوصية الأطفال وتشجع الاستخدام الأخلاقي للتكنولوجيا. وعلى المستويين المجتمعي والسياسي، ينبغي تطوير استراتيجيات حماية رقمية تركز على الطفل من خلال التعاون بين المهنيين والمؤسسات وصانعي السياسات. تشير الدراسات التي تم استعراضها أيضًا إلى أن الحماية الفعالة للأطفال في البيئات الإعلامية المدعومة بالذكاء الاصطناعي تتطلب تعاونًا متعدد التخصصات يضم الأخصائيين الاجتماعيين، والمعلمين، وعلماء النفس، والمهنيين القانونيين، وصانعي السياسات، ومطوري التكنولوجيا، ومقدمي المنصات الرقمية. ويعد هذا التعاون ضروريًا لتطوير استراتيجيات حوكمة رقمية مستدامة وقائمة على الحقوق وتركز على الطفل.

كما يلعب الأخصائيون الاجتماعيون دورًا حاسمًا في مجال الدعوة لضمان تقييم التطورات التكنولوجية من خلال إطار عمل قائم على الحقوق. وينبغي أن يظل مبدأ مصلحة الطفل الفضلى محورًا في السياسات المتعلقة بالذكاء الاصطناعي والمنصات الرقمية والممارسات الإعلامية. ولا ينبغي أن تقتصر حماية الأطفال في البيئات الرقمية على الحد من المخاطر فحسب، بل يجب أن تشمل أيضًا تهيئة مساحات رقمية

أمنة وشاملة وممكنة للأطفال فيها ممارسة حقوقهم

من منظور نظري، تسهم هذه المراجعة في الأدبيات من خلال دمج حقوق الطفل، والطفولة الرقمية، ونظرية التشبيء، والعمل الاجتماعي الوقائي ضمن إطار مفاهيمي مشترك. من منظور عملي، تقدم هذه الدراسة توصيات قائمة على الأدلة للأخصائيين الاجتماعيين والمعلمين والأسر وصانعي السياسات ومطوري المنصات الرقمية لتعزيز حماية الأطفال ورفاههم الرقمي في البيئات التي يتوسط فيها الذكاء الاصطناعي.

في الختام، ينبغي فهم تمثيل الأطفال في البيانات الإعلامية المدعومة بالذكاء الاصطناعي باعتباره ظاهرة متعددة الأبعاد تتجاوز الابتكار التكنولوجي لتشمل الشواغل الأخلاقية والقانونية والتنموية والسياسات الاجتماعية. تتطلب حماية حقوق الأطفال في البيانات الرقمية استراتيجيات شاملة تركز على الخصوصية الرقمية، والمشاركة، والموافقة المستنيرة، والحوكمة الأخلاقية للذكاء الاصطناعي، ومبدأ مصلحة الطفل الفضلى. ويساهم تعزيز العمل الاجتماعي الوقائي ضمن هذا المشهد الرقمي سريع التطور في خلق بيئات رقمية أكثر أمانًا وشمولية وقائمة على الحقوق، مع دعم النمو الصحي للأطفال ورفاههم على المدى الطويل. وبناءً على ذلك، ينبغي أن تدمج سياسات حماية الطفل المستقبلية حقوق الطفل، والخصوصية الرقمية، والحوكمة الأخلاقية للذكاء الاصطناعي، ومبادئ العمل الاجتماعي الوقائي، من أجل تعزيز بيئات رقمية تركز على الطفل وتعزز رفاهه مع الحد من نقاط الضعف الرقمية الناشئة.

الكلمات المفتاحية: الذكاء الاصطناعي، حقوق الطفل، الخصوصية الرقمية، تمثيل الطفل، العمل الاجتماعي الوقائي

Résumé Structuré

Les progrès rapides des technologies numériques et de l'intelligence artificielle (IA) ont profondément transformé la manière dont les individus interagissent avec les environnements médiatiques. La production médiatique, la diffusion de contenus et les nouvelles formes de participation en ligne sont de plus en plus régies par des systèmes algorithmiques qui influencent la visibilité, l'accessibilité et l'interaction. À mesure que les écosystèmes numériques continuent d'évoluer, les expériences de l'enfance se transforment elles aussi. Les enfants ne sont plus de simples consommateurs passifs de contenus numériques ; ils sont au contraire devenus des participants de plus en plus visibles dans des environnements régis par des algorithmes, à travers leurs images, leurs données personnelles, leurs interactions en ligne et leurs représentations numériques.

Si les technologies numériques offrent aux enfants de précieuses opportunités d'apprentissage, de créativité, de communication et de participation sociale, elles introduisent également de nouvelles formes complexes de vulnérabilité qui dépassent le champ d'application des cadres traditionnels de protection de l'enfance. Les systèmes de recommandation basés sur l'IA, les outils de génération automatisée de contenu et les pratiques médiatiques fondées sur les données ont intensifié les débats éthiques autour des droits des enfants, de la vie privée, de l'autonomie et de la protection dans les environnements numériques. La visibilité croissante des enfants en ligne est particulièrement préoccupante ; elle soulève des questions importantes concernant la formation de l'identité numérique, la sécurité des données personnelles, les pratiques de surveillance et l'intégration de l'enfance dans l'économie numérique de l'attention.

Bien que des études antérieures aient examiné séparément des questions telles que la vie privée numérique des enfants, le « sharenting », l'éthique de l'IA et les droits de l'enfant, une attention relativement limitée a été accordée à l'intégration de ces thèmes dans une perspective globale du travail social préventif. Cette revue comble cette lacune en intégrant la littérature théorique et empirique récente sur l'intelligence artificielle, l'enfance numérique, les droits de l'enfant et le travail social préventif afin d'offrir une perspective interdisciplinaire globale sur la représentation numérique des enfants.

L'objectif principal de cette étude est d'examiner la représentation numérique des enfants dans les environnements médiatiques médiatisés par l'IA à travers les prismes des droits de l'enfant et du travail social préventif. En outre, cette étude vise à expliquer comment l'intelligence artificielle remodèle les expériences numériques des enfants et à discuter des implications de ces transformations pour la protection de l'enfance, la vie privée numérique et la pratique du travail social préventif. Plutôt que d'aborder l'intelligence artificielle uniquement comme une innovation technologique, cette étude conceptualise les environnements médiatiques basés sur l'IA comme des structures sociales qui façonnent les expériences quotidiennes, la participation, les identités et les droits des enfants. Cette perspective interdisciplinaire enrichit la littérature scientifique en offrant une compréhension plus globale de la manière dont les environnements médiatiques basés sur l'IA redéfinissent les droits des enfants, leur représentation numérique et les pratiques du travail social préventif.

Cette étude a été menée sous la forme d'une revue narrative de la littérature. Les études pertinentes évaluées par des pairs, publiées principalement entre 2020 et 2025, ont été identifiées via Scopus, Web of

Science, TR Dizin et Google Scholar. Des publications antérieures ont également été prises en compte lorsqu'elles apportaient les fondements théoriques du sujet, notamment en ce qui concerne la théorie de l'objectivation, les droits de l'enfant et la vie privée numérique. La littérature sélectionnée a fait l'objet d'une analyse thématique afin de synthétiser les données actuelles sur la représentation numérique des enfants, l'intelligence artificielle, les droits de l'enfant et le travail social préventif. Les études sélectionnées ont été évaluées de manière comparative, et les concepts récurrents, les perspectives théoriques et les résultats empiriques ont été synthétisés afin d'identifier les principales opportunités, les risques et les implications associés à la représentation des enfants dans les environnements médiatiques soutenus par l'IA.

La littérature examinée indique que les environnements médiatiques assistés par l'IA créent simultanément de nouvelles opportunités pour la participation, l'apprentissage et la communication des enfants, tout en augmentant les risques liés à la vie privée numérique, à la surveillance algorithmique, à l'exploitation commerciale, à l'objectivation numérique et à la gestion à long terme des identités numériques des enfants. La littérature souligne en outre qu'une gouvernance numérique fondée sur les droits, la culture numérique, des pratiques parentales éthiques et des interventions de travail social préventif sont essentielles pour renforcer la protection des enfants dans les environnements numériques. Dans l'ensemble des études examinées, un constat récurrent est que les identités numériques des enfants se construisent de plus en plus à travers les interactions entre les pratiques de partage des parents, les algorithmes des plateformes et les systèmes de recommandation basés sur l'IA. Bien que ces technologies facilitent la participation et la communication, elles augmentent simultanément l'exposition des enfants à des empreintes numériques persistantes, à la surveillance des données, à l'exploitation commerciale et à une perte de contrôle sur leurs informations personnelles. Dans l'ensemble, la littérature démontre que la protection des droits numériques des enfants est devenue une composante essentielle de la protection de l'enfance contemporaine.

À l'ère de l'intelligence artificielle, les empreintes numériques ont pris une importance encore plus grande, car les données en ligne des enfants peuvent être collectées, analysées et intégrées dans des systèmes algorithmiques. Contrairement aux formes conventionnelles de partage d'informations, les technologies basées sur l'IA peuvent traiter de grands volumes de données et générer des profils numériques à partir de schémas comportementaux. La protection des informations personnelles des enfants va donc au-delà de la prévention de la divulgation inappropriée et nécessite de répondre à des préoccupations plus larges liées à la surveillance des données, à la prise de décision algorithmique et aux inégalités numériques.

Ces évolutions soulignent la nécessité d'élargir les approches préventives du travail social. Traditionnellement, les systèmes de protection de l'enfance se sont principalement concentrés sur les risques émergeant dans les environnements physiques, notamment la négligence, la maltraitance et les conditions de vie dangereuses. Cependant, la transformation numérique de l'enfance démontre que la vulnérabilité peut également se manifester dans les espaces en ligne. En conséquence, la pratique contemporaine du travail social devrait intégrer plus systématiquement les environnements numériques dans les processus d'évaluation, de prévention, de défense des droits et d'intervention.

Dans une perspective de travail social préventif, la promotion du bien-être numérique des enfants nécessite des interventions à plusieurs niveaux. Au niveau individuel, les enfants doivent être accompagnés pour développer leur culture numérique, leur esprit critique et leur connaissance de leurs droits numériques. Au niveau familial, les parents doivent être guidés vers des pratiques numériques responsables qui respectent la vie privée des enfants et encouragent une utilisation éthique des technologies. Aux niveaux sociétal et politique, des stratégies de protection numérique centrées sur l'enfant doivent être élaborées grâce à une collaboration entre professionnels, institutions et décideurs politiques. Les études examinées indiquent en outre qu'une protection efficace des enfants dans les environnements médiatiques assistés par l'IA nécessite une collaboration interdisciplinaire impliquant des travailleurs sociaux, des éducateurs, des psychologues, des professionnels du droit, des décideurs politiques, des développeurs de technologies et des fournisseurs de plateformes numériques. Une telle collaboration est essentielle pour élaborer des stratégies de gouvernance numérique durables, fondées sur les droits et centrées sur l'enfant.

Les travailleurs sociaux jouent également un rôle crucial de défense des droits en veillant à ce que les avancées technologiques soient évaluées à l'aune d'un cadre fondé sur les droits. Le principe de l'intérêt supérieur de l'enfant doit rester au cœur des politiques relatives à l'intelligence artificielle, aux plateformes numériques et aux pratiques médiatiques. La protection des enfants dans les environnements numériques doit impliquer non seulement la réduction des risques, mais aussi la création d'espaces numériques sûrs, inclusifs

et autonomisants dans lesquels les enfants peuvent exercer leurs droits.

D'un point de vue théorique, cette revue contribue à la littérature en intégrant les droits de l'enfant, l'enfance numérique, la théorie de l'objectivation et le travail social préventif au sein d'un cadre conceptuel commun. D'un point de vue pratique, elle fournit des recommandations fondées sur des données probantes à l'intention des travailleurs sociaux, des éducateurs, des familles, des décideurs politiques et des développeurs de plateformes numériques afin de renforcer la protection des enfants et leur bien-être numérique dans les environnements médiatisés par l'IA.

En conclusion, la représentation des enfants dans les environnements médiatiques soutenus par l'IA doit être comprise comme un phénomène multidimensionnel qui dépasse le cadre de l'innovation technologique pour englober des enjeux éthiques, juridiques, liés au développement et relevant de la politique sociale. La protection des droits des enfants dans les environnements numériques nécessite des stratégies globales fondées sur la vie privée numérique, la participation, le consentement éclairé, la gouvernance éthique de l'IA et le principe de l'intérêt supérieur de l'enfant. Le renforcement du travail social préventif au sein de ce paysage numérique en rapide évolution contribuera à créer des environnements numériques plus sûrs, plus inclusifs et fondés sur les droits, tout en favorisant le développement sain et le bien-être à long terme des enfants. En conséquence, les futures politiques de protection de l'enfance devraient intégrer les droits de l'enfant, la vie privée numérique, la gouvernance éthique de l'IA et les principes du travail social préventif afin de promouvoir des environnements numériques centrés sur l'enfant qui améliorent son bien-être tout en réduisant les vulnérabilités numériques émergentes.

Mots-clés: Intelligence artificielle, Droits de l'enfant, Vie privée numérique, Représentation de l'enfant, Travail social préventif.

Resumen Estructurado

El rápido avance de las tecnologías digitales y la inteligencia artificial (IA) ha transformado de forma radical la manera en que las personas interactúan con los entornos mediáticos. La producción de contenidos, la distribución de los mismos y las nuevas formas de participación en línea se rigen cada vez más por sistemas algorítmicos que influyen en la visibilidad, la accesibilidad y la interacción. A medida que los ecosistemas digitales siguen evolucionando, las experiencias de la infancia también se están transformando. Los niños ya no son meros consumidores pasivos de contenidos digitales; por el contrario, se han convertido en participantes cada vez más visibles en entornos impulsados por algoritmos a través de sus imágenes, datos personales, interacciones en línea y representaciones digitales.

Si bien las tecnologías digitales ofrecen a los niños valiosas oportunidades de aprendizaje, creatividad, comunicación y participación social, también introducen nuevas y complejas formas de vulnerabilidad que van más allá del alcance de los marcos tradicionales de protección de la infancia. Los sistemas de recomendación basados en la inteligencia artificial, las herramientas de generación automatizada de contenidos y las prácticas mediáticas basadas en datos han intensificado los debates éticos en torno a los derechos de los niños, la privacidad, la autonomía y la protección en los entornos digitales. Es motivo de especial preocupación la creciente visibilidad de los niños en Internet, lo que plantea importantes cuestiones relativas a la formación de la identidad digital, la seguridad de los datos personales, las prácticas de vigilancia y la incorporación de la infancia a la economía de la atención digital.

Aunque estudios anteriores han examinado por separado cuestiones como la privacidad digital de los niños, el «sharenting», la ética de la IA y los derechos de la infancia, se ha prestado una atención relativamente limitada a la integración de estos temas dentro de una perspectiva integral del trabajo social preventivo. Esta revisión aborda esta laguna integrando la literatura teórica y empírica reciente sobre inteligencia artificial, infancia digital, derechos de la infancia y trabajo social preventivo, con el fin de ofrecer una perspectiva interdisciplinaria integral sobre la representación digital de los niños.

El objetivo principal de esta revisión es examinar la representación digital de los niños en entornos mediáticos mediados por la IA desde las perspectivas de los derechos del niño y el trabajo social preventivo. Además, la revisión pretende explicar cómo la inteligencia artificial reconfigura las experiencias digitales de los niños y analizar las implicaciones de estas transformaciones para la protección infantil, la privacidad digital y la práctica del trabajo social preventivo. En lugar de abordar la inteligencia artificial únicamente como una

innovación tecnológica, el estudio conceptualiza los entornos mediáticos mediados por la IA como estructuras sociales que configuran las experiencias cotidianas, la participación, las identidades y los derechos de los niños. Esta perspectiva interdisciplinaria contribuye a la creciente bibliografía al ofrecer una comprensión más exhaustiva de cómo los entornos mediáticos mediados por la IA reconfiguran los derechos de los niños, la representación digital y las prácticas del trabajo social preventivo.

Este estudio se llevó a cabo como una revisión narrativa de la literatura. Se identificaron estudios relevantes revisados por pares, publicados principalmente entre 2020 y 2025, a través de Scopus, Web of Science, TR Dizin y Google Scholar. También se tuvieron en cuenta publicaciones anteriores cuando aportaban los fundamentos teóricos del tema, en particular en lo que respecta a la teoría de la objetivación, los derechos de los niños y la privacidad digital. La bibliografía seleccionada se analizó temáticamente para sintetizar la evidencia actual sobre la representación digital de los niños, la inteligencia artificial, los derechos de los niños y el trabajo social preventivo. Los estudios seleccionados se evaluaron de forma comparativa, y se sintetizaron los conceptos recurrentes, las perspectivas teóricas y los hallazgos empíricos para identificar las principales oportunidades, riesgos e implicaciones asociadas a la representación de los niños en entornos mediáticos respaldados por la IA.

La bibliografía revisada indica que los entornos mediáticos basados en la IA crean, al mismo tiempo, nuevas oportunidades para la participación, el aprendizaje y la comunicación de los niños, al tiempo que aumentan los riesgos relacionados con la privacidad digital, la vigilancia algorítmica, la explotación comercial, la objetivación digital y la gestión a largo plazo de las identidades digitales de los niños. La bibliografía destaca además que la gobernanza digital basada en los derechos, la alfabetización digital, las prácticas parentales éticas y las intervenciones de trabajo social preventivo son fundamentales para reforzar la protección de los niños en los entornos digitales. En todos los estudios analizados, una conclusión constante es que las identidades digitales de los niños se construyen cada vez más a través de las interacciones entre las prácticas de intercambio de los padres, los algoritmos de las plataformas y los sistemas de recomendación basados en la IA. Aunque estas tecnologías facilitan la participación y la comunicación, al mismo tiempo aumentan la exposición de los niños a huellas digitales persistentes, a la vigilancia de datos, a la explotación comercial y a un menor control sobre su información personal. En conjunto, la bibliografía demuestra que la protección de los derechos digitales de los niños se ha convertido en un componente esencial de la protección infantil contemporánea.

En la era de la inteligencia artificial, las huellas digitales han adquirido una importancia aún mayor, ya que los datos en línea de los niños pueden recopilarse, analizarse e incorporarse a sistemas algorítmicos. A diferencia de las formas convencionales de intercambio de información, las tecnologías impulsadas por la IA pueden procesar grandes volúmenes de datos y generar perfiles digitales basados en patrones de comportamiento. Por lo tanto, la protección de la información personal de los niños va más allá de la prevención de la divulgación inadecuada y requiere abordar cuestiones más amplias relacionadas con la vigilancia de datos, la toma de decisiones algorítmica y las desigualdades digitales.

Estos avances ponen de relieve la necesidad de ampliar los enfoques preventivos del trabajo social. Tradicionalmente, los sistemas de protección infantil se han centrado principalmente en los riesgos que surgen en entornos físicos, como el abandono, el maltrato y las condiciones de vida inseguras. Sin embargo, la transformación digital de la infancia demuestra que la vulnerabilidad también puede surgir en los espacios en línea. En consecuencia, la práctica contemporánea del trabajo social debería integrar los entornos digitales de forma más sistemática en los procesos de evaluación, prevención, defensa e intervención.

Desde una perspectiva del trabajo social preventivo, promover el bienestar digital de los niños requiere intervenciones a múltiples niveles. A nivel individual, se debe apoyar a los niños en el desarrollo de la alfabetización digital, las habilidades de pensamiento crítico y la concienciación sobre sus derechos digitales. A nivel familiar, se debe orientar a los padres hacia prácticas digitales responsables que respeten la privacidad de los niños y fomenten un uso ético de la tecnología. A nivel social y político, deben desarrollarse estrategias de protección digital centradas en el niño mediante la colaboración entre profesionales, instituciones y responsables políticos. Los estudios analizados indican además que una protección infantil eficaz en entornos mediáticos asistidos por IA requiere una colaboración interdisciplinaria en la que participen trabajadores sociales, educadores, psicólogos, profesionales del derecho, responsables políticos, desarrolladores de tecnología y proveedores de plataformas digitales. Dicha colaboración es esencial para desarrollar estrategias de gobernanza digital sostenibles, basadas en los derechos y centradas en el niño.

Los trabajadores sociales también desempeñan un papel fundamental de defensa a la hora de garantizar que los avances tecnológicos se evalúen a través de un marco basado en los derechos. El principio del interés superior del niño debe seguir siendo fundamental en las políticas relativas a la inteligencia artificial, las plataformas digitales y las prácticas mediáticas. La protección de los niños en los entornos digitales debe implicar no solo la reducción de riesgos, sino también la creación de espacios digitales seguros, inclusivos y empoderadores en los que los niños puedan ejercer sus derechos.

Desde una perspectiva teórica, esta revisión contribuye a la literatura al integrar los derechos del niño, la infancia digital, la teoría de la objetivación y el trabajo social preventivo dentro de un marco conceptual común. Desde una perspectiva práctica, ofrece recomendaciones basadas en la evidencia dirigidas a trabajadores sociales, educadores, familias, responsables políticos y desarrolladores de plataformas digitales para reforzar la protección de los niños y su bienestar digital en entornos mediados por la IA.

En conclusión, la representación de los niños en entornos mediáticos apoyados por la IA debe entenderse como un fenómeno multidimensional que va más allá de la innovación tecnológica para abarcar cuestiones éticas, jurídicas, de desarrollo y de política social. La protección de los derechos de los niños en entornos digitales requiere estrategias integrales basadas en la privacidad digital, la participación, el consentimiento informado, la gobernanza ética de la IA y el principio del interés superior del niño. El fortalecimiento del trabajo social preventivo en este panorama digital en rápida evolución contribuirá a crear entornos digitales más seguros, más inclusivos y basados en los derechos, al tiempo que se fomenta el desarrollo saludable y el bienestar a largo plazo de los niños. En consecuencia, las futuras políticas de protección de la infancia deberían integrar los derechos de los niños, la privacidad digital, la gobernanza ética de la IA y los principios del trabajo social preventivo para promover entornos digitales centrados en el niño que mejoren su bienestar y, al mismo tiempo, reduzcan las vulnerabilidades digitales emergentes.

Palabras clave: Inteligencia Artificial, Derechos del Niño, Privacidad Digital, Representación del Niño, Trabajo Social Preventivo.

结构化摘要

数字技术和人工智能（AI）的飞速发展，从根本上重塑了个人与媒体环境互动的方式。媒体制作、内容分发以及新型在线参与形式，越来越受算法系统的支配，这些系统影响着内容的可见性、可访问性和交互性。随着数字生态系统的持续演变，儿童的成长经历也在发生转变。儿童不再仅仅是数字内容的被动消费者；相反，他们通过自己的形象、个人数据、在线互动以及数字呈现，在算法驱动的环境中成为了日益引人注目的参与者。

虽然数字技术为儿童提供了宝贵的学习、创造、沟通和社会参与机会，但也带来了超出传统儿童保护框架范围的新型且复杂的脆弱性。基于人工智能的推荐系统、自动化内容生成工具以及数据驱动的媒体实践，加剧了围绕儿童权利、隐私、自主权及数字环境中保护问题的伦理争论。尤其令人担忧的是儿童在网上的可见度日益提高，这引发了关于数字身份形成、个人数据安全、监控实践以及童年被纳入数字注意力经济等重要问题。

尽管先前的研究曾分别探讨过儿童数字隐私、“分享育儿”、人工智能伦理及儿童权利等问题，但将这些议题整合到全面的预防性社会工作视角中却鲜少受到关注。本综述通过整合关于人工智能、数字童年、儿童权利及预防性社会工作的最新理论与实证文献，填补了这一空白，从而为儿童的数字表征提供了全面的跨学科视角。

本综述的主要目的是从儿童权利和预防性社会工作的视角，考察儿童在人工智能介导的媒体环境中的数字化呈现。此外，本综述还旨在阐明人工智能如何重塑儿童的数字体验，并探讨这些转

变对儿童保护、数字隐私及预防性社会工作实践的启示。本研究并未将人工智能单纯视为一项技术创新，而是将人工智能介导的媒体环境概念化为一种社会结构，这种结构塑造着儿童的日常体验、参与、身份认同及权利。这种跨学科视角有助于丰富日益增长的相关文献，使人们更全面地理解人工智能介导的媒体环境如何重塑儿童权利、数字表征以及预防性社会工作实践。

本研究采用叙事性文献综述方法。通过Scopus、Web of Science、TR Dizin和Google Scholar等数据库，筛选出主要发表于2020年至2025年间的相关同行评审研究。此外，对于为该主题提供理论基础的早期文献（特别是关于物化理论、儿童权利和数字隐私的文献）也予以考虑。对选定的文献进行了主题分析，以综合当前关于儿童数字表征、人工智能、儿童权利及预防性社会工作的证据。通过比较评估所选研究，并综合反复出现的概念、理论视角和实证发现，以识别与儿童在人工智能支持的媒体环境中的表征相关的首要机遇、风险及影响。

文献综述表明，人工智能支持的媒体环境在为儿童的参与、学习和沟通创造新机遇的同时，也加剧了与数字隐私、算法监控、商业剥削、数字物化以及儿童数字身份长期管理相关的风险。文献进一步强调，基于权利的数字治理、数字素养、符合伦理的养育实践以及预防性社会工作干预，对于加强数字环境中对儿童的保护至关重要。在所有被审查的研究中，一个一致的发现是：儿童的数字身份越来越多地通过父母的分享行为、平台算法以及人工智能支持的推荐系统之间的相互作用来构建。尽管这些技术促进了参与和沟通，但同时也增加了儿童面临持久数字足迹、数据监控、商业剥削以及对个人信息控制力减弱的风险。总体而言，文献表明，保护儿童的数字权利已成为当代儿童保护的一个关键组成部分。

在人工智能时代，数字足迹的重要性愈发凸显，因为儿童的在线数据可以被收集、分析并整合到算法系统中。与传统信息共享形式不同，人工智能驱动的技术能够处理海量数据，并根据行为模式生成数字档案。因此，保护儿童个人信息不仅限于防止不当披露，还需解决与数据监控、算法决策及数字不平等相关的更广泛问题。

这些发展凸显了拓展预防性社会工作方法的必要性。传统上，儿童保护体系主要关注物理环境中出现的风险，包括忽视、虐待和不安全的生活条件。然而，儿童生活的数字化转型表明，脆弱性也可能出现在网络空间中。因此，当代社会工作实践应将数字环境更系统地融入评估、预防、倡导和干预过程中。

从预防性社会工作的视角来看，促进儿童的数字福祉需要多层次的干预。在个体层面，应支持儿童培养数字素养、批判性思维能力以及对自身数字权利的认知。在家庭层面，应引导父母采取负责任的数字行为，既尊重儿童的隐私，又鼓励合乎伦理的技术使用。在社会和政策层面，应通过专业人员、机构及政策制定者之间的协作，制定以儿童为中心的 digital 保护策略。综述研究进一步表明，要在人工智能支持的媒体环境中有效保护儿童，需要社会工作者、教育工作者、心理学家、法律专业人士、政策制定者、技术开发人员和数字平台提供商开展跨学科合作。这种合作对于制定可持续、基于权利且以儿童为中心的 digital 治理策略至关重要。

社会工作者在确保通过基于权利的框架评估技术发展方面也发挥着关键的倡导作用。“儿童最佳利益”原则应始终是人工智能、数字平台及媒体实践相关政策的核心。在数字环境中保护儿童，

不仅应降低风险，还应创造安全、包容且能赋予儿童权能的数字空间，使儿童能够行使其权利。

从理论角度来看，本综述通过将儿童权利、数字童年、客体化理论和预防性社会工作整合到一个共同的概念框架中，为相关文献做出了贡献。从实践角度来看，本文为社会工作者、教育工作者、家庭、政策制定者及数字平台开发者提供了基于证据的建议，以加强在人工智能介导环境中的儿童保护和数字福祉。

总之，应将儿童在人工智能支持的媒体环境中的呈现理解为一种多维现象，其范围不仅限于技术创新，还涵盖伦理、法律、发展和社会政策等关切。在数字环境中保护儿童权利，需要制定基于数字隐私、参与权、知情同意、伦理人工智能治理以及儿童最佳利益原则的综合策略。在这一快速演变的数字环境中加强预防性社会工作，将有助于营造更安全、更包容且以权利为基础的数字环境，同时支持儿童的健康发展和长期福祉。因此，未来的儿童保护政策应整合儿童权利、数字隐私、伦理人工智能治理及预防性社会工作原则，以促进建立以儿童为中心的数字环境，在提升儿童福祉的同时，降低新兴的数字脆弱性。

关键词：人工智能、儿童权利、数字隐私、儿童代表权、预防性社会工作。

Структурированное Резюме

Быстрое развитие цифровых технологий и искусственного интеллекта (ИИ) коренным образом изменило способы взаимодействия людей с медиа-средой. Производство медиаконтента, его распространение и новые формы онлайн-участия всё в большей степени регулируются алгоритмическими системами, которые влияют на видимость, доступность и взаимодействие. По мере дальнейшего развития цифровых экосистем преобразуется и опыт детей. Дети больше не являются просто пассивными потребителями цифрового контента; напротив, они становятся всё более заметными участниками алгоритмически управляемых сред благодаря своим изображениям, личным данным, онлайн-взаимодействиям и цифровым представлениям.

Хотя цифровые технологии открывают перед детьми ценные возможности для обучения, творчества, общения и социального участия, они также создают новые и сложные формы уязвимости, выходящие за рамки традиционных механизмов защиты детей. Рекомендательные системы на базе искусственного интеллекта, инструменты автоматического создания контента и медийные практики, основанные на данных, усилили этические дебаты, касающиеся прав детей, конфиденциальности, автономии и защиты в цифровой среде. Особую озабоченность вызывает растущая видимость детей в сети, что поднимает важные вопросы, касающиеся формирования цифровой идентичности, безопасности персональных данных, практик наблюдения и включения детства в цифровую экономику внимания.

Хотя в предыдущих исследованиях такие вопросы, как цифровая конфиденциальность детей, «шарентинг», этика искусственного интеллекта и права детей, рассматривались отдельно, интеграции этих тем в рамках комплексной концепции превентивной социальной работы уделялось относительно мало внимания. Данный обзор восполняет этот пробел, объединяя новейшую теоретическую и эмпирическую литературу по искусственному интеллекту, цифровому детству, правам детей и превентивной социальной работе, с целью предоставления всеобъемлющего междисциплинарного взгляда на цифровое представление детей.

Основная цель данного обзора — изучить цифровое представление детей в медиа-средах, опосредованных ИИ, через призму прав детей и превентивной социальной работы. Кроме того, в обзоре делается попытка объяснить, как искусственный интеллект преобразует цифровой опыт детей, и обсудить последствия этих преобразований для защиты детей, цифровой конфиденциальности и практики превентивной социальной работы. Вместо того чтобы рассматривать искусственный

интеллект исключительно как технологическую инновацию, в исследовании медиа-среды, опосредованные ИИ, концептуализируются как социальные структуры, формирующие повседневный опыт, участие, идентичность и права детей. Такой междисциплинарный подход вносит вклад в растущую научную литературу, предлагая более всестороннее понимание того, как медиа-среды, опосредованные ИИ, изменяют права детей, их цифровое представление и практику профилактической социальной работы.

Данное исследование было проведено в форме нарративного обзора литературы. Соответствующие рецензируемые исследования, опубликованные преимущественно в период с 2020 по 2025 год, были отобраны с помощью баз данных Scopus, Web of Science, TR Dizin и Google Scholar. Также были рассмотрены более ранние публикации, если они обеспечивали теоретическую основу данной темы, в частности в отношении теории объективации, прав детей и цифровой конфиденциальности. Выбранная литература была проанализирована по темам с целью обобщения современных данных о цифровом представлении детей, искусственном интеллекте, правах детей и профилактической социальной работе. Выбранные исследования были оценены сравнительно, а повторяющиеся концепции, теоретические подходы и эмпирические выводы были обобщены для выявления основных возможностей, рисков и последствий, связанных с представлением детей в медиа-средах, поддерживаемых ИИ.

Проанализированная литература указывает на то, что медиа-среды, поддерживаемые ИИ, одновременно создают новые возможности для участия, обучения и коммуникации детей, но при этом увеличивают риски, связанные с цифровой конфиденциальностью, алгоритмическим наблюдением, коммерческой эксплуатацией, цифровой объективацией и долгосрочным управлением цифровыми идентичностями детей. Кроме того, литература подчеркивает, что цифровое управление, основанное на правах человека, цифровая грамотность, этические родительские практики и превентивные меры социальной работы имеют ключевое значение для укрепления защиты детей в цифровых средах. Во всех проанализированных исследованиях наблюдается единый вывод: цифровые идентичности детей во все большей степени формируются в результате взаимодействия между практиками обмена информацией со стороны родителей, алгоритмами платформ и системами рекомендаций, основанными на ИИ. Хотя эти технологии способствуют участию и коммуникации, они одновременно увеличивают подверженность детей рискам, связанным с постоянными цифровыми следами, слежением за данными, коммерческой эксплуатацией и снижением контроля над личной информацией. В совокупности литература демонстрирует, что защита цифровых прав детей стала неотъемлемым компонентом современной защиты детей.

В эпоху искусственного интеллекта цифровые следы приобрели еще большее значение, поскольку данные о детях в сети могут собираться, анализироваться и включаться в алгоритмические системы. В отличие от традиционных форм обмена информацией, технологии на базе ИИ способны обрабатывать большие объемы данных и формировать цифровые профили на основе поведенческих моделей. Таким образом, защита личной информации детей выходит за рамки предотвращения неправомерного раскрытия и требует решения более широких проблем, связанных с мониторингом данных, принятием решений на основе алгоритмов и цифровым неравенством.

Эти тенденции подчеркивают необходимость расширения подходов превентивной социальной работы. Традиционно системы защиты детей уделяли основное внимание рискам, возникающим в физической среде, включая безнадзорность, жестокое обращение и небезопасные условия жизни. Однако цифровая трансформация детства показывает, что уязвимость может возникать и в онлайн-пространстве. В результате современная практика социальной работы должна более систематично интегрировать цифровые среды в процессы оценки, профилактики, защиты интересов и вмешательства.

С точки зрения превентивной социальной работы содействие цифровому благополучию детей требует мер на нескольких уровнях. На индивидуальном уровне детям следует оказывать поддержку в развитии цифровой грамотности, навыков критического мышления и осознания своих цифровых прав. На семейном уровне родителей следует ориентировать на ответственное использование цифровых технологий, уважающее частную жизнь детей и поощряющее этическое использование технологий. На общественном и политическом уровнях следует разрабатывать стратегии цифровой защиты, ориентированные на интересы детей, на основе сотрудничества между специалистами, учреждениями и лицами, ответственными за формирование политики. Проанализированные исследования также

указывают на то, что эффективная защита детей в медиа-средах, поддерживаемых искусственным интеллектом, требует междисциплинарного сотрудничества с участием социальных работников, педагогов, психологов, юристов, политиков, разработчиков технологий и поставщиков цифровых платформ. Такое сотрудничество имеет решающее значение для разработки устойчивых, основанных на правах человека и ориентированных на интересы ребенка стратегий управления цифровой сферой.

Социальные работники также играют важнейшую роль в отстаивании интересов детей, обеспечивая оценку технологических разработок через призму прав человека. Принцип наилучших интересов ребенка должен оставаться центральным в политике, касающейся искусственного интеллекта, цифровых платформ и медийных практик. Защита детей в цифровой среде должна включать не только снижение рисков, но и создание безопасных, инклюзивных и расширяющих возможности цифровых пространств, в которых дети могут реализовывать свои права.

С теоретической точки зрения данный обзор вносит вклад в научную литературу, объединяя права детей, концепцию «цифрового детства», теорию объективации и превентивную социальную работу в рамках единой концептуальной модели. С практической точки зрения он предоставляет основанные на фактических данных рекомендации для социальных работников, педагогов, семей, лиц, ответственных за разработку политики, и разработчиков цифровых платформ с целью укрепления защиты детей и их цифрового благополучия в средах, опосредованных ИИ.

В заключение следует отметить, что представление детей в медийных средах, поддерживаемых ИИ, следует рассматривать как многомерное явление, выходящее за рамки технологических инноваций и охватывающее вопросы этики, права, развития и социальной политики. Защита прав детей в цифровых средах требует комплексных стратегий, основанных на цифровой конфиденциальности, участии, информированном согласии, этическом управлении ИИ и принципе наилучших интересов ребенка. Укрепление превентивной социальной работы в условиях этого быстро развивающегося цифрового ландшафта будет способствовать созданию более безопасных, инклюзивных и основанных на правах человека цифровых сред, одновременно поддерживая здоровое развитие и долгосрочное благополучие детей. Соответственно, будущая политика в области защиты детей должна интегрировать права детей, цифровую конфиденциальность, этическое управление ИИ и принципы профилактической социальной работы для содействия формированию ориентированных на ребенка цифровых сред, которые повышают благополучие детей и одновременно снижают возникающие цифровые уязвимости.

Ключевые слова: искусственный интеллект, права детей, цифровая конфиденциальность, представительство интересов детей, профилактическая социальная работа.

संरचित सारांश

डिजिटल प्रौद्योगिकियों और कृत्रिम बुद्धिमत्ता (एआई) की तीव्र प्रगति ने व्यक्तियों के मीडिया परिवेशों के साथ जुड़ने के तरीकों को मौलिक रूप से बदल दिया है। मीडिया उत्पादन, सामग्री वितरण, और ऑनलाइन भागीदारी के नए रूप तेजी से एल्गोरिथम प्रणालियों द्वारा नियंत्रित हो रहे हैं जो दृश्यता, पहुंच और बातचीत को प्रभावित करती हैं। जैसे-जैसे डिजिटल पारिस्थितिकी तंत्र विकसित हो रहे हैं, बचपन के अनुभव भी रूपांतरित हो रहे हैं। बच्चे अब डिजिटल सामग्री के केवल निष्क्रिय उपभोक्ता नहीं रहे; बल्कि, वे अपनी छवियों, व्यक्तिगत डेटा, ऑनलाइन बातचीत और डिजिटल प्रस्तुतियों के माध्यम से एल्गोरिथम-संचालित वातावरण में तेजी से दिखाई देने वाले प्रतिभागी बन गए हैं।

जहाँ एक ओर डिजिटल प्रौद्योगिकियाँ बच्चों को सीखने, रचनात्मकता, संचार और सामाजिक भागीदारी के लिए मूल्यवान अवसर प्रदान करती हैं, वहीं वे कमजोर होने के नए और जटिल रूपों को भी जन्म देती हैं जो पारंपरिक बाल सुरक्षा ढाँचों के दायरे से परे हैं।

एआई-संचालित अनुशंसा प्रणालियाँ, स्वचालित सामग्री निर्माण उपकरण, और डेटा-संचालित मीडिया प्रथाओं ने डिजिटल वातावरण में बच्चों के अधिकारों, गोपनीयता, स्वायत्तता और सुरक्षा के आसपास नैतिक बहसों को तीव्र कर दिया है। विशेष चिंता का विषय बच्चों की ऑनलाइन बढ़ती दृश्यता है, जो डिजिटल पहचान निर्माण, व्यक्तिगत डेटा सुरक्षा, निगरानी प्रथाओं, और डिजिटल ध्यान अर्थव्यवस्था में बचपन के समावेशन के संबंध में महत्वपूर्ण प्रश्न उठाती है।

हालांकि पिछले अध्ययनों ने बच्चों की डिजिटल गोपनीयता, शेयरिंग, एआई नैतिकता और बच्चों के अधिकारों

जैसे मुद्दों की अलग-अलग जांच की है, लेकिन इन विषयों को एक व्यापक निवारक सामाजिक कार्य के दृष्टिकोण के भीतर एकीकृत करने पर अपेक्षाकृत कम ध्यान दिया गया है। यह समीक्षा कृत्रिम बुद्धिमत्ता, डिजिटल बचपन, बच्चों के अधिकारों और निवारक सामाजिक कार्य पर हाल के सैद्धांतिक और अनुभवजन्य साहित्य को एकीकृत करके इस कमी को दूर करती है, ताकि बच्चों के डिजिटल प्रतिनिधित्व पर एक व्यापक अंतःविषय दृष्टिकोण प्रदान किया जा सके।

इस समीक्षा का प्राथमिक उद्देश्य बच्चों के अधिकारों और निवारक सामाजिक कार्य के दृष्टिकोण से एआई-माध्यमित मीडिया परिवेश में बच्चों के डिजिटल प्रतिनिधित्व की जांच करना है। इसके अतिरिक्त, यह समीक्षा यह समझाने का प्रयास करती है कि कृत्रिम बुद्धिमत्ता बच्चों के डिजिटल अनुभवों को कैसे पुनः आकार देती है और बाल संरक्षण, डिजिटल गोपनीयता, और निवारक सामाजिक कार्य के अभ्यास के लिए इन परिवर्तनों के निहितार्थों पर चर्चा करती है। कृत्रिम बुद्धिमत्ता को केवल एक तकनीकी नवाचार के रूप में देखने के बजाय, यह अध्ययन एआई-माध्यमित मीडिया परिवेश को सामाजिक संरचनाओं के रूप में अवधारित करता है जो बच्चों के दैनिक अनुभवों, भागीदारी, पहचान और अधिकारों को आकार देती हैं। यह अंतःविषय दृष्टिकोण इस बात की अधिक व्यापक समझ प्रदान करके बढ़ते साहित्य में योगदान देता है कि एआई-माध्यमित मीडिया परिवेश बच्चों के अधिकारों, डिजिटल प्रतिनिधित्व और निवारक सामाजिक कार्य प्रथाओं को कैसे आकार देते हैं।

यह अध्ययन एक वर्णनात्मक साहित्य समीक्षा के रूप में किया गया था। मुख्य रूप से 2020 और 2025 के बीच प्रकाशित प्रासंगिक सहकर्मी-समीक्षित अध्ययनों की पहचान स्कोपस, वेब ऑफ साइंस, टीआर डिजिन और गूगल स्कॉलर के माध्यम से की गई थी। पिछले प्रकाशनों पर भी विचार किया गया था, जहाँ उन्होंने विषय के सैद्धांतिक आधार प्रदान किए थे, विशेष रूप से ऑब्जेक्टिफिकेशन थ्योरी, बच्चों के अधिकारों और डिजिटल गोपनीयता के संबंध में। बच्चों के डिजिटल प्रतिनिधित्व, कृत्रिम बुद्धिमत्ता, बच्चों के अधिकारों और निवारक सामाजिक कार्य पर वर्तमान साक्ष्यों का संश्लेषण करने के लिए चयनित साहित्य की विषयगत रूप से विश्लेषण किया गया। चयनित अध्ययनों का तुलनात्मक रूप से मूल्यांकन किया गया, और एआई-समर्थित मीडिया परिवेश में बच्चों के प्रतिनिधित्व से जुड़े प्रमुख अवसरों, जोखिमों और निहितार्थों की पहचान करने के लिए बार-बार आने वाली अवधारणाओं, सैद्धांतिक दृष्टिकोणों और अनुभवजन्य निष्कर्षों का संश्लेषण किया गया।

समीक्षित साहित्य से पता चलता है कि एआई-समर्थित मीडिया वातावरण एक साथ बच्चों की भागीदारी, सीखने और संचार के लिए नए अवसर पैदा करते हैं, जबकि डिजिटल गोपनीयता, एल्गोरिथम निगरानी, वाणिज्यिक शोषण, डिजिटल वस्तुकरण, और बच्चों की डिजिटल पहचान के दीर्घकालिक प्रबंधन से संबंधित जोखिमों को भी बढ़ाते हैं। साहित्य यह भी बताता है कि अधिकार-आधारित डिजिटल शासन, डिजिटल साक्षरता, नैतिक अभिभावकीय प्रथाएं, और निवारक सामाजिक कार्य हस्तक्षेप डिजिटल वातावरण में बच्चों की सुरक्षा को मजबूत करने के लिए केंद्रीय हैं। समीक्षित अध्ययनों में, एक सुसंगत निष्कर्ष यह है कि बच्चों की डिजिटल पहचान माता-पिता की साझा करने की प्रथाओं, प्लेटफॉर्म एल्गोरिदम और एआई-समर्थित अनुशंसा प्रणालियों के बीच की बातचीत के माध्यम से तेजी से निर्मित हो रही है। यद्यपि ये प्रौद्योगिकियाँ भागीदारी और संचार को सुगम बनाती हैं, वे एक साथ बच्चों को स्थायी डिजिटल पदचिह्नों, डेटा निगरानी, व्यावसायिक शोषण और व्यक्तिगत जानकारी पर कम नियंत्रण के संपर्क में लाती हैं। समग्र रूप से, साहित्य यह दर्शाता है कि बच्चों के डिजिटल अधिकारों की सुरक्षा समकालीन बाल सुरक्षा का एक अनिवार्य घटक बन गई है।

कृत्रिम बुद्धिमत्ता के युग में, डिजिटल पदचिह्नों का महत्व और भी बढ़ गया है क्योंकि बच्चों के ऑनलाइन डेटा को एकत्रित, विश्लेषित और एल्गोरिथम प्रणालियों में शामिल किया जा सकता है। सूचना साझा करने के पारंपरिक रूपों के विपरीत, एआई-संचालित प्रौद्योगिकियां बड़ी मात्रा में डेटा को संसाधित कर सकती हैं और व्यवहार पैटर्न के आधार पर डिजिटल प्रोफाइल बना सकती हैं। इसलिए, बच्चों की व्यक्तिगत जानकारी की सुरक्षा अनुचित प्रकटीकरण को रोकने से कहीं आगे तक जाती है और इसमें डेटा निगरानी, एल्गोरिथम निर्णय लेने, और डिजिटल असमानताओं से संबंधित व्यापक चिंताओं को संबोधित करने की आवश्यकता होती है।

ये विकास निवारक सामाजिक कार्य दृष्टिकोणों को व्यापक बनाने की आवश्यकता पर प्रकाश डालते हैं। पारंपरिक रूप से, बाल सुरक्षा प्रणालियों ने मुख्य रूप से भौतिक वातावरण के भीतर उत्पन्न होने वाले जोखिमों पर ध्यान केंद्रित किया है, जिसमें उपेक्षा, दुर्व्यवहार और असुरक्षित रहने की स्थितियाँ शामिल हैं। हालाँकि, बचपन का डिजिटल परिवर्तन यह दर्शाता है कि कमजोरियाँ ऑनलाइन स्थानों में भी उत्पन्न हो सकती हैं। परिणामस्वरूप, समकालीन सामाजिक कार्य अभ्यास को मूल्यांकन, रोकथाम, वकालत और हस्तक्षेप प्रक्रियाओं में डिजिटल वातावरण को अधिक व्यवस्थित रूप से एकीकृत करना चाहिए।

निवारक सामाजिक कार्य के दृष्टिकोण से, बच्चों की डिजिटल भलाई को बढ़ावा देने के लिए कई स्तरों पर हस्तक्षेप

की आवश्यकता है। व्यक्तिगत स्तर पर, बच्चों को डिजिटल साक्षरता, आलोचनात्मक सोच कौशल और अपने डिजिटल अधिकारों के प्रति जागरूकता विकसित करने में सहायता की जानी चाहिए। पारिवारिक स्तर पर, माता-पिता को जिम्मेदार डिजिटल प्रथाओं के लिए मार्गदर्शन किया जाना चाहिए जो बच्चों की गोपनीयता का सम्मान करती हैं और नैतिक प्रौद्योगिकी उपयोग को प्रोत्साहित करती हैं। सामाजिक और नीतिगत स्तरों पर, पेशेवरों, संस्थानों और नीति निर्माताओं के बीच सहयोग के माध्यम से बाल-केंद्रित डिजिटल सुरक्षा रणनीतियाँ विकसित की जानी चाहिए।

समीक्षित अध्ययनों से यह भी पता चलता है कि एआई-समर्थित मीडिया परिवेश में बच्चों की प्रभावी सुरक्षा के लिए सामाजिक कार्यकर्ताओं, शिक्षकों, मनोवैज्ञानिकों, कानूनी पेशेवरों, नीति निर्माताओं, प्रौद्योगिकी डेवलपर्स और डिजिटल प्लेटफॉर्म प्रदाताओं की भागीदारी वाले अंतःविषय सहयोग की आवश्यकता है। ऐसी साझेदारी टिकाऊ, अधिकार-आधारित और बाल-केंद्रित डिजिटल शासन रणनीतियों को विकसित करने के लिए आवश्यक है।

सामाजिक कार्यकर्ता यह सुनिश्चित करने में एक महत्वपूर्ण वकालत की भूमिका भी निभाते हैं कि तकनीकी विकास का मूल्यांकन अधिकार-आधारित ढांचे के माध्यम से किया जाए। कृत्रिम बुद्धिमत्ता, डिजिटल प्लेटफॉर्म और मीडिया प्रथाओं से संबंधित नीतियों में 'बच्चे के सर्वोत्तम हित' का सिद्धांत केंद्रीय होना चाहिए। डिजिटल वातावरण में बच्चों की सुरक्षा में न केवल जोखिमों को कम करना, बल्कि सुरक्षित, समावेशी और सशक्त डिजिटल स्थान बनाना भी शामिल होना चाहिए, जहाँ बच्चे अपने अधिकारों का प्रयोग कर सकें।

सैद्धांतिक दृष्टिकोण से, यह समीक्षा बच्चों के अधिकारों, डिजिटल बचपन, वस्तुकरण सिद्धांत (Objectification Theory) और निवारक सामाजिक कार्य को एक सामान्य वैचारिक ढांचे के भीतर एकीकृत करके साहित्य में योगदान करती है। व्यावहारिक दृष्टिकोण से, यह सामाजिक कार्यकर्ताओं, शिक्षकों, परिवारों, नीति-निर्माताओं और डिजिटल प्लेटफॉर्म डेवलपर्स के लिए एआई-मध्यस्थ वातावरण में बच्चों की सुरक्षा और डिजिटल कल्याण को मजबूत करने हेतु साक्ष्य-आधारित सिफारिशें प्रदान करता है।

निष्कर्षतः, एआई-समर्थित मीडिया वातावरण में बच्चों के प्रतिनिधित्व को एक बहुआयामी घटना के रूप में समझा जाना चाहिए जो तकनीकी नवाचार से आगे बढ़कर नैतिक, कानूनी, विकासात्मक और सामाजिक नीति संबंधी चिंताओं को शामिल करती है।

डिजिटल वातावरण में बच्चों के अधिकारों की सुरक्षा के लिए डिजिटल गोपनीयता, भागीदारी, सूचित सहमति, नैतिक एआई शासन, और बाल हित के सिद्धांत पर आधारित व्यापक रणनीतियों की आवश्यकता है। इस तेजी से विकसित हो रहे डिजिटल परिदृश्य में निवारक सामाजिक कार्य को मजबूत करना, बच्चों के स्वस्थ विकास और दीर्घकालिक कल्याण का समर्थन करते हुए, सुरक्षित, अधिक समावेशी और अधिकार-आधारित डिजिटल वातावरण बनाने में योगदान देगा।

तदनुसार, भविष्य की बाल संरक्षण नीतियों में बच्चों के अधिकारों, डिजिटल गोपनीयता, नैतिक एआई शासन और निवारक सामाजिक कार्य के सिद्धांतों को एकीकृत किया जाना चाहिए ताकि बच्चों के कल्याण को बढ़ाने वाले और उभरती डिजिटल कमजोरियों को कम करने वाले बाल-केंद्रित डिजिटल वातावरण को बढ़ावा दिया जा सके।

कीवर्ड: कृत्रिम बुद्धिमत्ता, बाल अधिकार, डिजिटल गोपनीयता, बाल प्रतिनिधित्व, निवारक सामाजिक कार्य।

Yapılandırılmış Özet

Dijital teknolojilerde ve yapay zekâ alanında yaşanan hızlı gelişmeler, bireylerin medya ortamlarıyla etkileşim biçimlerini köklü biçimde değiştirmiştir. Medya içeriklerinin üretimi, dağıtımı ve çevrim içi katılımın yeni biçimleri; görünürlüğü, erişilebilirliği ve etkileşimi yönlendiren algoritmik sistemler tarafından giderek daha fazla şekillendirilmektedir. Dijital ekosistemlerin gelişmeye devam etmesiyle birlikte çocukluk deneyimleri de dönüşmektedir. Günümüzde çocuklar yalnızca dijital içeriklerin pasif tüketicileri değil; aynı zamanda görselleri, kişisel verileri, çevrim içi etkileşimleri ve dijital temsilleri aracılığıyla algoritmalar tarafından yönlendirilen medya ortamlarının giderek daha görünür katılımcıları haline gelmiştir.

Dijital teknolojiler çocuklara öğrenme, yaratıcılık, iletişim ve toplumsal katılım açısından önemli fırsatlar sunarken, geleneksel çocuk koruma yaklaşımlarının kapsamını aşan yeni ve karmaşık kırılganlık alanlarını da beraberinde getirmektedir. Yapay zekâ destekli öneri sistemleri, otomatik içerik üretim araçları ve veri odaklı medya uygulamaları; çocuk hakları, mahremiyet, özerklik ve dijital ortamlarda korunma hakkına ilişkin etik tartışmaları daha da yoğunlaştırmıştır. Özellikle çocukların çevrim içi görünürliğünün artması;

dijital kimlik oluşumu, kişisel verilerin güvenliği, gözetim uygulamaları ve çocukluğun dijital dikkat ekonomisinin bir parçası hâline gelmesi bakımından önemli tartışmaları beraberinde getirmektedir.

Çocukların dijital mahremiyeti, sharenting, yapay zekâ etiği ve çocuk hakları gibi konular önceki çalışmalarda ayrı ayrı ele alınmış olmakla birlikte, bu konuları koruyucu sosyal hizmet perspektifiyle bütüncül biçimde değerlendiren araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu derleme, yapay zekâ, dijital çocukluk, çocuk hakları ve koruyucu sosyal hizmet alanındaki güncel kuramsal ve ampirik çalışmaları bir araya getirerek çocukların dijital temsiline ilişkin kapsamlı ve disiplinler arası bir bakış açısı sunmayı amaçlamaktadır.

Bu derlemenin temel amacı, çocukların yapay zekâ aracılığıyla şekillenen medya ortamlarındaki dijital temsillerini çocuk hakları ve koruyucu sosyal hizmet perspektiflerinden incelemektir. Ayrıca çalışmada yapay zekânın çocukların dijital deneyimlerini nasıl dönüştürdüğü açıklanmakta; bu dönüşümün çocuk koruma, dijital mahremiyet ve koruyucu sosyal hizmet uygulamaları açısından ortaya çıkardığı sonuçlar tartışılmaktadır. Çalışmada yapay zekâ yalnızca teknolojik bir yenilik olarak ele alınmamış; çocukların gündelik yaşamlarını, katılımlarını, kimliklerini ve haklarını şekillendiren toplumsal yapılar olarak kavramsallaştırılmıştır. Bu disiplinler arası yaklaşım, yapay zekâ aracılığıyla şekillenen medya ortamlarının çocuk hakları, dijital temsil ve koruyucu sosyal hizmet uygulamalarını nasıl dönüştürdüğüne ilişkin daha kapsamlı bir bakış açısı sunarak literatüre katkı sağlamaktadır.

Bu çalışma, anlatı derlemesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Literatür taraması Scopus, Web of Science, TR Dizin ve Google Scholar veri tabanlarında yürütülmüş; ağırlıklı olarak 2020–2025 yılları arasında yayımlanan hakemli çalışmalar değerlendirmeye alınmıştır. Bununla birlikte, özellikle Nesneleştirme Kuramı, çocuk hakları ve dijital mahremiyet konularına ilişkin kuramsal temeli oluşturan önceki çalışmalar da incelemeye dâhil edilmiştir. Seçilen çalışmalar tematik olarak analiz edilerek çocukların dijital temsili, yapay zekâ, çocuk hakları ve koruyucu sosyal hizmet konularındaki güncel bulgular sentezlenmiştir. Çalışmalar karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş; tekrar eden kavramlar, kuramsal yaklaşımlar ve ampirik bulgular bir araya getirilerek yapay zekâ destekli medya ortamlarında çocukların temsiline ilişkin temel fırsatlar, riskler ve uygulamaya yönelik çıkarımlar ortaya konulmuştur.

İncelenen literatür, yapay zekâ destekli medya ortamlarının çocukların katılımı, öğrenmesi ve iletişimi açısından yeni fırsatlar sunduğunu; buna karşın dijital mahremiyet, algoritmik gözetim, ticari sömürü, dijital nesneleştirme ve çocukların dijital kimliklerinin uzun vadeli yönetimine ilişkin riskleri artırdığını göstermektedir. Bulgular ayrıca hak temelli dijital yönetişimin, dijital okuryazarlığın, etik ebeveynlik uygulamalarının ve koruyucu sosyal hizmet müdahalelerinin çocukların dijital ortamlarda korunmasını güçlendirmede merkezi bir rol üstlendiğini ortaya koymaktadır. İncelenen çalışmaların ortak sonuçlarından biri, çocukların dijital kimliklerinin giderek daha fazla ebeveyn paylaşım pratikleri, platform algoritmaları ve yapay zekâ destekli öneri sistemlerinin etkileşimi sonucunda şekillendiğidir. Bu teknolojiler iletişim ve katılımı kolaylaştırırken, çocukların kalıcı dijital ayak izlerine, veri gözetimine, ticari sömürüye ve kişisel bilgileri üzerindeki denetimlerinin azalmasına daha fazla maruz kalmalarına da neden olmaktadır. Bulgular birlikte değerlendirildiğinde, çocukların dijital haklarının korunmasının çağdaş çocuk koruma anlayışının temel bileşenlerinden biri hâline geldiği görülmektedir.

Yapay zekâ çağında dijital ayak izleri daha da kritik bir önem kazanmıştır. Çocuklara ait çevrim içi veriler büyük veri kümeleri içerisinde toplanabilmekte, analiz edilebilmekte ve algoritmik sistemlere entegre edilebilmektedir. Geleneksel bilgi paylaşımından farklı olarak yapay zekâ destekli teknolojiler büyük miktarda veriyi işleyebilmekte ve davranış örüntülerine dayalı dijital profiller oluşturabilmektedir. Bu nedenle çocukların kişisel verilerinin korunması yalnızca uygunsuz bilgi paylaşımının önlenmesiyle sınırlı olmayıp; veri gözetimi, algoritmik karar verme süreçleri ve dijital eşitsizlikler gibi daha geniş kapsamlı sorunların da ele alınmasını gerektirmektedir.

Bu gelişmeler, koruyucu sosyal hizmet yaklaşımlarının kapsamının genişletilmesi gerektiğini göstermektedir. Geleneksel çocuk koruma sistemleri ağırlıklı olarak ihmal, istismar ve güvensiz yaşam koşulları gibi fiziksel çevrede ortaya çıkan risklere odaklanmıştır. Ancak çocukluğun dijitalleşmesi, kırılganlığın çevrim içi ortamlarda da ortaya çıkabildiğini göstermektedir. Bu nedenle günümüz sosyal hizmet uygulamalarında dijital ortamların değerlendirme, önleme, savunuculuk ve müdahale süreçlerine daha sistematik biçimde dâhil edilmesi gerekmektedir.

Koruyucu sosyal hizmet perspektifinden değerlendirildiğinde, çocukların dijital iyilik hâlinin desteklenebilmesi çok düzeyli müdahaleleri gerekli kılmaktadır. Bireysel düzeyde çocukların dijital

okuryazarlıklarının, eleştirel düşünme becerilerinin ve dijital haklarına ilişkin farkındalıklarının geliştirilmesi önem taşımaktadır. Aile düzeyinde ebeveynlerin çocukların mahremiyetine saygı duyan ve teknolojinin etik kullanımını destekleyen sorumlu dijital uygulamalar konusunda yönlendirilmesi gerekmektedir. Toplumsal ve politika düzeyinde ise çocuk merkezli dijital koruma stratejilerinin uzmanlar, kurumlar ve politika yapıcılar arasındaki iş birliğiyle geliştirilmesi önem taşımaktadır. İncelenen çalışmalar, yapay zekâ destekli medya ortamlarında etkili çocuk korumasının sosyal hizmet uzmanları, eğitimciler, psikologlar, hukukçular, politika yapıcılar, teknoloji geliştiricileri ve dijital platform sağlayıcıları arasında disiplinler arası iş birliğini gerektirdiğini göstermektedir. Bu iş birliği, hak temelli, sürdürülebilir ve çocuk merkezli dijital yönetim stratejilerinin geliştirilmesi açısından kritik öneme sahiptir.

Sosyal hizmet uzmanları, teknolojik gelişmelerin çocuk hakları temelinde değerlendirilmesini sağlamada önemli bir savunuculuk rolü üstlenmektedir. Yapay zekâ, dijital platformlar ve medya uygulamalarına ilişkin politika ve düzenlemelerde çocuğun üstün yararı ilkesinin temel alınması gerekmektedir. Çocukların dijital ortamlarda korunması yalnızca risklerin azaltılmasını değil; aynı zamanda çocukların haklarını güvenli biçimde kullanabilecekleri güvenli, kapsayıcı ve güçlendirici dijital ortamların oluşturulmasını da içermelidir.

Kuramsal açıdan bu derleme, çocuk hakları, dijital çocukluk, Nesneleştirme Kuramı ve koruyucu sosyal hizmet yaklaşımını ortak bir kavramsal çerçevede bir araya getirerek literatüre katkı sunmaktadır. Uygulama açısından ise sosyal hizmet uzmanları, eğitimciler, aileler, politika yapıcılar ve dijital platform geliştiricileri için çocukların dijital ortamlarda korunmasını ve dijital iyilik hâlinin güçlendirilmesini destekleyecek kanıta dayalı öneriler sunmaktadır.

Sonuç olarak çocukların yapay zekâ destekli medya ortamlarındaki temsili, yalnızca teknolojik gelişmelerle açıklanamayacak; etik, hukuki, gelişimsel ve sosyal politika boyutlarını birlikte içeren çok boyutlu bir olgu olarak değerlendirilmelidir. Çocukların dijital ortamlardaki haklarının korunabilmesi; dijital mahremiyet, katılım, bilgilendirilmiş rıza, etik yapay zekâ yönetimi ve çocuğun üstün yararı ilkesi temelinde geliştirilecek kapsamlı stratejileri gerektirmektedir. Hızla değişen bu dijital ortamda koruyucu sosyal hizmet uygulamalarının güçlendirilmesi, çocukların sağlıklı gelişimini ve uzun dönemli iyilik hâlini destekleyen daha güvenli, kapsayıcı ve hak temelli dijital ortamların oluşturulmasına katkı sağlayacaktır. Bu doğrultuda gelecekte geliştirilecek çocuk koruma politikalarının; çocuk haklarını, dijital mahremiyeti, etik yapay zekâ yönetimini ve koruyucu sosyal hizmet ilkelerini bütüncül biçimde bir araya getirerek çocuk merkezli dijital ortamların oluşturulmasını desteklemesi önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Çocuk Hakları, Dijital Mahremiyet, Çocuk Temsili, Koruyucu Sosyal Hizmet.

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

Digital Childhood in the Age of Artificial Intelligence: New Risks and Responsibilities from a Preventive Social Work Perspective

Introduction

Rapid advances in digital technologies have significantly reshaped media production and distribution processes. In particular, the growing integration of artificial intelligence into content creation, dissemination, and visibility mechanisms has transformed media from a channel of information transmission into a space where reality is increasingly mediated and constructed through algorithmic systems. This evolving media landscape is redefining how individuals are represented, how digital identities are formed, and how visibility is negotiated within the public sphere. At the same time, the social and ethical implications of these developments have emerged as an important area of scholarly debate¹.

Artificial intelligence (AI) refers to a field of technology that enables computer systems to simulate cognitive functions commonly associated with human intelligence, including learning, problem-solving, decision-making, language processing, and creative thinking (Demircioğlu, 2025). Supported by big data analytics and algorithmic decision-making processes, AI technologies are now embedded in a wide range of applications, from content production and recommendation systems to audience engagement and platform management. As a result, they are reshaping both the production and consumption of media. Nevertheless, the rise of AI extends beyond a purely technological development and should also be understood as a social phenomenon with important ethical, legal, and societal implications.

¹ Artificial intelligence has evolved into not only a research subject within computer science and engineering but also a methodological tool across nearly every discipline, including language and literature, education, the arts, translation studies, communication, economics, healthcare, religious studies, international relations, and the social sciences. The integration of generative artificial intelligence into scholarly research has created a broad spectrum of applications, ranging from decision-support systems and digital art production to educational technologies, translation studies, ethical debates, and public administration. For theoretical and applied discussions on artificial intelligence in the contexts of language, art, aesthetics, digital archiving, and visual content generation, see Denizci et al. (2018), Baran (2022), Keleş and Keleş (2018), Karadağ (2025), Coşkun (2025), Ahmed and Hamod (2026), Arıcı and Karacı (2013), Keleş and Keleş (2017), Keleş et al. (2017), Bekil (2018), Keleş (2018), Serçemeli (2018), Akyıldız and Akyıldız (2020), Işık and Darı (2023), Abdulrazagova et al. (2025), Arğın (2025), Tetik Küçükkelçi (2025), Çakmak (2025), Yıldırım Altun (2025), Zan and Zan (2025), Mazlum and Mazlum (2025), Yıldız (2025), Başar (2025), Tuğcu (2025), Özdemir (2026), Çora et al. (2026), Büyükbayacı and Yozcu (2026), Ardatürk (2026), Arduç Kara (2026), Ertan (2026), Ahmed and Hamod (2026), Efendioğlu (2023), Çelik et al. (2025), Doğru and Hacımüftüoğlu (2025), Koçakoğlu and Koçakoğlu (2025), Ekinci (2025), Sakin and Türk (2025), Aşkun (2024), Yener and Köse (2023), Romya Bilgin and Küçükşabanoğlu (2023), Çark (2020), Kanat (2020), Altındış (2020), Zenginaloğlu (2026), Dalmış (2026), Ölçer (2025), Sarıbaş (2025), Karakuş et al. (2025), Güzel (2024), Kızıldağ (2023), Odacıoğlu (2022), Erdem and Demiryakan (2025; 2026), Civelek (2025), Günay (2025), Önen (2025), Özdemir (2025), Sandıkcı and Soy (2026), Arduç Kara (2026), Ertan (2026), Uygun (2026), Yılmaz (2025), Kan Çelik (2026), Bayat Arslan and Cuma (2026), Köksal and Zorlu Kale (2025), Varol (2025), Ahmed and Hamod (2026), Efendioğlu (2023), Sert (2026), and Güçlüten (2026).

The representation of children within the AI-driven media ecosystem constitutes one of the most sensitive dimensions of contemporary digital transformation. At its most basic level, representation refers to the process through which reality is constructed, interpreted, and communicated within a particular cultural context through language, symbols, and meaning-making practices (Sinay & Atmaca, 2025). As digital technologies become increasingly embedded in everyday life, children occupy a dual position within media environments. They are not only consumers of algorithmically curated content but also subjects whose images, data, and experiences are incorporated into processes of content production, visibility, engagement, and economic value creation. Representations created by others on behalf of children—who are still in the process of developing their identities and sense of self—may influence how childhood is experienced and understood. Such representations can shape children's digital presence before they are able to exercise meaningful control over how they are portrayed, potentially affecting their autonomy and their recognition as active social subjects (Avşar, 2025). Consequently, growing attention has been directed toward the ways in which children are represented in digital environments and the implications of these representations for children's rights. Particular concern has emerged regarding digital identities that are created and maintained without children's informed participation or consent. This issue raises important questions about privacy, data protection, autonomy, and the recognition of children as rights-bearing individuals. It also draws attention to new forms of vulnerability associated with digital childhood, including the erosion of children's agency, violations of privacy, the creation of permanent digital footprints, and the risk of commodification and instrumentalization within digital media environments (Serin, 2019; Güngör, 2021).

Recent empirical studies further demonstrate that these concerns are no longer hypothetical but are increasingly reflected in everyday digital practices. Examining the Instagram accounts of family influencers in Türkiye, Kalaman (2025) observed that children's images were frequently incorporated into commercially oriented content and brand collaborations, often without any indication that children's perspectives or future preferences had been considered. Likewise, Avşar (2025), in a critical analysis of family-oriented Instagram content, argued that children's digital representations are increasingly embedded within surveillance-based platform economies, where visibility itself functions as a mechanism for generating symbolic and commercial value. Taken together, these findings suggest that children's digital representation should be understood not merely as a question of online visibility but also as a process through which childhood becomes increasingly shaped by platform logics, commercial incentives, and algorithmic circulation (Avşar, 2025; Kalaman, 2025).

Recent qualitative evidence also indicates that parents are becoming increasingly aware of digital privacy concerns but continue to experience difficulties in balancing social media use with children's long-term interests. Based on semi-structured interviews with 15 parents and 15 experts, Girgin (2025) reported that although parents generally expressed sensitivity toward privacy settings and limited sharing practices, experts emphasized that digital traces created during childhood could have lasting consequences for children's psychological development, identity formation, and future autonomy. The findings further underline that respecting children's right to consent requires considering not only present circumstances but also children's future perspectives regarding their digital identities (Girgin, 2025).

Although the growing body of literature on artificial intelligence and media has expanded understanding of technological transformation, relatively few studies have examined these developments through the combined lenses of children's rights and preventive social work. Yet children's representation in digital environments extends beyond issues of communication and technology and is closely connected to broader discussions of social policy, child protection, and social work practice (Avşar, 2025). The digitalization of everyday life has challenged conventional approaches to child protection by introducing new forms of vulnerability that emerge within online

environments. As a result, child protection frameworks can no longer focus exclusively on risks encountered in physical settings but must also address the realities of children's digital experiences. This shift calls for a broader understanding of preventive and protective social services that incorporates the opportunities, risks, and complexities associated with digital childhood. Within this context, the principle of the best interests of the child acquires renewed significance. As children's lives become increasingly shaped by digital technologies, preventive and protective social work practices must adapt to emerging forms of risk, participation, and social interaction within the digital ecosystem.

By examining the intersection of digital technologies, children's rights, and preventive social work, this review aims to contribute to ongoing discussions on how the principle of the best interests of the child can be reconsidered in the context of AI-supported media and how child protection frameworks may respond more effectively to the realities of contemporary digital environments.

Method

This study was conducted as a narrative literature review to examine the implications of AI-supported media environments for children's rights and preventive social work. Rather than following a formal systematic review protocol, the review aimed to provide a thematic synthesis of conceptual discussions together with recent empirical evidence relevant to children's digital representation.

The literature search was carried out using Scopus, Web of Science, TR Dizin, and Google Scholar. Searches were conducted using combinations of the keywords *artificial intelligence*, *AI and children*, *digital childhood*, *child representation*, *children's rights*, *digital privacy*, *digital footprint*, *sharenting*, *preventive social work*, and *child protection*. To reflect recent developments in AI-supported media environments, priority was given to peer-reviewed studies published between 2020 and 2025. Earlier publications were included when they provided the theoretical or conceptual foundations of the topic, particularly in relation to Objectification Theory, children's rights, and digital privacy.

The review included peer-reviewed journal articles, international reports, and scholarly publications published in English and Turkish that addressed the relationship between artificial intelligence, digital media, childhood, and child protection. Conference abstracts, opinion pieces, news reports, and publications without a clear scholarly basis were not considered. The selected literature was examined through a thematic approach, and the findings were synthesised around five interrelated themes: AI-driven media transformation, children's digital representation, objectification and digital privacy, children's rights, and preventive social work.

1.The Transformation of Media in the Age of Artificial Intelligence

Artificial intelligence (AI) has emerged as one of the most influential technological developments of recent decades, enabling tasks traditionally performed by humans to be carried out through computational systems. Broadly defined, AI encompasses technologies designed to simulate cognitive functions associated with human intelligence, including learning, problem-solving, decision-making, and adaptation. Supported by advances in big data analytics, these systems are capable of processing vast amounts of information, identifying patterns, and generating outputs with increasing speed and accuracy (Kırık & Özkoçak, 2023). As a result, AI technologies have become integrated into a wide range of sectors and continue to transform both organizational processes and everyday life.

Once largely confined to science fiction narratives and futuristic predictions, artificial intelligence (AI) has evolved into a widely adopted technology that shapes numerous sectors, including healthcare, education, communication, and media. As AI technologies have become increasingly embedded in everyday life, their influence has extended beyond technological

innovation to reshape organizational structures, production processes, and business models. Among the sectors undergoing substantial change, the media industry stands out as one of the most profoundly affected. The growing involvement of technology companies and the rapid expansion of digital platforms have altered audience behaviours, content production strategies, distribution practices, and revenue models. At the same time, the increasing volume of digital content and the emergence of new opportunities in digital advertising have accelerated the adoption of AI-driven systems by media organizations (Eşidir et al., 2025).

Recent empirical research suggests that the growing integration of artificial intelligence into media environments is also transforming the competencies expected from media professionals and content producers. Drawing on qualitative interviews with academics and media practitioners, Eşidir et al. (2025) reported that AI literacy is increasingly regarded not merely as a technical skill but as a prerequisite for ethical content production, responsible information management, and critical engagement with algorithmically generated media. Participants further emphasized that the rapid diffusion of AI technologies requires professionals to develop new competencies related to transparency, digital ethics, and algorithmic accountability. These findings indicate that the transformation of media extends beyond technological innovation and increasingly involves changes in professional practices, institutional responsibilities, and media ethics (Eşidir et al., 2025).

According to Chan-Olmsted (2019), the application of artificial intelligence in the media sector extends across several key functions, including content recommendation systems, audience engagement technologies, user experience enhancement, message optimization, content production and management, audience analytics, and the automation of operational processes. These applications have enabled media organizations to improve efficiency, personalize content delivery, and better understand audience preferences. As competition intensifies within an increasingly digital media landscape, organizations are investing in technologies that can strengthen their adaptability and long-term sustainability. In this regard, AI has emerged as a strategic asset, offering new opportunities for innovation, audience engagement, and operational efficiency. Its growing adoption reflects not only its technological capabilities but also its potential to reshape the competitive dynamics of the media industry (Castelino, 2018).

Although artificial intelligence has been widely studied across a range of sectors, comparatively less attention has been devoted to its implications for the media industry. The distinctive characteristics of media production, together with the complexity of audience behaviour and the continued importance of interpretation, creativity, communication, and editorial judgment, have generated ongoing debate regarding the extent to which AI can transform this sector in the same way it has affected other industries (Gentzkow, 2018). At the same time, the societal influence of media content distinguishes the media industry from many other fields undergoing digital transformation. The growing integration of AI into content production, distribution, and platform governance therefore raises questions that extend beyond technical efficiency. Issues related to ethics, accountability, representation, and social impact have become increasingly important in discussions of AI-driven media systems. Within this context, the changing structure of media production highlights the need to critically examine both the opportunities and the risks associated with children's representation in digital environments. Rather than functioning as neutral technological tools, contemporary AI-supported media systems actively shape the conditions under which visibility is produced, circulated, and rewarded. Consequently, understanding children's representation in digital environments requires examining not only technological infrastructures but also the social, economic, and commercial dynamics that increasingly determine whose visibility becomes valuable and under what conditions.

This shift has become increasingly visible in recent empirical studies examining digital media environments. Analysing Instagram content produced by family-oriented influencers, Avşar (2025) demonstrated that algorithmically promoted visibility not only increases audience engagement but also encourages forms of content production in which children's images become central components of platform economies. The study argues that children's digital representations are progressively shaped through algorithmic visibility mechanisms that reward continuous sharing and audience interaction, thereby expanding ethical concerns regarding children's privacy, autonomy, and digital rights (Avşar, 2025).

2. The Changing Representation of Children in Digital Media

2.1. The Objectification and Commodification of Children in the Digital Environment

Contemporary approaches to childhood increasingly recognize children as active social actors with evolving capacities, individual rights, and the ability to participate in decisions affecting their lives. Historically, however, dominant perspectives often positioned children as passive recipients of adult guidance and protection. In contrast, modern understandings of childhood emphasize children's agency, participation, and capacity to express their views on matters that concern them. This shift is reflected in the United Nations Convention on the Rights of the Child, which recognizes children as rights-bearing individuals and affirms their entitlement to participate in decisions affecting their lives. The Convention provides an important legal framework for safeguarding children's rights while reinforcing their status as active participants in social life (UNICEF Turkey, n.d.).

Objectification refers to the process through which individuals, identities, or personal experiences are transformed into commodities that can be consumed, exchanged, or assigned economic value within capitalist systems (Soegiarto, 2025). In digital environments, the risk of objectification emerges when children are treated primarily as sources of content, attention, or data rather than as individuals with rights and agency. Algorithmically driven content production models often prioritize visibility, engagement, and click-based metrics, creating conditions in which children's images, behaviours, and experiences are evaluated according to their capacity to attract attention. Research suggests that children can become highly valuable components of digital and media content, particularly when their visibility contributes to audience engagement and commercial outcomes (Yosef, 2022). Recent empirical evidence suggests that this process is becoming increasingly visible across social media platforms. In a critical analysis of family-oriented Instagram accounts, Avşar (2025) demonstrated that children's images are frequently incorporated into platform economies in ways that increase engagement while simultaneously normalizing continuous digital exposure. Rather than remaining passive subjects of family documentation, children may gradually become central elements of commercially valuable digital narratives that are shaped by algorithmic visibility and audience interaction (Avşar, 2025). Previous studies have also highlighted how children's perceived innocence, authenticity, and everyday experiences may be strategically incorporated into media content to attract attention and influence audiences (Tur-Viñes et al., 2018). Similar patterns have been identified in studies focusing on influencer families. Kalaman (2025) reported that children's everyday experiences were frequently embedded within promotional content and brand collaborations, blurring the distinction between family communication and commercial media production. Such practices suggest that children's visibility is increasingly shaped by economic motivations that extend beyond ordinary parental sharing (Kalaman, 2025). From this perspective, digital media environments may contribute to processes that position children not as active subjects but as resources within broader systems of visibility and value creation.

Objectification Theory (Fredrickson & Roberts, 1997) argues that sociocultural environments often normalize the treatment of girls and women as objects to be viewed, evaluated,

and judged by others. Over time, this process may lead individuals to internalize an observer's perspective toward their own bodies, a phenomenon referred to as self-objectification. Although the theory was originally developed to explain the experiences of women and girls, its core concepts provide a useful framework for examining other forms of representation shaped by visibility, observation, and evaluation. Within contemporary digital environments, children are increasingly incorporated into content production processes that prioritize visibility, engagement, and audience attention. In many cases, children's images, behaviours, and personal experiences are shared and circulated without their meaningful participation in decisions regarding how they are represented. As visibility becomes a source of social and economic value, children may be positioned less as active subjects and more as objects of observation and consumption. From this perspective, Objectification Theory offers a valuable conceptual lens for understanding how processes of commodification and instrumentalization may emerge in relation to children's representation in digital media environments. The theory helps illuminate the ways in which children's visibility can become intertwined with systems of attention, engagement, and value creation within contemporary digital culture. Contemporary empirical studies similarly indicate that algorithmic media environments reward frequent child-centred content through increased visibility and audience engagement, thereby reinforcing conditions in which children's images acquire communicative as well as commercial value (Avşar, 2025; Kalaman, 2025).

Addressing the objectification of children in digital environments requires both greater parental awareness and effective regulatory oversight (Kasım & Can Tunç, 2024). As child-related content becomes increasingly visible across digital platforms, concerns have emerged regarding the ways in which children's images, experiences, and personal narratives may be incorporated into systems driven by attention, engagement, and commercial value. When children's visibility is primarily evaluated through metrics such as views, likes, and audience engagement, there is a risk that they may be positioned as objects of consumption rather than as individuals with rights and agency. Such practices may have consequences not only for children's psychological well-being and identity development but also for broader social understandings of childhood, privacy, and human dignity. These findings also have important implications for preventive social work. Early interventions aimed at strengthening parents' awareness of children's digital rights, promoting ethical sharing practices, and encouraging critical reflection on commercially driven social media cultures may reduce children's exposure to objectifying forms of digital representation before they become normalized within everyday family practices.

2.2. Digital Privacy, Digital Footprint, and a Child's Right to Consent

The term *sharenting*, a combination of the words *share* and *parenting*, refers to the practice of parents sharing information, photographs, videos, and other content related to their children on social media platforms (Çimke et al., 2018). In recent years, documenting children's lives through digital media has become a widespread parenting practice. Parents frequently use social networking platforms to share both the joys and challenges of child-rearing, creating extensive digital records of their children's everyday experiences. This visibility often begins at a very early stage of life. Many parents share photographs of their children shortly after birth, while some children acquire a digital presence even before they are born through ultrasound images, pregnancy announcements, and related social media content. As a result, children's digital identities may begin to take shape long before they are capable of understanding, influencing, or consenting to their online representation.

Research indicates that many children in the United States acquire a digital footprint at a very early age. Approximately 92% appear online before the age of two, and nearly one-third are featured on social media platforms within the first 24 hours of life (Kim et al., 2023). Similar patterns have also been reported in recent studies conducted in Türkiye. Examining the Instagram accounts of influencer parents, Kalaman (2025) found that children were systematically incorporated into

social media content through frequent photographs, videos, and commercial collaborations. The analysis demonstrated that these practices not only expanded children's digital footprints but also increased the risk of privacy violations, undermined the right to be forgotten, and transformed children's online visibility into a commercial resource. These findings suggest that children's digital identities are increasingly constructed through parental online practices long before children acquire the developmental capacity to understand or influence how they are represented in digital environments (Kalamani, 2025). Rather than representing isolated parental behaviours, these practices reflect broader transformations in contemporary digital culture, where children's visibility is increasingly encouraged by platform architectures that reward frequent sharing, audience engagement, and continuous content production. From this perspective, children's digital footprints emerge not only through individual parental decisions but also through structural characteristics of platform-based communication. The extent of parental sharing is also considerable. Blum-Ross and Livingstone (2017) estimate that parents who actively use social media post an average of approximately 1,000 photographs of their children by the time they reach five years of age. These findings suggest that children's digital presence often begins long before they are able to understand, manage, or consent to the information shared about them. Consequently, concerns surrounding privacy, autonomy, and long-term digital identity formation have become increasingly prominent in discussions of children's rights in digital environments.

This digital visibility is not limited to parents alone; family members, healthcare professionals, birth photographers, and teachers can also share images of children, often without supervision. The use of hashtags on social media platforms allows this content to reach a wide audience in a very short time. As a result, many children begin to exist through a digital identity created by their families before they have reached the developmental maturity to manage their own digital identity (Çimke et al. 2018). Evidence obtained from TikTok further demonstrates that children's digital representation extends beyond family photo sharing and increasingly becomes part of platform-driven content production. In a descriptive content analysis of 15 TikTok accounts featuring children, Kılınç (2024) reported that digital safety precautions were generally inadequate and that children frequently appeared in entertainment-oriented content without meaningful opportunities to provide informed consent. The study also highlighted that children's identities, daily routines, and personal information were often publicly accessible, increasing the permanence and traceability of their digital footprints (Kılınç, 2024). The convergence of findings from both Instagram and TikTok suggests that children's digital representation is no longer confined to family communication but increasingly operates within platform ecosystems that privilege visibility over privacy. As children's online presence becomes progressively embedded in algorithmically curated environments, safeguarding their digital rights requires greater attention to the cumulative effects of repeated online exposure across different social media platforms.

As digital technologies have become increasingly embedded in everyday life, the *right to be forgotten* has emerged as an important legal and ethical principle in discussions of digital privacy. Broadly defined, this right refers to an individual's ability to request the removal or deletion of personal information from digital environments and to exercise greater control over how personal data are stored, accessed, and circulated online. Although the right to be forgotten applies to all individuals, it holds particular significance for children, whose developmental vulnerability and limited capacity to make informed decisions often require additional protection. Within the framework of children's rights, this principle supports children's ability to request the removal of personal information—including photographs, videos, audio recordings, and other digital content—that they no longer wish to remain publicly accessible. The relevance of this right has increased in parallel with the growing permanence of digital information. When personal data remain accessible online without an individual's knowledge or consent, they may influence how that person is perceived by others and potentially affect future opportunities, privacy, and personal dignity (Serin, 2019;

Güngör, 2021). For children in particular, digital content shared during early stages of life may continue to shape their online identities long after the original context of sharing has disappeared. Supporting this argument, Girgin (2025) reported that both parents and field experts considered the permanence of children's digital records to be one of the most important challenges associated with contemporary parenting practices. Although many parents described themselves as cautious social media users, experts emphasized that digital content created during childhood may continue to shape children's identities, autonomy, and psychosocial well-being long after the original context of sharing has disappeared (Girgin, 2025).

The sharing of children's photographs, videos, and other personal content on social media platforms by parents, teachers, or other adults raises important concerns regarding privacy and children's rights. Information related to a child's private life may remain accessible for extended periods, potentially exposing children to risks that they neither anticipated nor had the opportunity to influence. As children grow older and become increasingly aware of their digital presence, they may develop views about how information concerning them is shared and represented online. From a children's rights perspective, the publication of personal content without adequate consideration of the child's privacy and best interests may constitute a violation of privacy rights. Moreover, individuals who reach adulthood may object to content shared about them during childhood and, where applicable, seek legal remedies regarding materials published by parents, educators, or third parties (Serin, 2019). These concerns highlight the importance of considering children's perspectives, privacy, and long-term digital well-being when decisions are made about sharing information related to their lives in online environments.

Taken together, recent empirical studies demonstrate that children's digital privacy can no longer be understood solely as an issue of information security or personal data protection. Contemporary evidence increasingly indicates that parental sharing practices, platform algorithms, and commercially driven social media environments jointly shape children's digital identities and future opportunities. These findings reinforce the importance of integrating empirical evidence into discussions of children's digital rights and highlight the need for preventive approaches that combine parental awareness, digital literacy, ethical responsibility, and child-centred digital governance (Kalamani, 2025; Kılınç, 2024; Girgin, 2025; Yılmaz Kurt & Oğul, 2025). These observations also provide a practical framework for preventive social work. Interventions designed to strengthen parents' digital literacy, improve awareness of children's rights in online environments, and encourage informed decision-making before child-related content is shared may contribute to preventing avoidable digital risks at an early stage. Such preventive approaches are likely to be more effective than attempting to address privacy violations only after children's digital identities have already become firmly established.

3. New Risks Posed by AI-Based Media for Children

The rapid expansion of AI-driven media technologies is reshaping content production processes and transforming the ways digital platforms operate. Beyond enhancing efficiency and automation, these technologies are influencing how information is created, distributed, and consumed, with significant implications for social life. As a result, discussions surrounding artificial intelligence increasingly extend beyond technological capabilities to encompass broader ethical, social, and developmental concerns. These developments are particularly relevant to children's representation in digital environments. While AI-supported media practices create new opportunities for communication, participation, and content creation, they also introduce emerging risks that challenge existing approaches to child protection, privacy, and digital rights.

Ongoing discussions regarding the use of artificial intelligence in educational and digital environments highlight important theoretical and practical gaps in the existing literature. These gaps suggest that the broader societal implications of AI technologies have not yet been fully understood. In particular, concerns regarding the limited empirical evidence available in some areas and the rapidly evolving nature of AI systems point to the need for further research on their effects, especially among vulnerable populations such as children (Chen et al., 2020). The quality, reliability, and appropriateness of AI-generated content have become central issues in debates concerning children's digital experiences. Recent empirical evidence suggests that these concerns are increasingly reflected in everyday digital media practices. Analysing family-oriented Instagram content, Avşar (2025) demonstrated that algorithmically promoted visibility encourages the repeated circulation of children's images, often without sufficient consideration of children's privacy or future autonomy. Rather than functioning as isolated sharing practices, these representations become embedded within platform logics that continuously reward engagement and visibility (Avşar, 2025). Algorithmic biases embedded within AI systems may increase children's exposure to inaccurate, misleading, or developmentally inappropriate content. At the same time, recommendation algorithms can narrow the range of information and perspectives available to users, potentially limiting opportunities for critical thinking, independent judgment, and informed decision-making. Similar concerns emerge from studies examining children's visibility on social media platforms. Kılınç (2024) observed that children's participation in TikTok content frequently occurred within highly public digital environments where privacy safeguards remained limited. The findings suggest that algorithmically promoted content may increase children's exposure by repeatedly amplifying digital materials that were originally produced for entertainment purposes (Kılınç, 2024). These concerns underscore the importance of carefully evaluating the implications of AI-driven media environments for children's cognitive, social, and developmental well-being.

At the same time, growing awareness of the limitations and biases embedded in artificial intelligence has intensified concerns regarding diversity, inclusion, and accessibility (Avellan et al., 2020). AI systems are largely dependent on the quality and representativeness of the data on which they are trained. As a result, deficiencies in data representation may reinforce existing inequalities and contribute to discriminatory outcomes. These concerns are particularly relevant in relation to children, whose personal data require a high level of protection. Issues surrounding data privacy, informed consent, and the ethical use of children's information have become increasingly important as digital platforms collect and analyse large volumes of user-generated data. Evidence from recent qualitative studies further indicates that parents themselves often recognize these risks but experience uncertainty regarding the long-term implications of children's digital data. Interviews with parents and experts conducted by Girgin (2025) revealed persistent concerns regarding the permanence of children's digital records and the limited opportunities available for children to exercise meaningful control over their online identities as they grow older (Girgin, 2025). Consequently, data-driven profiling and behavioural tracking practices may introduce new risks to the security and privacy of children's personal information. Additional concerns arise from the growing use of automated monitoring and content moderation systems. While such mechanisms may contribute to online safety, they do not always account for cultural, social, or contextual differences. This limitation raises important questions about how digital environments can protect children effectively without imposing excessive surveillance or restricting their rights and participation.

The sharing of children's photographs, videos, and audio recordings in digital environments raises important concerns regarding privacy, dignity, and reputation. Content published online may influence children's psychosocial development, particularly in relation to self-image, identity formation, and perceptions of privacy. Given the permanence and broad accessibility of digital content, information shared during childhood may continue to affect individuals long after the original context of sharing has disappeared. Additional risks emerge when digital content becomes

accessible to large and often unpredictable audiences. Images, videos, or personal information may be copied, redistributed, manipulated, or repurposed by third parties, including through the use of artificial intelligence technologies. Such practices can expose children to privacy violations, reputational harm, and other forms of digital vulnerability (Güngör, 2021). These concerns underscore the importance of adopting a rights-based approach to sharing content involving children. Careful consideration of children's privacy, dignity, and best interests should guide decisions regarding the creation, publication, and circulation of child-related content in digital environments. These concerns are further reinforced by empirical studies showing that children's digital exposure often extends beyond family communication into commercially motivated forms of content production. Kalaman (2025) demonstrated that influencer parents frequently incorporated children into promotional posts and sponsored collaborations, increasing both the permanence and commercial visibility of children's digital identities. Such practices illustrate how AI-supported recommendation systems and platform economies may indirectly intensify children's exposure by rewarding highly engaging child-centred content (Kalaman, 2025).

The risks associated with AI-driven media environments should be examined from multiple perspectives, particularly in relation to children's roles as both media audiences and content creators. Discussions of children's digital representation often focus on the ethical, psychosocial, and legal consequences of being depicted in online content. However, children may also encounter distinct risks when they actively participate in content production and digital communication. Consequently, understanding the impact of AI-based media on children requires a broader perspective that considers both their exposure to digital content and their involvement in its creation and circulation.

Growing calls for more inclusive and ethically grounded approaches to artificial intelligence, together with the unresolved theoretical and practical challenges in the field, highlight the need to evaluate AI-driven media practices through the lenses of children's rights, digital safety, and healthy development. As AI technologies become increasingly embedded in everyday life, their implications for children require careful consideration that extends beyond questions of technological efficiency and innovation. From this perspective, greater attention should be given to the development of transparent, accountable, and inclusive AI systems that prioritize the best interests of the child. Such an approach not only supports the protection of children's rights in digital environments but also contributes to the creation of safer and more equitable digital ecosystems. Achieving this objective requires more than technological regulation alone. Preventive strategies should also focus on strengthening digital literacy among families, promoting ethical standards for AI-supported media practices, and encouraging digital platforms to adopt child-centred governance mechanisms capable of reducing unnecessary exposure to algorithmically amplified risks.

4. Assessment from the Perspective of Children's Rights

Children's rights encompass the legal, social, and moral protections established to support children's healthy development and well-being across physical, cognitive, emotional, social, and moral domains (Duygulu, 2019). These rights are grounded in the recognition that children, while entitled to the same fundamental human rights as adults, also require additional safeguards that reflect their developmental characteristics, evolving capacities, and particular needs for protection. Accordingly, international and national child rights frameworks include provisions designed to promote children's well-being, participation, development, and protection. Such frameworks acknowledge children not only as recipients of care and protection but also as individuals with rights whose views and interests should be taken into consideration in matters affecting their lives.

The United Nations Convention on the Rights of the Child (UNCRC) is widely recognized as the principal international framework for the protection and promotion of children's rights. The Convention defines a child as any person under the age of 18 and establishes the principle of the best interests of the child as a central consideration in all decisions and actions affecting children, including those related to social services, legal proceedings, public policies, and administrative practices. Among the rights protected under the Convention, the right to life, survival, and development occupies a particularly important position. The UNCRC places responsibility on states not only to protect children from harm but also to create the conditions necessary for their healthy development and well-being. This responsibility extends to monitoring institutions, services, and individuals involved in children's care and protection, while ensuring that appropriate support and safeguarding mechanisms are in place (Güngör, 2021). Within contemporary digital environments, these responsibilities extend beyond protecting children from physical harm. They also require safeguarding children's personal data, digital identities, and online participation in ways that respect their evolving capacities and preserve their future autonomy. Accordingly, the principle of the best interests of the child should increasingly inform decisions regarding the design, governance, and regulation of AI-supported digital environments.

According to the World Health Organization (WHO), child abuse encompasses actions or omissions by individuals, institutions, or broader social structures that harm or have the potential to harm a child's physical, psychological, emotional, or social development. Child abuse extends beyond physical violence and includes practices such as emotional abuse, sexual abuse, neglect, and commercial exploitation that undermine children's well-being, dignity, and developmental rights (Serin, 2019; Taş, 2017). Within digital environments, concerns have emerged regarding the ways in which children may be represented, shared, and circulated through media content without meaningful consideration of their privacy, autonomy, or future interests. Although such practices may not involve direct physical harm, they may expose children to forms of vulnerability associated with privacy violations, exploitation, and commercial instrumentalization. In particular, the use of children's images and personal experiences to generate visibility, engagement, or economic value raises important ethical and legal questions concerning children's rights, dignity, and best interests. From a children's rights perspective, these developments highlight the need to extend child protection efforts beyond the physical environment and into increasingly complex digital ecosystems. Viewed from this perspective, digital harms should not be evaluated solely in relation to immediate psychological or physical consequences. Persistent digital exposure, unauthorized circulation of children's personal information, and AI-assisted manipulation of digital content may also undermine children's dignity, identity development, and long-term well-being. Consequently, child protection frameworks should increasingly recognize digital environments as legitimate contexts in which children's rights may be promoted, restricted, or violated. In the age of artificial intelligence, protecting children's rights requires careful attention to the ethical, psychosocial, and legal implications of algorithmically mediated environments, where children's data, identities, and experiences may be subject to new forms of monitoring, circulation, and exploitation.

The report *Our Rights in the Digital World* published by the 5Rights Foundation (2024) draws attention to the growing implications of artificial intelligence for children's rights. According to the report, AI systems have the potential to influence a wide range of fundamental rights, including the protection of personal data and privacy, access to education, and freedom from discrimination and harmful treatment. The report further emphasizes that the impact of artificial intelligence extends beyond these areas to encompass children's autonomy, physical and psychological well-being, opportunities for play, freedom of expression, and the ability to develop and maintain their identities and cultural affiliations. From this perspective, AI technologies are not merely technical tools but systems that can shape multiple dimensions of children's lives and development. Particular attention is given to children's ability to navigate digital environments safely, protect their health and well-

being, and participate in decisions affecting their lives. Consequently, the report argues that children's rights and best interests should be considered central principles in the design, development, and implementation of artificial intelligence systems. This perspective reinforces the need for child-centred approaches to digital governance and AI policy. From a policy perspective, these principles suggest that child rights impact assessments should become an integral component of AI governance processes. Evaluating emerging technologies through children's rights frameworks before they are widely implemented may strengthen preventive child protection strategies while reducing the likelihood of avoidable digital harms.

5. New Areas of Responsibility in Protective Social Work

Protective and preventive social work encompasses interventions designed to reduce or prevent risks before they result in significant harm to individuals, families, or communities. Grounded in a holistic perspective, this approach addresses biological, psychological, social, cultural, and economic factors that may threaten well-being and healthy development. In addition to preventing adverse outcomes, protective and preventive social work seeks to strengthen individuals' coping capacities, promote resilience, and support the acquisition of skills that enhance overall well-being (Doğan & Yücer, 2025). The rapid expansion of digital technologies has introduced new challenges for children's development and well-being, creating forms of vulnerability that often emerge long before harm becomes visible. As children's lives become increasingly intertwined with digital environments, issues such as privacy violations, data exploitation, online surveillance, and algorithmic influence represent emerging areas of concern. These developments highlight the need to reconsider and expand the protective and preventive functions of social work within the context of the digital ecosystem.

Social work is a practice-oriented profession that seeks to promote children's well-being by prioritizing protective and preventive interventions. Guided by the principle of the best interests of the child, social workers aim to identify risks at an early stage and implement measures that reduce vulnerability and prevent harm before adverse outcomes occur (Yavuziğit et al., 2022). Within the context of digital transformation, this responsibility extends to emerging risks associated with AI-driven media environments. Identifying potential threats to children's rights, privacy, development, and well-being at an early stage, together with the design of effective preventive strategies, has become an increasingly important area for both research and professional practice. Strengthening protective mechanisms in digital environments may contribute to reducing harm while supporting children's safe and meaningful participation in the digital world. From a preventive perspective, social workers are increasingly expected to identify digital risks before they result in irreversible consequences for children's development and well-being. This requires integrating assessments of children's digital environments into routine psychosocial evaluations, supporting families in making informed decisions regarding online sharing practices, and promoting early digital literacy interventions that strengthen children's capacity to participate safely in digital life.

The sharing of children's photographs, videos, and audio recordings on digital platforms by parents, teachers, or other adults raises significant concerns regarding privacy and the protection of children's rights. Content shared during childhood may remain accessible for many years, often without meaningful consideration of the child's wishes, privacy, or future interests. As children grow older and become more aware of their digital identities, they may object to information and images that were shared about them without their involvement in the decision-making process. In some cases, individuals may seek legal remedies regarding content published during their childhood by parents, educators, or third parties (Serin, 2019). Beyond privacy concerns, recent empirical findings suggest that excessive sharenting may also influence family relationships. In a descriptive correlational study involving 189 parents of children aged between four and twelve years, Yılmaz Kurt and Oğul (2025) found that more than half of the participants shared content about their children

on social media and that mothers engaged in this behaviour significantly more frequently than fathers. More importantly, higher sharenting scores were associated with weaker positive parent-child interactions and stronger negative interaction patterns. Although the observed relationships were relatively modest, the findings suggest that extensive parental sharing may have implications not only for children's digital rights but also for psychosocial well-being and family functioning (Yılmaz Kurt & Oğul, 2025). These concerns demonstrate that protecting children's privacy in digital environments should not be viewed solely as a matter of individual responsibility. Rather, it should be addressed through a broader rights-based framework that incorporates child protection policies, public awareness initiatives, and professional interventions designed to safeguard children's rights and well-being in digital spaces.

These developments highlight the growing need for social workers to respond proactively to digital risks through technological competence, ethical awareness, and rights-based practice. As digital environments become increasingly influential in children's lives, social work professionals are expected to develop interventions that enhance awareness of online risks, promote safe and responsible media use, and strengthen the capacities of vulnerable groups to navigate digital spaces effectively. Work with children is likely to be more effective when families are actively involved in intervention and prevention efforts. Such an approach reflects one of the core principles of social work: understanding individuals within the context of their relationships, environments, and broader social systems (Yavuzyiğit et al., 2022). From a preventive social work perspective, digital literacy initiatives targeting families may play an important role in strengthening protective mechanisms and supporting children's safe participation in digital environments.

Digital literacy is widely understood as a multidimensional competency that extends beyond the technical use of digital technologies to include the ability to critically evaluate online information, interpret media content, and make informed decisions in digital environments (Öcal & Öcal, 2026). From a preventive social work perspective, strengthening digital literacy among parents represents an important strategy for supporting children's safety, privacy, and well-being in online spaces. Within digital literacy initiatives, particular attention should be given to the responsibilities associated with sharing child-related content on social media. Parents' rights to self-expression in digital environments need to be balanced with the obligation to protect their children's privacy, dignity, and best interests. This includes careful consideration of the potential long-term consequences of online sharing, especially when content may affect children's future autonomy, reputation, or digital identities. Digital safety practices such as limiting the disclosure of personal information, avoiding the publication of sensitive images, obtaining permission before sharing images involving other children, and regularly reviewing privacy settings may contribute to reducing potential risks. Given the rapid circulation and persistence of online content, awareness of the possibility that digital information may spread beyond its intended audience remains a key component of responsible digital engagement (Çimke et al., 2018). Beyond individual awareness, preventive social work should encourage interdisciplinary collaboration among educators, social workers, psychologists, legal professionals, and technology developers. Such collaboration may facilitate the development of comprehensive child-centred digital protection strategies capable of responding to rapidly evolving AI-supported media environments while promoting children's rights, participation, and well-being.

Conclusion

The expansion of AI-supported media environments has reshaped not only the production and circulation of digital content but also the ways childhood is experienced and represented in contemporary digital societies. As children's everyday lives become increasingly intertwined with algorithmically mediated platforms, new concerns emerge regarding privacy, digital identity, data collection, and the long-term consequences of online visibility. Rather than functioning solely as

users of digital technologies, children are becoming part of digital ecosystems in which their images, personal information, and online activities are continuously generated, shared, and processed. This shift calls for a broader understanding of child protection that reflects the realities of contemporary digital life.

The studies reviewed in this article indicate that these concerns are not limited to theoretical discussions. Recent empirical research points to a common pattern: children's digital identities are often shaped through parental sharing practices and platform-driven visibility before children are able to make informed decisions about their own online presence. Although these practices are frequently motivated by everyday family communication, they may also contribute to the creation of permanent digital records and increase children's exposure within commercially oriented digital environments. Viewed together, these findings illustrate that children's digital representation is influenced not only by individual decisions but also by the broader characteristics of digital platforms that encourage visibility, interaction, and continuous content sharing.

These developments have important implications for preventive social work. As risks increasingly emerge within digital environments, prevention can no longer focus exclusively on children's physical surroundings. Supporting parents in making informed decisions about online sharing, improving digital literacy among children and families, and incorporating digital risks into assessment and intervention processes represent practical areas in which preventive social work can make a meaningful contribution. Such efforts are likely to be most effective when they are developed through collaboration with educators, psychologists, legal professionals, and other practitioners working with children.

The findings also underline the importance of coordinated action beyond professional practice. Protecting children's rights in AI-supported digital environments requires the involvement of policymakers, educational institutions, civil society organisations, technology companies, and families. Strengthening digital rights education, encouraging responsible platform practices, and considering children's rights during the design and implementation of AI technologies may help create digital environments that are both safer and more responsive to children's developmental needs.

Finally, this review brings together discussions of artificial intelligence, children's rights, digital privacy, and preventive social work within a common framework and highlights the value of considering these issues together rather than as separate areas of inquiry. At the same time, the review points to the need for further empirical research exploring children's own experiences of AI-supported digital environments and evaluating preventive approaches that support children's rights in rapidly evolving digital contexts. As AI continues to shape everyday life, ensuring that children's best interests remain central to technological development will require ongoing collaboration between researchers, practitioners, and policymakers.

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

Yapay Zekâ Çağında Dijital Çocukluk: Koruyucu Sosyal Hizmet Perspektifinden Yeni Riskler ve Sorumluluklar

Giriş

Dijital teknolojilerde yaşanan hızlı gelişmeler, medya içeriklerinin üretim ve dağıtım süreçlerini önemli ölçüde dönüştürmüştür. Özellikle yapay zekânın içerik üretimi, dolaşımı ve görünürlük mekanizmalarına giderek daha fazla entegre olması, medyayı yalnızca bilgi aktaran bir araç olmaktan çıkarak gerçekliğin algoritmik sistemler aracılığıyla üretildiği, yorumlandığı ve yeniden inşa edildiği bir alana dönüştürmüştür. Bu dönüşüm, bireylerin dijital ortamlarda nasıl temsil edildiğini, dijital kimliklerin nasıl şekillendiğini ve kamusal alanda görünürlüğün hangi dinamikler üzerinden belirlendiğini yeniden tanımlamaktadır. Bununla birlikte, bu gelişmelerin toplumsal ve etik sonuçları da akademik yazında giderek daha fazla tartışılan konular arasında yer almaktadır.²

Yapay zekâ, öğrenme, problem çözme, karar verme, doğal dil işleme ve yaratıcı düşünme gibi insan zekâsıyla ilişkilendirilen bilişsel işlevlerin bilgisayar sistemleri tarafından gerçekleştirilebilmesini sağlayan teknoloji alanını ifade etmektedir (Demircioğlu, 2025). Büyük veri analitiği ve algoritmik karar verme süreçleriyle desteklenen yapay zekâ teknolojileri; içerik üretiminden öneri sistemlerine, kullanıcı etkileşiminden platform yönetimine kadar çok geniş bir kullanım alanına sahiptir. Bu gelişmeler, medyanın hem üretim hem de tüketim süreçlerini yeniden şekillendirmektedir. Bununla birlikte yapay zekâ yalnızca teknolojik bir yenilik olarak değerlendirilmemeli; etik, hukuki ve toplumsal boyutları bulunan çok yönlü bir sosyal olgu olarak da ele alınmalıdır.

² Yapay zekâ, günümüzde yalnızca bilgisayar bilimleri ve mühendislik alanlarının değil; dil ve edebiyat, eğitim, sanat, çeviribilim, iletişim, ekonomi, sağlık, din bilimleri, uluslararası ilişkiler ve sosyal bilimlerin hemen her disiplininde araştırma konusu ve metodolojik bir araç hâline gelmiştir. Üretken yapay zekâ uygulamalarının bilimsel araştırmalara entegrasyonu, karar destek sistemlerinden dijital sanat üretimine, eğitim teknolojilerinden çeviri çalışmalarına, etik tartışmalardan kamu yönetimine kadar geniş bir uygulama alanı oluşturmuştur. ayrıca yapay zekânın dil, sanat, estetik, dijital arşivleme ve görsel üretim bağlamındaki kuramsal ve uygulamalı tartışmaları için bk. Denizci et al. (2018), Baran (2022), Keleş and Keleş (2018), Karadağ (2025), Coşkun (2025), Ahmed and Hamod (2026), Arıcı and Karacı (2013), Keleş and Keleş (2017), Keleş et al. (2017), Bekil (2018), Keleş (2018), Serçemeli (2018), Akyıldız and Akyıldız (2020), Işık and Darı (2023), Abdulrazagova et al. (2025), Arğın (2025), Tetik Küçükkelçi (2025), Çakmak (2025), Yıldırım Altun (2025), Zan and Zan (2025), Mazlum and Mazlum (2025), Yıldız (2025), Başar (2025), Tuğcu (2025), Özdemir (2026), Çora et al. (2026), Büyükboyacı and Yozcu (2026), Ardaturk (2026), Arduç Kara (2026), Ertan (2026), Ahmed and Hamod (2026), Efendioğlu (2023), Çelik et al. (2025), Doğru and Hacımuftuoğlu (2025), Koçakoğlu and Koçakoğlu (2025), Ekinci (2025), Sakin and Türk (2025), Aşkun (2024), Yener and Köse (2023), Romya Bilgin and Küçükşabanoğlu (2023), Çark (2020), Kanat (2020), Altındış (2020), Zenginaloğlu (2026), Dalmış (2026), Ölçer (2025), Sarıbaş (2025), Karakuş et al. (2025), Güzel (2024), Kızıldağ (2023), Odacıoğlu (2022), Erdem and Demiryakan (2025; 2026), Civelek (2025), Günay (2025), Önen (2025), Özdemir (2025), Sandıkcı and Soy (2026), Arduç Kara (2026), Ertan (2026), Uygun (2026), Yılmaz (2025), Kan Çelik (2026), Bayat Arslan and Cuma (2026), Köksal and Zorlu Kale (2025), Varol (2025), Ahmed and Hamod (2026), Efendioğlu (2023), Sert (2026), and Güçlüten (2026).

Yapay zekâ destekli medya ekosisteminde çocukların temsili, günümüz dijital dönüşümünün en hassas boyutlarından birini oluşturmaktadır. En genel anlamıyla temsil, gerçekliğin belirli bir kültürel bağlam içerisinde dil, semboller ve anlam üretim süreçleri aracılığıyla yeniden kurulması, yorumlanması ve aktarılması sürecini ifade etmektedir (Sınay & Atmaca, 2025). Dijital teknolojilerin gündelik yaşamın ayrılmaz bir parçası hâline gelmesiyle birlikte çocuklar medya ortamlarında ikili bir konuma sahip olmuştur. Bir yandan algoritmalar tarafından seçilen içeriklerin tüketicisi olurken, diğer yandan görselleri, kişisel verileri ve yaşam deneyimleri içerik üretimi, görünürlük, kullanıcı etkileşimi ve ekonomik değer üretimi süreçlerinin bir parçası hâline gelmektedir. Kimlik gelişimleri henüz devam eden çocuklar adına başkaları tarafından oluşturulan temsiller, çocukluğun nasıl deneyimlendiğini ve algılandığını etkileyebilmektedir. Bu temsiller, çocukların dijital ortamlarda nasıl temsil edilecekleri üzerinde anlamlı bir denetim kurabilecek gelişimsel yeterliliğe ulaşmalarından önce dijital varlıklarını şekillendirebilmekte; özerkliklerini ve aktif toplumsal özneler olarak tanınmalarını etkileyebilmektedir (Avşar, 2025). Bu nedenle çocukların dijital ortamlarda nasıl temsil edildiği ve bu temsillerin çocuk hakları üzerindeki etkileri son yıllarda giderek daha fazla dikkat çekmektedir. Özellikle çocukların bilgisi ve bilinçli katılımı olmaksızın oluşturulan ve sürdürülen dijital kimlikler; mahremiyet, kişisel verilerin korunması, özerklik ve çocukların hak sahibi bireyler olarak tanınması açısından önemli tartışmaları beraberinde getirmektedir. Ayrıca bu durum, çocukların özne olma kapasitesinin zayıflaması, mahremiyet ihlalleri, kalıcı dijital ayak izlerinin oluşması ile dijital medya ortamlarında metalaştırma ve araçsallaştırma riskleri gibi dijital çocukluğa özgü yeni kırılganlık biçimlerine de dikkat çekmektedir (Serin, 2019; Güngör, 2021).

Güncel ampirik araştırmalar, söz konusu kaygıların artık yalnızca kuramsal tartışmalarla sınırlı kalmadığını, gündelik dijital yaşam pratiklerine de yansıdığını göstermektedir. Türkiye'de aile fenomenlerinin Instagram hesaplarını inceleyen Kalaman (2025), çocuklara ait görsellerin çoğu zaman çocukların görüşleri ya da gelecekteki tercihleri dikkate alınmaksızın ticari içeriklere ve marka iş birliklerine sistematik biçimde dâhil edildiğini ortaya koymuştur. Benzer şekilde Avşar (2025), aile odaklı Instagram içeriklerini eleştirel bir bakış açısıyla inceleyerek çocukların dijital temsillerinin giderek gözetim temelli platform ekonomilerinin bir parçası hâline geldiğini ve görünürlüğün sembolik olduğu kadar ticari değer de üreten bir mekanizma olarak işlev gördüğünü ileri sürmüştür. Bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde, çocukların dijital temsillerinin yalnızca çevrim içi görünürlük meselesi olarak değil; çocukluğun platform dinamikleri, ticari motivasyonlar ve algoritmik dolaşım mekanizmaları tarafından giderek daha fazla şekillendirildiği bir süreç olarak ele alınması gerektiği anlaşılmaktadır (Avşar, 2025; Kalaman, 2025).

Güncel nitel araştırmalar, ebeveynlerin dijital mahremiyet konusunda giderek daha bilinçli hâle geldiklerini, ancak sosyal medya kullanımı ile çocuklarının uzun vadeli yararları arasında denge kurmakta güçlük yaşadıklarını da göstermektedir. On beş ebeveyn ve on beş uzmanla gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelere dayanan araştırmasında Girgin (2025), ebeveynlerin genel olarak gizlilik ayarlarına dikkat ettiklerini ve sınırlı paylaşım yapmaya özen gösterdiklerini ifade ettiklerini; buna karşın uzmanların çocukluk döneminde oluşturulan dijital izlerin çocukların psikolojik gelişimi, kimlik oluşumu ve gelecekteki özerklikleri üzerinde kalıcı etkiler bırakabileceğini vurguladıklarını belirtmiştir. Araştırma bulguları ayrıca, çocukların rıza hakkına saygı gösterilebilmesi için yalnızca mevcut koşulların değil, çocukların gelecekte dijital kimliklerine ilişkin geliştirebilecekleri bakış açılarının da dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır (Girgin, 2025).

Yapay zekâ ve medya alanındaki araştırmalar teknolojik dönüşüme ilişkin önemli bilgiler sunmasına rağmen, bu dönüşümü çocuk hakları ve önleyici sosyal hizmet perspektiflerini birlikte ele alarak inceleyen çalışmaların sayısı oldukça sınırlıdır. Oysa çocukların dijital ortamlardaki temsili yalnızca iletişim teknolojileriyle ilgili bir konu olmayıp; sosyal politika, çocuk koruma ve sosyal hizmet uygulamalarıyla da yakından ilişkilidir (Avşar, 2025). Gündelik yaşamın dijitalleşmesi,

çevrim içi ortamlarda ortaya çıkan yeni kırılganlık biçimleri nedeniyle geleneksel çocuk koruma yaklaşımlarını yeniden düşünmeyi gerekli kılmıştır. Bu nedenle çocuk koruma sistemleri artık yalnızca fiziksel çevrede karşılaşılan risklere odaklanmamalı; çocukların dijital yaşantılarında ortaya çıkan yeni gerçeklikleri de dikkate almalıdır. Bu dönüşüm, dijital çocukluğun beraberinde getirdiği fırsatları, riskleri ve karmaşık yapıyı kapsayan daha geniş bir koruyucu ve önleyici sosyal hizmet anlayışını zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda çocuğun üstün yararı ilkesi yeniden önem kazanmaktadır. Çocukların yaşamları dijital teknolojiler tarafından giderek daha fazla şekillendirilirken, koruyucu ve önleyici sosyal hizmet uygulamalarının da dijital ekosistemde ortaya çıkan yeni risklere, katılım biçimlerine ve sosyal etkileşim örüntülerine uyum sağlaması gerekmektedir.

Bu derleme, dijital teknolojiler, çocuk hakları ve önleyici sosyal hizmet arasındaki ilişkiyi inceleyerek, çocuğun üstün yararı ilkesinin yapay zekâ destekli medya bağlamında nasıl yeniden ele alınabileceğine ve çocuk koruma sistemlerinin günümüz dijital ortamlarının ortaya çıkardığı yeni gerçekliklere nasıl daha etkili biçimde yanıt verebileceğine ilişkin tartışmalara katkı sunmayı amaçlamaktadır.

Yöntem

Bu çalışma, yapay zekâ destekli medya ortamlarının çocuk hakları ve önleyici sosyal hizmet açısından ortaya çıkardığı sonuçları incelemek amacıyla anlatı temelli derleme (*narrative literature review*) yöntemiyle yürütülmüştür. Çalışmada sistematik derlemelere özgü resmi bir protokol izlenmemiş; bunun yerine çocukların dijital temsiline ilişkin kavramsal tartışmalar ile güncel ampirik bulguların tematik bir sentezinin ortaya konulması amaçlanmıştır.

Literatür taraması Scopus, Web of Science, TR Dizin ve Google Scholar veri tabanlarında gerçekleştirilmiştir. Tarama sürecinde *artificial intelligence, AI and children, digital childhood, child representation, children's rights, digital privacy, digital footprint, sharenting, preventive social work* ve *child protection* anahtar sözcüklerinin farklı kombinasyonları kullanılmıştır. Yapay zekâ destekli medya ortamlarında yaşanan güncel gelişmelerin yansıtılabilmesi amacıyla, öncelikle 2020–2025 yılları arasında yayımlanan hakemli çalışmalara yer verilmiştir. Bununla birlikte, özellikle Nesneleştirme Kuramı, çocuk hakları ve dijital mahremiyet konularına ilişkin kuramsal ve kavramsal temeli oluşturan daha önceki çalışmalar da incelemeye dâhil edilmiştir.

Derlemeye, yapay zekâ, dijital medya, çocukluk ve çocuk koruma arasındaki ilişkiyi ele alan Türkçe ve İngilizce hakemli dergi makaleleri, uluslararası raporlar ve bilimsel yayınlar dâhil edilmiştir. Kongre özetleri, görüş yazıları, haber metinleri ve bilimsel temeli açık biçimde ortaya konulmayan yayınlar değerlendirme kapsamına alınmamıştır. Seçilen çalışmalar tematik analiz yaklaşımı doğrultusunda incelenmiş; bulgular yapay zekâ destekli medya dönüşümü, çocukların dijital temsili, nesneleştirme ve dijital mahremiyet, çocuk hakları ile önleyici sosyal hizmet olmak üzere birbiriyle ilişkili beş tema çerçevesinde sentezlenmiştir.

1. Yapay Zekâ Çağında Medyanın Dönüşümü

Yapay zekâ, son yılların en etkili teknolojik gelişmelerinden biri olarak, geleneksel olarak insanlar tarafından gerçekleştirilen birçok görevin hesaplama sistemleri aracılığıyla yerine getirilmesine olanak sağlamaktadır. Genel anlamıyla yapay zekâ; öğrenme, problem çözme, karar verme ve uyum sağlama gibi insan zekâsıyla ilişkilendirilen bilişsel işlevleri taklit etmek üzere geliştirilen teknolojileri ifade etmektedir. Büyük veri analitiğindeki gelişmelerle desteklenen bu sistemler, çok büyük miktardaki veriyi işleyebilmekte, örüntüleri belirleyebilmekte ve giderek artan hız ve doğrulukla çıktılar üretebilmektedir (Kırık & Özkoçak, 2023). Bu gelişmeler sonucunda yapay zekâ teknolojileri çok sayıda sektöre entegre olmuş; hem kurumsal işleyişi hem de gündelik yaşamı önemli ölçüde dönüştürmeye başlamıştır.

Geçmişte büyük ölçüde bilim kurgu anlatıları ve geleceğe yönelik öngörülerin konusu olan yapay zekâ, günümüzde sağlık, eğitim, iletişim ve medya başta olmak üzere pek çok alanda yaygın olarak kullanılan bir teknoloji hâline gelmiştir. Yapay zekâ teknolojilerinin gündelik yaşamın ayrılmaz bir parçası hâline gelmesiyle birlikte, etkileri yalnızca teknolojik yeniliklerle sınırlı kalmamış; kurumsal yapıları, üretim süreçlerini ve iş modellerini de yeniden şekillendirmiştir. Bu dönüşümden en fazla etkilenen sektörlerden biri medya sektörüdür. Teknoloji şirketlerinin medya alanındaki etkisinin artması ve dijital platformların hızla yaygınlaşması; izleyici davranışlarını, içerik üretim stratejilerini, içerik dağıtım süreçlerini ve gelir modellerini önemli ölçüde değiştirmiştir. Aynı zamanda dijital içerik hacmindeki artış ve dijital reklamcılıkta ortaya çıkan yeni fırsatlar, medya kuruluşlarının yapay zekâ destekli sistemleri benimseme sürecini hızlandırmıştır (Eşidir vd., 2025).

Güncel ampirik araştırmalar, yapay zekânın medya ortamlarına giderek daha fazla entegre olmasının medya profesyonelleri ve içerik üreticilerinden beklenen yetkinlikleri de dönüştürdüğünü göstermektedir. Eşidir ve arkadaşlarının (2025), akademisyenler ve medya profesyonelleriyle gerçekleştirilen nitel görüşmelere dayanan araştırmalarında, yapay zekâ okuryazarlığının artık yalnızca teknik bir beceri olarak değil; etik içerik üretimi, sorumlu bilgi yönetimi ve algoritmalar tarafından üretilen medya içeriklerini eleştirel biçimde değerlendirebilmenin temel koşullarından biri olarak görüldüğünü ortaya koymuştur. Katılımcılar ayrıca yapay zekâ teknolojilerinin hızla yaygınlaşmasının, medya profesyonellerinin şeffaflık, dijital etik ve algoritmik hesap verebilirlik konularında yeni yetkinlikler geliştirmelerini zorunlu kıldığını vurgulamıştır. Bu bulgular, medyada yaşanan dönüşümün yalnızca teknolojik yeniliklerle sınırlı olmadığını; aynı zamanda mesleki uygulamaları, kurumsal sorumlulukları ve medya etiğini de yeniden şekillendirdiğini göstermektedir (Eşidir vd., 2025).

Chan-Olmsted'e (2019) göre yapay zekânın medya sektöründeki kullanım alanları; içerik öneri sistemleri, hedef kitle etkileşimini artırmaya yönelik teknolojiler, kullanıcı deneyiminin geliştirilmesi, mesajların optimize edilmesi, içerik üretimi ve yönetimi, hedef kitle analizleri ile operasyonel süreçlerin otomasyonu gibi birçok temel işlevi kapsamaktadır. Bu uygulamalar, medya kuruluşlarının operasyonel verimliliklerini artırmalarına, içerikleri kişiselleştirmelerine ve hedef kitlelerinin ilgi ve beklentilerini daha iyi analiz edebilmelerine olanak sağlamaktadır. Giderek dijitalleşen medya ortamında rekabetin artmasıyla birlikte kuruluşlar, değişen koşullara uyum sağlayabilecek ve uzun vadeli sürdürülebilirliklerini destekleyebilecek teknolojilere daha fazla yatırım yapmaktadır. Bu bağlamda yapay zekâ; yenilikçilik, hedef kitle etkileşimi ve operasyonel verimlilik açısından önemli fırsatlar sunan stratejik bir unsur hâline gelmiştir. Yapay zekânın giderek yaygınlaşması yalnızca teknolojik kapasitesinden değil, aynı zamanda medya sektöründeki rekabet dinamiklerini yeniden şekillendirme potansiyelinden de kaynaklanmaktadır (Castelino, 2018).

Yapay zekâ birçok sektörde kapsamlı biçimde incelenmiş olmasına karşın, medya sektörü üzerindeki etkilerine ilişkin araştırmalar görece daha sınırlıdır. Medya üretiminin kendine özgü yapısı, hedef kitle davranışlarının karmaşıklığı ve yorumlama, yaratıcılık, iletişim ile editöryal değerlendirme süreçlerinin önemini koruması, yapay zekânın bu sektörü diğer alanlarda olduğu ölçüde dönüştürüp dönüştüremeyeceğine ilişkin tartışmaların sürmesine neden olmaktadır (Gentzkow, 2018). Bununla birlikte medya içeriklerinin toplumsal yaşam üzerindeki etkisi, medya sektörünü dijital dönüşüm yaşayan diğer birçok alandan ayırmaktadır. Yapay zekânın içerik üretimi, içerik dağıtım ve platform yönetişimine giderek daha fazla entegre olması, teknik verimliliğin ötesine geçen yeni tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Etik, hesap verebilirlik, temsil ve toplumsal etki gibi konular, yapay zekâ destekli medya sistemlerine ilişkin tartışmalarda giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Bu bağlamda medya üretim süreçlerinde yaşanan dönüşüm, çocukların dijital ortamlardaki temsiline ilişkin fırsat ve risklerin eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Günümüz yapay zekâ destekli medya sistemleri yalnızca tarafsız teknolojik araçlar olarak işlev görmemekte; aynı zamanda görünürlüğü hangi koşullarda üretileceğini, dolaşıma sokulacağını ve ödüllendirileceğini de aktif biçimde belirlemektedir.

Dolayısıyla çocukların dijital ortamlardaki temsilini anlayabilmek, yalnızca teknolojik altyapıları değil; aynı zamanda görünürlüğün kimler için değerli hâle geldiğini ve bunun hangi koşullar altında gerçekleştiğini belirleyen toplumsal, ekonomik ve ticari dinamikleri de incelemeyi gerektirmektedir.

Bu dönüşüm, dijital medya ortamlarını inceleyen güncel ampirik araştırmalarda da açık biçimde gözlemlenmektedir. Aile odaklı fenomenlerin Instagram içeriklerini analiz eden Avşar (2025), algoritmalar tarafından desteklenen görünürlüğün yalnızca kullanıcı etkileşimini artırmadığını; aynı zamanda çocuklara ait görsellerin platform ekonomisinin temel unsurlarından biri hâline geldiği içerik üretim biçimlerini de teşvik ettiğini ortaya koymuştur. Araştırma, çocukların dijital temsillerinin, sürekli paylaşımı ve kullanıcı etkileşimini ödüllendiren algoritmik görünürlük mekanizmaları aracılığıyla giderek daha fazla şekillendiğini; bunun ise çocukların mahremiyeti, özerkliği ve dijital haklarına ilişkin etik tartışmaları daha da derinleştirdiğini göstermektedir (Avşar, 2025).

2. Çocukların Dijital Medyada Değişen Temsili

2.1. Dijital Ortamda Çocukların Nesneleştirilmesi ve Metalaştırılması

Çocukluğa ilişkin çağdaş yaklaşımlar, çocukları giderek daha fazla gelişen kapasitelere sahip, bireysel hakları bulunan ve yaşamlarını etkileyen kararlara katılabilen aktif toplumsal aktörler olarak kabul etmektedir. Buna karşın tarihsel süreçte hâkim anlayış, çocukları çoğunlukla yetişkinlerin rehberliğine ve korumasına ihtiyaç duyan pasif bireyler olarak konumlandırmıştır. Günümüzde ise çocukluk anlayışı; çocukların özne olma niteliğini, karar alma süreçlerine katılımını ve kendilerini ilgilendiren konularda görüşlerini ifade edebilme kapasitelerini ön plana çıkarmaktadır. Bu yaklaşım, çocukları hak sahibi bireyler olarak tanımlayan ve yaşamlarını etkileyen kararlara katılım haklarını güvence altına alan Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nde de açık biçimde karşılığını bulmaktadır. Sözleşme, çocuk haklarının korunmasına yönelik temel hukuki çerçeveyi oluştururken, çocukların toplumsal yaşamın aktif katılımcıları olduklarını da vurgulamaktadır (UNICEF Türkiye, t.y.).

Nesneleştirme, bireylerin, kimliklerin veya kişisel deneyimlerin kapitalist sistem içerisinde tüketilebilen, değiş tokuş edilebilen ya da ekonomik değer atfedilebilen metalar hâline dönüştürülmesi sürecini ifade etmektedir (Soegiarto, 2025). Dijital ortamlarda ise nesneleştirme riski, çocukların hak sahibi bireyler olarak değil; içerik, dikkat ya da veri kaynağı olarak görülmeye başlanmasıyla ortaya çıkmaktadır. Algoritmalar tarafından yönlendirilen içerik üretim modelleri görünürlüğü, etkileşimi ve tıklanma oranlarını önceliklendirdiğinden, çocuklara ait görseller, davranışlar ve yaşantılar çoğu zaman dikkat çekme potansiyelleri üzerinden değerlendirilmektedir. Araştırmalar, özellikle görünürlüklerinin izleyici etkileşimine ve ticari çıktılara katkı sağlaması durumunda çocukların dijital ve medya içeriklerinin oldukça değerli unsurlarına dönüşebildiğini göstermektedir (Yosef, 2022). Güncel ampirik bulgular da bu sürecin sosyal medya platformlarında giderek daha görünür hâle geldiğini ortaya koymaktadır. Aile odaklı Instagram hesaplarını eleştirel bir bakış açısıyla inceleyen Avşar (2025), çocuklara ait görsellerin platform ekonomisinin bir parçası hâline getirilerek kullanıcı etkileşimini artırdığını ve aynı zamanda sürekli dijital görünürlüğün normalleştirildiğini göstermiştir. Böylece çocuklar yalnızca aile yaşamını belgeleyen pasif öznelere olmaktan çıkmakta; algoritmik görünürlük ve kullanıcı etkileşimiyle şekillenen ticari değeri olan dijital içerikler merkezinde yer almaya başlamaktadır (Avşar, 2025). Önceki çalışmalar da çocukların masumiyetinin, doğallığının ve gündelik yaşam deneyimlerinin dikkat çekmek ve kullanıcıları etkilemek amacıyla medya içeriklerine stratejik biçimde dâhil edildiğini ortaya koymaktadır (Tur-Viñes vd., 2018). Benzer sonuçlar fenomen ailelere odaklanan araştırmalarda da elde edilmiştir. Kalaman (2025), çocukların gündelik yaşam deneyimlerinin sıklıkla reklam içeriklerine ve marka iş birliklerine entegre edildiğini, bunun da aile içi iletişim ile ticari medya üretimi arasındaki sınırların belirsizleşmesine neden olduğunu belirtmektedir. Bu uygulamalar, çocukların dijital görünürlüğünün sıradan ebeveyn paylaşımlarının ötesinde ekonomik motivasyonlarla şekillendiğini göstermektedir

(Kalaman, 2025). Bu açıdan değerlendirildiğinde, dijital medya ortamları çocukları aktif öznel olarak değil, görünürlük ve değer üretimi sistemlerinin bir kaynağı olarak konumlandıran süreçleri güçlendirebilmektedir.

Nesneleştirme Kuramı (Fredrickson & Roberts, 1997), sosyokültürel çevrenin kadınların ve kız çocuklarının başkaları tarafından izlenen, değerlendirilen ve yargılanan nesneler olarak görülmesini normalleştirdiğini ileri sürmektedir. Bu süreç zamanla bireylerin kendi bedenlerine dışarıdan bir gözlemcinin bakış açısıyla yaklaşımlarına, yani kendini nesneleştirme olgusunun gelişmesine yol açabilmektedir. Kuram başlangıçta kadınların ve kız çocuklarının deneyimlerini açıklamak amacıyla geliştirilmiş olsa da görünürlük, gözlemlenme ve değerlendirilme temelinde şekillenen diğer temsil biçimlerini anlamak açısından da önemli bir kuramsal çerçeve sunmaktadır. Günümüz dijital ortamlarında çocuklar, görünürlüğü, kullanıcı etkileşimini ve dikkat çekmeyi önceleyen içerik üretim süreçlerine giderek daha fazla dâhil edilmektedir. Çoğu zaman çocuklara ait görseller, davranışlar ve kişisel deneyimler, kendilerinin nasıl temsil edileceklerine ilişkin anlamlı bir katılımı sağlanmaksızın paylaşılmakta ve dolaşıma sokulmaktadır. Dijital görünürlüğün sosyal ve ekonomik bir değere dönüşmesiyle birlikte çocuklar aktif öznel olmaktan uzaklaşarak gözlemlenen ve tüketilen nesnelere dönüşebilmektedir. Bu bağlamda Nesneleştirme Kuramı, çocukların dijital medya ortamlarındaki temsilleriyle ilişkili olarak ortaya çıkan metalaştırma ve araçsallaştırma süreçlerini anlamada önemli bir kavramsal çerçeve sunmaktadır. Kuram, çocukların görünürlüğünün çağdaş dijital kültürde dikkat ekonomisi, kullanıcı etkileşimi ve değer üretim mekanizmalarıyla nasıl iç içe geçtiğini açıklamaya katkı sağlamaktadır. Güncel ampirik araştırmalar da algoritmalar tarafından yönlendirilen medya ortamlarının çocuk merkezli içerikleri daha fazla görünürlük ve etkileşimle ödüllendirdiğini, böylece çocuklara ait görsellerin hem iletişimsel hem de ticari bir değer kazanmasına katkıda bulunduğunu göstermektedir (Avşar, 2025; Kalaman, 2025).

Çocukların dijital ortamlarda nesneleştirilmesinin önlenememesi, hem ebeveyn farkındalığının artırılmasını hem de etkili düzenleyici mekanizmaların oluşturulmasını gerektirmektedir (Kasım & Can Tunç, 2024). Çocuklara ilişkin içeriklerin dijital platformlarda giderek daha görünür hâle gelmesiyle birlikte, çocuklara ait görsellerin, deneyimlerin ve kişisel anlatıların dikkat ekonomisi, kullanıcı etkileşimi ve ticari değer üretimine dayalı sistemlerin bir parçasına dönüşmesine ilişkin kaygılar artmaktadır. Çocukların dijital görünürlüğünün öncelikle görüntülenme sayıları, beğeniler ve kullanıcı etkileşimi gibi ölçütler üzerinden değerlendirilmesi, onların hak sahibi bireyler olmaktan çok tüketim nesneleri olarak konumlandırılması riskini doğurmaktadır. Bu durum yalnızca çocukların psikolojik iyilik hâli ve kimlik gelişimini değil, aynı zamanda çocukluk algısı, mahremiyet ve insan onuruna ilişkin toplumsal anlayışı da etkileyebilmektedir. Elde edilen bulgular, önleyici sosyal hizmet uygulamaları açısından da önemli sonuçlar ortaya koymaktadır. Ebeveynlerin çocukların dijital hakları konusunda bilinçlendirilmesini, etik paylaşım davranışlarının desteklenmesini ve ticari amaçlarla şekillenen sosyal medya kültürüne yönelik eleştirel farkındalık geliştirilmesini hedefleyen erken dönem müdahaleler, çocukların nesneleştirici dijital temsil biçimlerine maruz kalmasını bu uygulamalar gündelik aile yaşamının olağan bir parçası hâline gelmeden önce azaltabilir.

2.2. Dijital Mahremiyet, Dijital Ayak İzi ve Çocuğun Rıza Hakkı

Sharenting kavramı, İngilizce *share* (paylaşmak) ve *parenting* (ebeveynlik) sözcüklerinin birleşiminden türetilmiş olup, ebeveynlerin çocuklarına ilişkin bilgi, fotoğraf, video ve diğer içerikleri sosyal medya platformlarında paylaşma uygulamasını ifade etmektedir (Çimke vd., 2018). Son yıllarda çocukların yaşamlarının dijital medya aracılığıyla belgelenmesi yaygın bir ebeveynlik pratiği hâline gelmiştir. Ebeveynler, çocuk yetiştirme sürecindeki olumlu deneyimleri ve karşılaştıkları güçlükleri sosyal ağ platformlarında sıkça paylaşmakta; böylece çocuklarının gündelik yaşamına ilişkin kapsamlı dijital kayıtlar oluşturmaktadır. Bu dijital görünürlük çoğu zaman yaşamın çok erken dönemlerinde başlamaktadır. Pek çok ebeveyn çocuklarının fotoğraflarını doğumdan

hemen sonra paylaşıırken, bazı çocuklar ultrason görüntüleri, hamilelik duyuruları ve benzeri sosyal medya paylaşımları aracılığıyla henüz doğmadan dijital bir varlık kazanmaktadır. Böylece çocukların dijital kimlikleri, çevrim içi temsillerini anlayabilecek, etkileyebilecek ya da buna rıza gösterebilecek gelişimsel yeterliliğe ulaşmadan çok önce şekillenmeye başlamaktadır.

Araştırmalar, Amerika Birleşik Devletleri'nde birçok çocuğun çok erken yaşlarda dijital ayak izi oluşturmaya başladığını göstermektedir. Çocukların yaklaşık %92'si iki yaşına gelmeden önce çevrim içi ortamlarda yer almakta, yaklaşık üçte biri ise yaşamlarının ilk 24 saati içinde sosyal medya platformlarında görünür hâle gelmektedir (Kim vd., 2023). Benzer bulgular Türkiye'de gerçekleştirilen güncel araştırmalarda da elde edilmiştir. Fenomen ebeveynlerin Instagram hesaplarını inceleyen Kalaman (2025), çocukların sık paylaşılan fotoğraflar, videolar ve ticari iş birlikleri aracılığıyla sistematik biçimde sosyal medya içeriklerine dâhil edildiğini ortaya koymuştur. Araştırma sonuçları, bu uygulamaların yalnızca çocukların dijital ayak izlerini genişletmekle kalmadığını; aynı zamanda mahremiyet ihlali riskini artırdığını, unutulma hakkını zayıflattığını ve çocukların dijital görünürlüğünü ticari bir kaynağa dönüştürdüğünü göstermektedir. Bu bulgular, çocukların dijital kimliklerinin, dijital ortamlarda nasıl temsil edildiklerini anlayabilecek ya da etkileyebilecek gelişimsel yeterliliğe ulaşmalarından çok önce ebeveynlerin çevrim içi paylaşım pratikleri aracılığıyla şekillendiğini ortaya koymaktadır (Kalaman, 2025). Bu durum yalnızca bireysel ebeveyn davranışlarının bir sonucu değildir; aynı zamanda sık paylaşımı, kullanıcı etkileşimini ve sürekli içerik üretimini ödüllendiren dijital platform mimarilerinin teşvik ettiği daha geniş kültürel dönüşümlerin bir yansımasıdır. Bu açıdan değerlendirildiğinde, çocukların dijital ayak izleri yalnızca ebeveynlerin bireysel kararlarıyla değil, platform temelli iletişim yapılarının özellikleriyle de şekillenmektedir. Ebeveyn paylaşımlarının kapsamı da oldukça dikkat çekicidir. Blum-Ross ve Livingstone (2017), sosyal medyayı aktif kullanan ebeveynlerin çocukları beş yaşına gelene kadar ortalama yaklaşık 1.000 fotoğrafını paylaştıklarını belirtmektedir. Bu bulgular, çocukların dijital varlıklarının çoğu zaman kendileri hakkında paylaşılan bilgileri anlayabilecek, yönetebilecek ya da bunlara rıza gösterebilecek yeterliliğe ulaşmadan önce oluştuğunu göstermektedir. Bu nedenle mahremiyet, özerklik ve uzun vadeli dijital kimlik oluşumuna ilişkin kaygılar, çocuk hakları tartışmalarında giderek daha fazla önem kazanmaktadır.

Çocukların dijital görünürlüğü yalnızca ebeveynlerle sınırlı değildir. Aile üyeleri, sağlık çalışanları, doğum fotoğrafçıları ve öğretmenler de çoğu zaman herhangi bir denetim mekanizması olmaksızın çocuklara ait görselleri paylaşabilmektedir. Sosyal medya platformlarında kullanılan etiketler (*hashtag*), bu içeriklerin çok kısa sürede geniş kitlelere ulaşmasını kolaylaştırmaktadır. Sonuç olarak birçok çocuk, kendi dijital kimliğini yönetebilecek gelişimsel olgunluğa erişmeden önce ailesi tarafından oluşturulan dijital bir kimlik aracılığıyla çevrim içi ortamda var olmaya başlamaktadır (Çimke vd., 2018). TikTok üzerine gerçekleştirilen araştırmalar da çocukların dijital temsillerinin aile içi fotoğraf paylaşımının ötesine geçerek giderek platform odaklı içerik üretiminin bir parçası hâline geldiğini göstermektedir. Çocukların yer aldığı 15 TikTok hesabının betimsel içerik analizi sonucunda Kılınç (2024), dijital güvenlik önlemlerinin genel olarak yetersiz olduğunu ve çocukların çoğunlukla bilgilendirilmiş rıza verebilecekleri anlamlı bir süreç işletilmeden eğlence amaçlı içeriklerde yer aldıklarını belirlemiştir. Araştırmada ayrıca çocukların kimlik bilgileri, günlük yaşam rutinleri ve kişisel bilgilerinin çoğu zaman herkes tarafından erişilebilir olduğu, bunun da dijital ayak izlerinin kalıcılığını ve izlenebilirliğini artırdığı vurgulanmıştır (Kılınç, 2024). Instagram ve TikTok araştırmalarından elde edilen bulgular birlikte değerlendirildiğinde, çocukların dijital temsillerinin artık yalnızca aile içi iletişimle sınırlı kalmadığı; görünürlüğü mahremiyetin önünde tutan platform ekosistemlerinin bir parçası hâline geldiği anlaşılmaktadır. Çocukların çevrim içi varlığı algoritmalar tarafından yönlendirilen dijital ortamlara giderek daha fazla entegre oldukça, dijital haklarının korunabilmesi için farklı sosyal medya platformlarında tekrarlanan çevrim içi görünürlüğün birikimli etkilerinin dikkate alınması gerekmektedir.

Dijital teknolojilerin gündelik yaşamın ayrılmaz bir parçası hâline gelmesiyle birlikte unutulma hakkı, dijital mahremiyet tartışmalarında önemli bir hukuki ve etik ilke olarak öne çıkmıştır. Genel anlamıyla unutulma hakkı, bireyin dijital ortamlarda yer alan kişisel bilgilerinin silinmesini veya kaldırılmasını talep edebilmesini ve kişisel verilerinin nasıl saklandığı, erişildiği ve dolaşıma sokulduğu üzerinde daha fazla denetim sahibi olabilmesini ifade etmektedir. Her ne kadar unutulma hakkı tüm bireyler için geçerli olsa da gelişimsel kırılganlıkları ve bilinçli karar verebilme kapasitelerinin sınırlı olması nedeniyle çocuklar açısından ayrı bir önem taşımaktadır. Çocuk hakları bağlamında bu ilke; çocukların artık kamuya açık biçimde erişilebilir olmasını istemedikleri fotoğraf, video, ses kaydı ve diğer dijital içeriklerin kaldırılmasını talep edebilme hakkını desteklemektedir. Dijital bilgilerin giderek daha kalıcı hâle gelmesiyle birlikte bu hakkın önemi daha da artmıştır. Kişisel verilerin bireyin bilgisi veya rızası olmaksızın uzun süre çevrim içi ortamda erişilebilir olması, başkalarının o kişiyi nasıl algıladığını etkileyebilmekte; gelecekteki fırsatları, mahremiyeti ve kişisel onuru üzerinde olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir (Serin, 2019; Güngör, 2021). Özellikle çocuklar açısından erken yaşam dönemlerinde paylaşılan dijital içerikler, paylaşımın ilk bağlamı ortadan kalktıktan uzun yıllar sonra bile çevrim içi kimliklerinin şekillenmesinde etkili olabilmektedir. Bu görüşü destekleyen Girgin (2025), hem ebeveynlerin hem de alan uzmanlarının çocuklara ait dijital kayıtların kalıcılığını günümüz ebeveynlik uygulamalarının en önemli sorunlarından biri olarak değerlendirdiklerini ortaya koymuştur. Araştırmada birçok ebeveyn sosyal medyayı dikkatli kullandığını ifade etse de uzmanlar, çocukluk döneminde oluşturulan dijital içeriklerin paylaşımın gerçekleştiği bağlam ortadan kalktıktan uzun süre sonra bile çocukların kimlik gelişimini, özerkliğini ve psikososyal iyilik hâlini etkileyebileceğini vurgulamıştır (Girgin, 2025).

Çocuklara ait fotoğraf, video ve diğer kişisel içeriklerin ebeveynler, öğretmenler veya diğer yetişkinler tarafından sosyal medya platformlarında paylaşılması; mahremiyet ve çocuk hakları açısından önemli sorunları beraberinde getirmektedir. Çocuğun özel yaşamına ilişkin bilgiler uzun süre erişilebilir durumda kalabilmekte ve çocukları öngöremedikleri ya da etkileyemedikleri risklerle karşı karşıya bırakabilmektedir. Çocuklar büyüyüp dijital varlıklarının farkına vardıkça, kendileriyle ilgili bilgilerin çevrim içi ortamlarda nasıl paylaşıldığı ve temsil edildiğine ilişkin görüş geliştirebilmektedir. Çocuk hakları perspektifinden değerlendirildiğinde, çocuğun mahremiyeti ve üstün yararı yeterince gözetilmeden kişisel içeriklerinin yayımlanması mahremiyet hakkının ihlali olarak değerlendirilebilir. Ayrıca çocukluk dönemlerinde kendileri hakkında paylaşılan içeriklere yetişkinlik döneminde itiraz eden bireyler, gerekli durumlarda ebeveynler, eğitimciler veya üçüncü kişiler tarafından yayımlanan içeriklere ilişkin hukuki yollara başvurabilmektedir (Serin, 2019). Bu durum, çocuklara ilişkin bilgilerin dijital ortamlarda paylaşılmasına karar verilirken çocukların görüşlerinin, mahremiyetlerinin ve uzun vadeli dijital iyilik hâllerinin dikkate alınmasının önemini ortaya koymaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, güncel ampirik araştırmalar çocukların dijital mahremiyetinin artık yalnızca bilgi güvenliği veya kişisel verilerin korunması meselesi olarak ele alınamayacağını göstermektedir. Güncel bulgular, ebeveyn paylaşım pratikleri, platform algoritmaları ve ticari amaçlarla yapılandırılmış sosyal medya ortamlarının birlikte çocukların dijital kimliklerini ve gelecekteki yaşam fırsatlarını şekillendirdiğine işaret etmektedir. Bu sonuçlar, çocukların dijital haklarına ilişkin tartışmalarda ampirik kanıtların dikkate alınmasının önemini ortaya koymakta; ebeveyn farkındalığını, dijital okuryazarlığı, etik sorumluluğu ve çocuk merkezli dijital yönetimi bir araya getiren önleyici yaklaşımlara duyulan gereksinimi vurgulamaktadır (Kalaman, 2025; Kılınç, 2024; Girgin, 2025; Yılmaz Kurt & Oğul, 2025). Aynı zamanda bu bulgular, önleyici sosyal hizmet uygulamaları açısından da önemli bir yol haritası sunmaktadır. Ebeveynlerin dijital okuryazarlık becerilerini güçlendirmeyi, çevrim içi ortamlarda çocuk haklarına ilişkin farkındalıklarını artırmayı ve çocuklara ilişkin içerikler paylaşılmadan önce bilinçli karar vermelerini desteklemeyi amaçlayan müdahaleler, önlenabilir dijital risklerin erken dönemde azaltılmasına katkı sağlayabilir. Bu tür önleyici yaklaşımların, çocukların dijital kimlikleri kalıcı biçimde şekillendikten

sonra ortaya çıkan mahremiyet ihlallerini gidermeye yönelik müdahalelerden daha etkili olacağı değerlendirilmektedir.

3. Yapay Zekâ Temelli Medyanın Çocuklar Açısından Ortaya Çıkardığı Yeni Riskler

Yapay zekâ destekli medya teknolojilerinin hızla yaygınlaşması, içerik üretim süreçlerini yeniden şekillendirmekte ve dijital platformların işleyiş biçimini dönüştürmektedir. Bu teknolojiler yalnızca verimlilik ve otomasyonu artırmakla kalmamakta; aynı zamanda bilginin üretilme, dolaşıma sokulma ve tüketilme biçimlerini de değiştirerek toplumsal yaşam üzerinde önemli etkiler oluşturmaktadır. Bu nedenle yapay zekâya ilişkin tartışmalar, teknolojik kapasitenin ötesine geçerek etik, toplumsal ve gelişimsel boyutları da kapsamaktadır. Bu gelişmeler, özellikle çocukların dijital ortamlardaki temsili açısından önem taşımaktadır. Yapay zekâ destekli medya uygulamaları iletişim, katılım ve içerik üretimi açısından yeni fırsatlar sunarken; çocukların korunması, mahremiyetinin sağlanması ve dijital haklarının güvence altına alınmasına ilişkin mevcut yaklaşımları yeniden değerlendirmeyi gerektiren yeni risk alanlarını da beraberinde getirmektedir.

Eğitim ve dijital ortamlarda yapay zekâ kullanımına ilişkin güncel tartışmalar, mevcut literatürde önemli kuramsal ve uygulamaya yönelik boşlukların bulunduğunu göstermektedir. Bu durum, yapay zekâ teknolojilerinin toplumsal etkilerinin henüz tam anlamıyla ortaya konulmadığına işaret etmektedir. Özellikle bazı alanlarda ampirik kanıtların sınırlı olması ve yapay zekâ sistemlerinin hızla değişen yapısı, bu teknolojilerin etkilerine ilişkin daha fazla araştırmaya ihtiyaç duyulduğunu göstermektedir. Bu gereksinim, özellikle çocuklar gibi kırılgan gruplar açısından daha da önem kazanmaktadır (Chen vd., 2020). Yapay zekâ tarafından üretilen içeriklerin niteliği, güvenilirliği ve gelişimsel açıdan uygunluğu, çocukların dijital deneyimlerine ilişkin tartışmaların temel konuları arasında yer almaktadır. Güncel ampirik bulgular, bu kaygıların günlük dijital medya pratiklerine giderek daha fazla yansıdığını göstermektedir. Aile odaklı Instagram içeriklerini inceleyen Avşar (2025), algoritmalar tarafından teşvik edilen görünürlüğün çocuklara ait görsellerin, mahremiyetleri ve gelecekteki özerklikleri yeterince gözetilmeksizin tekrar tekrar dolaşıma girmesine neden olduğunu ortaya koymuştur. Bu paylaşımlar yalnızca bireysel içerik üretimi olarak kalmamakta; etkileşimi ve görünürlüğü sürekli ödüllendiren platform dinamiklerinin bir parçası hâline gelmektedir (Avşar, 2025). Yapay zekâ sistemlerinde yer alan algoritmik önyargılar, çocukların hatalı, yanıltıcı ya da gelişim düzeylerine uygun olmayan içeriklerle karşılaşma olasılığını artırabilmektedir. Bunun yanında öneri algoritmaları, kullanıcılara sunulan bilgi ve bakış açılarının çeşitliliğini sınırlandırarak eleştirel düşünme, bağımsız değerlendirme ve bilinçli karar verme becerilerini olumsuz etkileyebilmektedir. Benzer bulgular çocukların sosyal medya platformlarındaki görünürlüğünü inceleyen araştırmalarda da görülmektedir. Kılınç (2024), çocukların TikTok içeriklerine katılımının çoğu zaman mahremiyet koruma mekanizmalarının sınırlı olduğu, yüksek düzeyde kamusal dijital ortamlarda gerçekleştiğini belirlemiştir. Araştırma bulguları, algoritmalar tarafından öne çıkarılan içeriklerin başlangıçta eğlence amacıyla üretilmiş olsa bile çocukların görünürlüğünü sürekli artırarak dijital maruziyetlerini güçlendirdiğini göstermektedir (Kılınç, 2024). Bu bulgular, yapay zekâ destekli medya ortamlarının çocukların bilişsel, sosyal ve gelişimsel iyilik hâli üzerindeki etkilerinin dikkatle değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Diğer taraftan, yapay zekâ sistemlerinde bulunan sınırlılıklar ve önyargılara ilişkin farkındalığın artması; çeşitlilik, kapsayıcılık ve erişilebilirlik konularına yönelik kaygıları da artırmıştır (Avellan vd., 2020). Yapay zekâ sistemleri büyük ölçüde eğitildikleri verilerin niteliğine ve temsil gücüne bağlıdır. Bu nedenle veri setlerindeki temsil eksiklikleri mevcut eşitsizlikleri pekiştirebilmekte ve ayrımcı sonuçların ortaya çıkmasına neden olabilmektedir. Bu durum özellikle kişisel verilerinin üst düzeyde korunması gereken çocuklar açısından önem taşımaktadır. Dijital platformların kullanıcı verilerini büyük ölçekte toplaması ve analiz etmesiyle birlikte; veri mahremiyeti, aydınlatılmış onam ve çocuklara ait bilgilerin etik kullanımı giderek daha önemli

tartışma alanları hâline gelmiştir. Güncel nitel araştırmalar, ebeveynlerin de bu risklerin farkında olduklarını ancak çocuklara ait dijital verilerin uzun vadeli sonuçları konusunda belirsizlik yaşadıklarını göstermektedir. Girgin (2025) tarafından ebeveynler ve uzmanlarla gerçekleştirilen görüşmeler, çocuklara ait dijital kayıtların kalıcılığı ve çocukların ilerleyen yaşlarda çevrim içi kimlikleri üzerinde anlamlı bir denetim kurabilme olanaklarının sınırlı olması konusundaki kaygıların sürdüğünü ortaya koymuştur (Girgin, 2025). Bu bağlamda, veriye dayalı profillemeye ve davranış izleme uygulamaları çocuklara ait kişisel bilgilerin güvenliği ve mahremiyeti açısından yeni riskler doğurabilmektedir. Benzer şekilde otomatik gözetim ve içerik denetleme sistemlerinin yaygınlaşması da farklı tartışmaları beraberinde getirmektedir. Bu sistemler çevrim içi güvenliğe katkı sağlayabilmekle birlikte, kültürel, toplumsal ve bağlamsal farklılıkları her zaman dikkate almamaktadır. Bu durum ise çocukları etkili biçimde korurken aşırı gözetim oluşturmamayan ve çocukların haklarını ya da katılımını gereksiz biçimde sınırlandırmamayan dijital ortamların nasıl oluşturulacağına ilişkin önemli soruları gündeme getirmektedir.

Çocuklara ait fotoğraf, video ve ses kayıtlarının dijital ortamlarda paylaşılması; mahremiyet, insan onuru ve itibarın korunması açısından önemli riskler doğurmaktadır. Çevrim içi ortamda yayımlanan içerikler, özellikle benlik algısı, kimlik gelişimi ve mahremiyet anlayışı bakımından çocukların psikososyal gelişimini etkileyebilmektedir. Dijital içeriklerin kalıcı olması ve geniş kitlelere erişebilmesi nedeniyle çocukluk döneminde paylaşılan bilgiler, paylaşımın gerçekleştiği bağlam ortadan kalktıktan uzun yıllar sonra bile bireyleri etkilemeye devam edebilmektedir. Dijital içeriklerin öngörülemez ve çok geniş kitlelere ulaşabilmesi ise ek riskler ortaya çıkarmaktadır. Çocuklara ait görseller, videolar veya kişisel bilgiler; yapay zekâ teknolojileri de dâhil olmak üzere üçüncü kişiler tarafından kopyalanabilmekte, yeniden paylaşılabilen, değiştirilebilen veya farklı amaçlarla kullanılabilir. Bu tür uygulamalar çocukları mahremiyet ihlalleri, itibar kaybı ve diğer dijital kırılganlık biçimleriyle karşı karşıya bırakabilmektedir (Güngör, 2021). Bu riskler, çocuklara ilişkin içeriklerin paylaşılmasında hak temelli bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiğini göstermektedir. Dijital ortamlarda çocuklara ilişkin içeriklerin oluşturulması, yayımlanması ve dolaşıma sokulmasına ilişkin kararlar alınırken çocukların mahremiyeti, onuru ve üstün yararı temel ölçüt olarak dikkate alınmalıdır. Bu kaygılar, çocukların dijital görünürlüğünün çoğu zaman aile içi iletişimin ötesine geçerek ticari amaçlı içerik üretiminin bir parçası hâline geldiğini ortaya koyan ampirik araştırmalarla da desteklenmektedir. Kalaman (2025), fenomen ebeveynlerin çocuklarını sıklıkla tanıtım içeriklerine ve sponsorlu iş birliklerine dâhil ettiklerini; bunun da çocukların dijital kimliklerinin hem kalıcılığını hem de ticari görünürlüğünü artırdığını göstermiştir. Bu bulgular, yapay zekâ destekli öneri sistemleri ile platform ekonomilerinin, yüksek etkileşim sağlayan çocuk odaklı içerikleri ödüllendirerek çocukların dijital görünürlüğünü dolaylı biçimde artırabildiğini ortaya koymaktadır (Kalaman, 2025).

Yapay zekâ destekli medya ortamlarının ortaya çıkardığı riskler, çocukların hem medya tüketicisi hem de içerik üreticisi rolleri dikkate alınarak çok yönlü biçimde değerlendirilmelidir. Çocukların dijital temsiline ilişkin tartışmalar çoğunlukla çevrim içi içeriklerde yer almalarının etik, psikososyal ve hukuki sonuçlarına odaklanmaktadır. Ancak çocuklar, içerik üretimine ve dijital iletişime aktif olarak katıldıklarında da kendilerine özgü farklı risklerle karşılaşabilmektedir. Bu nedenle yapay zekâ temelli medyanın çocuklar üzerindeki etkilerinin anlaşılabilmesi, çocukların yalnızca dijital içeriklere maruz kalmalarını değil; aynı zamanda bu içeriklerin üretim ve dolaşım süreçlerindeki rollerini de kapsayan daha geniş bir bakış açısını gerektirmektedir.

Yapay zekâyâ ilişkin daha kapsayıcı ve etik temelli yaklaşımlara yönelik artan çağrılar ile alandaki kuramsal ve uygulamaya yönelik sorunların devam etmesi, yapay zekâ destekli medya uygulamalarının çocuk hakları, dijital güvenlik ve sağlıklı gelişim perspektiflerinden değerlendirilmesini gerekli kılmaktadır. Yapay zekâ teknolojileri gündelik yaşamın ayrılmaz bir parçası hâline geldikçe, çocuklar üzerindeki etkilerinin yalnızca teknolojik verimlilik ve yenilik ekseninde ele alınması yeterli olmayacaktır. Bu doğrultuda, çocuğun üstün yararını önceleyen, şeffaf,

hesap verebilir ve kapsayıcı yapay zekâ sistemlerinin geliştirilmesine daha fazla önem verilmelidir. Böyle bir yaklaşım yalnızca çocuk haklarının dijital ortamlarda korunmasına katkı sağlamakla kalmayacak, aynı zamanda daha güvenli ve daha adil dijital ekosistemlerin oluşturulmasını da destekleyecektir. Bununla birlikte, bu hedefe ulaşmak yalnızca teknolojik düzenlemelerle mümkün değildir. Önleyici stratejiler kapsamında ailelerin dijital okuryazarlık düzeylerinin güçlendirilmesi, yapay zekâ destekli medya uygulamalarında etik standartların yaygınlaştırılması ve dijital platformların algoritmalarının artırdığı gereksiz maruziyeti azaltabilecek çocuk odaklı yönetim mekanizmalarını benimsemelerinin teşvik edilmesi de büyük önem taşımaktadır.

4. Çocuk Hakları Perspektifinden Değerlendirme

Çocuk hakları; çocukların fiziksel, bilişsel, duygusal, sosyal ve ahlaki gelişimlerini sağlıklı bir biçimde sürdürebilmelerini ve iyilik hâllerini desteklemeyi amaçlayan hukuki, toplumsal ve etik güvenceleri kapsamaktadır (Duygulu, 2019). Bu haklar, çocukların yetişkinlerle aynı temel insan haklarına sahip olmakla birlikte, gelişimsel özellikleri, gelişen kapasiteleri ve korunmaya yönelik özel gereksinimleri nedeniyle ek koruyucu önlemlere ihtiyaç duydukları anlayışına dayanmaktadır. Bu doğrultuda ulusal ve uluslararası çocuk hakları düzenlemeleri; çocukların iyilik hâlinin, katılımının, gelişiminin ve korunmasının desteklenmesine yönelik hükümler içermektedir. Söz konusu düzenlemeler, çocukları yalnızca bakım ve korunma hizmetlerinin pasif alıcıları olarak değil, aynı zamanda yaşamlarını etkileyen kararlarda görüşleri ve üstün yararları dikkate alınması gereken hak sahibi bireyler olarak kabul etmektedir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme (BMÇHS), çocuk haklarının korunması ve geliştirilmesine ilişkin temel uluslararası çerçeve olarak kabul edilmektedir. Sözleşmeye göre çocuk, on sekiz yaşını doldurmamış her birey olarak tanımlanmakta; sosyal hizmet uygulamaları, yargısal süreçler, kamu politikaları ve idari uygulamalar dâhil olmak üzere çocukları ilgilendiren tüm karar ve uygulamalarda çocuğun üstün yararı temel ilke olarak benimsenmektedir. Sözleşmede güvence altına alınan haklar arasında yaşam, hayatta kalma ve gelişme hakkı özel bir öneme sahiptir. BMÇHS, devletlere yalnızca çocukları her türlü zarardan koruma sorumluluğu yüklemekle kalmamakta; aynı zamanda onların sağlıklı gelişimi ve iyilik hâli için gerekli koşulları oluşturma yükümlülüğü de getirmektedir. Bu sorumluluk, çocukların bakım ve korunmasından sorumlu kurumların, hizmetlerin ve kişilerin denetlenmesini, gerekli destek ve koruyucu mekanizmaların oluşturulmasını da kapsamaktadır (Güngör, 2021). Günümüz dijital ortamlarında ise bu sorumluluklar yalnızca çocukların fiziksel zarar görmesini önlemekle sınırlı değildir. Aynı zamanda çocukların kişisel verilerinin, dijital kimliklerinin ve çevrim içi katılımlarının; gelişen kapasitelerine saygı gösterilecek ve gelecekteki özerkliklerini koruyacak şekilde güvence altına alınmasını da gerektirmektedir. Bu doğrultuda, çocuğun üstün yararı ilkesinin yapay zekâ destekli dijital ortamların tasarımı, yönetimi ve düzenlenmesine ilişkin kararlara da giderek daha fazla yön vermesi gerekmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü'ne (DSÖ) göre çocuk istismarı; bireyler, kurumlar ya da daha geniş toplumsal yapılar tarafından gerçekleştirilen ve çocuğun fiziksel, psikolojik, duygusal veya sosyal gelişimine zarar veren ya da zarar verme potansiyeli taşıyan davranış ve ihmalleri kapsamaktadır. Çocuk istismarı yalnızca fiziksel şiddetle sınırlı olmayıp; duygusal istismar, cinsel istismar, ihmal ve ticari sömürü gibi çocukların iyilik hâlini, onurunu ve gelişim haklarını zedeleyen uygulamaları da içermektedir (Serin, 2019; Taş, 2017). Dijital ortamlarda ise çocukların mahremiyetleri, özerklikleri ve gelecekteki yararları yeterince gözetilmeksizin medya içerikleri aracılığıyla temsil edilmeleri, paylaşılmaları ve dolaşıma sokulmaları önemli bir endişe alanı hâline gelmiştir. Bu uygulamalar doğrudan fiziksel zarara yol açmasa da çocukları mahremiyet ihlalleri, sömürü ve ticari araçsallaştırma gibi yeni kırılabilirlik biçimleriyle karşı karşıya bırakabilmektedir. Özellikle çocuklara ait görsellerin ve kişisel yaşantıların görünürlük, etkileşim ya da ekonomik kazanç sağlamak amacıyla kullanılması; çocuk hakları, insan onuru ve çocuğun üstün yararı açısından önemli etik ve

hukuki tartışmaları beraberinde getirmektedir. Çocuk hakları perspektifinden değerlendirildiğinde, bu gelişmeler çocuk koruma anlayışının yalnızca fiziksel çevreyle sınırlı kalmayıp giderek karmaşıklaşan dijital ekosistemleri de kapsayacak biçimde genişletilmesi gerektiğini göstermektedir. Bu bakış açısına göre dijital zararlar yalnızca kısa vadeli psikolojik ya da fiziksel sonuçları üzerinden değerlendirilmemelidir. Çocuklara ait kişisel bilgilerin izinsiz biçimde dolaşıma girmesi, kalıcı dijital görünürlük ve yapay zekâ destekli içerik manipülasyonları da çocukların onurunu, kimlik gelişimini ve uzun vadeli iyilik hâlini olumsuz etkileyebilmektedir. Bu nedenle çocuk koruma sistemlerinin, dijital ortamları çocuk haklarının korunabildiği kadar ihlal edilebildiği ya da sınırlandırılabilirdiği meşru alanlar olarak da değerlendirmesi gerekmektedir. Yapay zekâ çağında çocuk haklarının korunması; algoritmalar aracılığıyla işleyen dijital ortamlarda çocuklara ait verilerin, kimliklerin ve deneyimlerin yeni gözetim, dolaşım ve sömürü biçimlerine konu olabileceği gerçeği dikkate alınarak etik, psikososyal ve hukuki boyutların bütüncül biçimde ele alınmasını zorunlu kılmaktadır.

5Rights Foundation (2024) tarafından yayımlanan *Our Rights in the Digital World* başlıklı rapor, yapay zekânın çocuk hakları üzerindeki giderek artan etkilerine dikkat çekmektedir. Rapora göre yapay zekâ sistemleri; kişisel verilerin ve mahremiyetin korunması, eğitime erişim, ayrımcılığa maruz kalmama ve zararlı uygulamalardan korunma gibi birçok temel hakkı etkileyebilme potansiyeline sahiptir. Raporda ayrıca yapay zekânın etkilerinin bunlarla sınırlı olmadığı; çocukların özerkliği, fiziksel ve psikolojik iyilik hâli, oyun oynama olanakları, ifade özgürlüğü ile kimliklerini ve kültürel aidiyetlerini geliştirme ve sürdürübilme hakları üzerinde de belirleyici olabileceği vurgulanmaktadır. Bu bakış açısına göre yapay zekâ teknolojileri yalnızca teknik araçlar değil, çocukların yaşamlarının ve gelişimlerinin birçok boyutunu şekillendirebilen sistemlerdir. Raporda özellikle çocukların dijital ortamlarda güvenli biçimde hareket edebilmeleri, sağlık ve iyilik hâllerini koruyabilmeleri ve kendilerini ilgilendiren kararlara katılabilmeleri üzerinde durulmaktadır. Bu nedenle yapay zekâ sistemlerinin tasarım, geliştirme ve uygulama süreçlerinde çocuk hakları ile çocuğun üstün yararı ilkesinin temel alınması gerektiği savunulmaktadır. Bu yaklaşım, dijital yönetim ve yapay zekâ politikalarında çocuk merkezli bakış açısının benimsenmesi gerekliliğini güçlendirmektedir. Politika geliştirme açısından değerlendirildiğinde ise bu ilkeler, çocuk hakları etki değerlendirmelerinin yapay zekâ yönetişiminin ayrılmaz bir bileşeni hâline gelmesi gerektiğine işaret etmektedir. Yeni teknolojilerin yaygın biçimde uygulanmaya başlanmadan önce çocuk hakları perspektifinden değerlendirilmesi, önleyici çocuk koruma stratejilerinin güçlendirilmesine ve önlenebilir dijital zararların ortaya çıkma olasılığının azaltılmasına katkı sağlayabilir.

5. Koruyucu Sosyal Hizmette Yeni Sorumluluk Alanları

Koruyucu ve önleyici sosyal hizmet; bireyler, aileler ve toplumlar açısından riskler ciddi zararlara dönüşmeden önce bu riskleri azaltmayı ya da önlemeyi amaçlayan müdahaleleri kapsamaktadır. Bütüncül bir bakış açısına dayanan bu yaklaşım, bireylerin iyilik hâlini ve sağlıklı gelişimini tehdit edebilecek biyolojik, psikolojik, sosyal, kültürel ve ekonomik etmenleri ele almaktadır. Koruyucu ve önleyici sosyal hizmet, olumsuz sonuçların ortaya çıkmasını engellemenin yanı sıra bireylerin başa çıkma kapasitelerini güçlendirmeyi, psikolojik sağlamlıklarını desteklemeyi ve genel iyilik hâllerini artıracak beceriler kazanmalarını sağlamayı da amaçlamaktadır (Doğan & Yücer, 2025). Dijital teknolojilerin hızla yaygınlaşması, çocukların gelişimi ve iyilik hâli açısından yeni güçlükleri beraberinde getirmiş; çoğu zaman zarar görünür hâle gelmeden önce ortaya çıkan yeni kırılganlık biçimlerinin oluşmasına neden olmuştur. Çocukların yaşamlarının giderek dijital ortamlarla iç içe geçmesi; mahremiyet ihlalleri, verilerin istismarı, çevrim içi gözetim ve algoritmik yönlendirme gibi konuları yeni risk alanları hâline getirmiştir. Bu gelişmeler, sosyal hizmetin koruyucu ve önleyici işlevlerinin dijital ekosistem bağlamında yeniden değerlendirilmesini ve genişletilmesini gerekli kılmaktadır.

Sosyal hizmet, çocukların iyilik hâlini koruyucu ve önleyici müdahaleleri önceleyerek geliştirmeyi amaçlayan uygulama odaklı bir meslektir. Çocuğun üstün yararı ilkesi doğrultusunda hareket eden sosyal hizmet uzmanları, riskleri erken dönemde belirlemeyi ve olumsuz sonuçlar ortaya çıkmadan önce kırılganlığı azaltacak ve zararı önleyecek müdahaleleri hayata geçirmeyi hedeflemektedir (Yavuziğit vd., 2022). Dijital dönüşüm bağlamında bu sorumluluk, yapay zekâ destekli medya ortamlarıyla ilişkili yeni risk alanlarını da kapsamaktadır. Çocuk hakları, mahremiyet, gelişim ve iyilik hâline yönelik olası tehditlerin erken dönemde belirlenmesi ve buna uygun etkili önleyici stratejilerin geliştirilmesi, hem araştırmalar hem de mesleki uygulamalar açısından giderek daha önemli bir çalışma alanı hâline gelmiştir. Dijital ortamlardaki koruyucu mekanizmaların güçlendirilmesi, bir yandan olası zararların azaltılmasına katkı sağlarken diğer yandan çocukların dijital dünyaya güvenli ve anlamlı biçimde katılımını destekleyebilir. Önleyici sosyal hizmet perspektifinden bakıldığında, sosyal hizmet uzmanlarından çocukların gelişimi ve iyilik hâli üzerinde geri dönüşü güç sonuçlar ortaya çıkmadan önce dijital riskleri belirlemeleri beklenmektedir. Bu durum, çocukların dijital yaşamlarının rutin psikososyal değerlendirme süreçlerine dâhil edilmesini, ailelerin çevrim içi paylaşım uygulamaları konusunda bilinçli kararlar almalarının desteklenmesini ve çocukların dijital yaşama güvenli katılımını güçlendirecek erken dönem dijital okuryazarlık çalışmalarının yaygınlaştırılmasını gerektirmektedir.

Çocuklara ait fotoğraf, video ve ses kayıtlarının ebeveynler, öğretmenler veya diğer yetişkinler tarafından dijital platformlarda paylaşılması, mahremiyetin korunması ve çocuk hakları açısından önemli tartışmaları beraberinde getirmektedir. Çocukluk döneminde paylaşılan içerikler, çoğu zaman çocuğun istekleri, mahremiyeti veya gelecekteki yararı yeterince dikkate alınmaksızın uzun yıllar boyunca erişilebilir durumda kalabilmektedir. Çocuklar büyüyüp dijital kimliklerinin daha fazla farkına vardıklarında, karar sürecine dâhil edilmeden kendileri hakkında paylaşılan bilgi ve görsellere itiraz edebilmektedirler. Hatta bazı durumlarda bireyler, çocukluk dönemlerinde ebeveynleri, eğitimcileri veya üçüncü kişiler tarafından yayımlanan içeriklere ilişkin hukuki yollara başvurabilmektedir (Serin, 2019). Mahremiyet sorunlarının ötesinde, güncel ampirik bulgular aşırı sharenting davranışının aile ilişkilerini de etkileyebileceğini göstermektedir. Dört ile on iki yaş arasında çocuğu bulunan 189 ebeveynle gerçekleştirilen tanımlayıcı ve korelasyonel bir araştırmada, Yılmaz Kurt ve Oğul (2025), katılımcıların yarısından fazlasının çocuklarına ilişkin içerikleri sosyal medyada paylaştığını ve annelerin bu davranışı babalara kıyasla anlamlı düzeyde daha sık sergilediğini belirlemiştir. Daha da önemlisi, yüksek sharenting puanlarının ebeveyn-çocuk arasındaki olumlu etkileşimlerin azalması ve olumsuz etkileşim örüntülerinin artmasıyla ilişkili olduğu saptanmıştır. Her ne kadar gözlenen ilişkiler görece düşük düzeyde olsa da bu bulgular, yoğun ebeveyn paylaşımlarının yalnızca çocukların dijital hakları açısından değil, aynı zamanda psikososyal iyilik hâli ve aile işlevselliği açısından da bazı sonuçlar doğurabileceğine işaret etmektedir (Yılmaz Kurt & Oğul, 2025). Bu bulgular, çocukların dijital ortamlardaki mahremiyetinin korunmasının yalnızca bireysel sorumluluk olarak değerlendirilmemesi gerektiğini göstermektedir. Aksine, bu konu çocuk koruma politikalarını, toplumsal farkındalık çalışmalarını ve çocukların dijital ortamlardaki haklarını ve iyilik hâllerini korumaya yönelik mesleki müdahaleleri kapsayan daha geniş, hak temelli bir çerçevede ele alınmalıdır.

Bu gelişmeler, sosyal hizmet uzmanlarının dijital risklere teknolojik yeterlilik, etik farkındalık ve hak temelli uygulamalar çerçevesinde proaktif biçimde yanıt vermelerini gerekli kılmaktadır. Dijital ortamların çocukların yaşamında giderek daha belirleyici hâle gelmesiyle birlikte, sosyal hizmet uzmanlarından çevrim içi risklere ilişkin farkındalığı artıran, güvenli ve sorumlu medya kullanımını teşvik eden ve kırılgan grupların dijital ortamlarda güvenli biçimde hareket edebilme kapasitelerini güçlendiren müdahaleler geliştirmeleri beklenmektedir. Çocuklarla yürütülen çalışmaların, ailelerin müdahale ve önleme süreçlerine aktif biçimde katılım göstermesi durumunda daha etkili olacağı değerlendirilmektedir. Bu yaklaşım, sosyal hizmetin temel ilkelerinden biri olan bireyi ilişkileri, içinde bulunduğu çevre ve daha geniş toplumsal sistemler

bağlamında ele alma anlayışını yansıtmaktadır (Yavuziğit vd., 2022). Önleyici sosyal hizmet perspektifinden bakıldığında, ailelere yönelik dijital okuryazarlık girişimleri koruyucu mekanizmaların güçlendirilmesinde ve çocukların dijital ortamlara güvenli katılımının desteklenmesinde önemli bir rol oynayabilir.

Dijital okuryazarlık, yalnızca dijital teknolojilerin teknik kullanımını değil; çevrim içi bilgileri eleştirel biçimde değerlendirme, medya içeriklerini yorumlama ve dijital ortamlarda bilinçli kararlar verebilme becerilerini de kapsayan çok boyutlu bir yeterlilik olarak tanımlanmaktadır (Öcal & Öcal, 2026). Önleyici sosyal hizmet açısından değerlendirildiğinde, ebeveynlerin dijital okuryazarlık düzeylerinin güçlendirilmesi, çocukların çevrim içi ortamlardaki güvenliğini, mahremiyetini ve iyilik hâlini destekleyen önemli stratejilerden biridir. Dijital okuryazarlık çalışmalarında, özellikle çocuklara ilişkin içeriklerin sosyal medyada paylaşılmasının beraberinde getirdiği sorumluluklar üzerinde durulmalıdır. Ebeveynlerin dijital ortamlarda kendilerini ifade etme hakkı ile çocuklarının mahremiyetini, onurunu ve üstün yararını koruma yükümlülüğü arasında dengeli bir yaklaşım benimsenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, özellikle paylaşılan içeriklerin çocukların gelecekteki özerkliğini, itibarını veya dijital kimliğini etkileyebileceği durumlarda, çevrim içi paylaşımların uzun vadeli sonuçları dikkatle değerlendirilmelidir. Kişisel bilgilerin paylaşımının sınırlandırılması, hassas içeriklerin yayımlanmamasına özen gösterilmesi, başka çocukların yer aldığı görseller paylaşmadan önce gerekli izinlerin alınması ve gizlilik ayarlarının düzenli olarak gözden geçirilmesi gibi dijital güvenlik uygulamaları olası risklerin azaltılmasına katkı sağlayabilir. Çevrim içi içeriklerin hızla yayılması ve kalıcı olabilmesi dikkate alındığında, dijital bilgilerin hedeflenen kitlenin ötesine ulaşabileceği konusunda farkındalık geliştirilmesi, sorumlu dijital katılımın temel bileşenlerinden biri olarak değerlendirilmektedir (Çimke vd., 2018). Bireysel farkındalığın ötesinde, önleyici sosyal hizmet; eğitimciler, sosyal hizmet uzmanları, psikologlar, hukukçular ve teknoloji geliştiricileri arasında disiplinler arası iş birliğini teşvik etmelidir. Bu tür bir iş birliği, hızla değişen yapay zekâ destekli medya ortamlarına uyum sağlayabilecek, çocuk haklarını, katılımını ve iyilik hâlini destekleyen kapsamlı ve çocuk odaklı dijital koruma stratejilerinin geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

Sonuç

Yapay zekâ destekli medya ortamlarının yaygınlaşması, yalnızca dijital içeriklerin üretim ve dolaşım süreçlerini değil, aynı zamanda çocukluğun çağdaş dijital toplumlarda nasıl deneyimlendiğini ve temsil edildiğini de yeniden şekillendirmiştir. Çocukların gündelik yaşamlarının algoritmalar tarafından aracılık edilen platformlarla giderek daha fazla iç içe geçmesi; mahremiyet, dijital kimlik, veri toplama süreçleri ve çevrim içi görünürlüğün uzun vadeli sonuçlarına ilişkin yeni kaygıları beraberinde getirmektedir. Çocuklar artık yalnızca dijital teknolojilerin kullanıcıları değil; görüntülerinin, kişisel bilgilerinin ve çevrim içi etkinliklerinin sürekli üretildiği, paylaşıldığı ve işlendiği dijital ekosistemlerin bir parçası hâline gelmektedir. Bu dönüşüm, çocuk koruma anlayışının günümüz dijital yaşamının gerçekliklerini yansıtacak biçimde daha geniş bir perspektifle ele alınmasını gerekli kılmaktadır.

Bu derlemede incelenen çalışmalar, söz konusu kaygıların yalnızca kuramsal tartışmalarla sınırlı olmadığını göstermektedir. Güncel ampirik araştırmalar ortak bir eğilime işaret etmektedir. Buna göre, çocukların dijital kimlikleri, çoğu zaman kendi çevrim içi varlıklarına ilişkin bilinçli kararlar verebilecek duruma gelmeden önce ebeveynlerin paylaşım uygulamaları ve platformların görünürlüğü teşvik eden yapıları aracılığıyla şekillenmektedir. Bu paylaşımlar çoğunlukla gündelik aile iletişiminden kaynaklansa da çocuklara ilişkin kalıcı dijital kayıtların oluşmasına ve ticari amaçlarla yapılandırılmış dijital ortamlarda daha görünür hâle gelmelerine de katkıda bulunabilmektedir. Bir bütün olarak değerlendirildiğinde, bu bulgular çocukların dijital temsillerinin yalnızca bireysel tercihlerden değil, aynı zamanda görünürlüğü, etkileşimi ve sürekli içerik

paylaşımını teşvik eden dijital platformların yapısal özelliklerinden de etkilendiğini ortaya koymaktadır.

Bu gelişmeler, önleyici sosyal hizmet açısından önemli sonuçlar doğurmaktadır. Risklerin giderek daha fazla dijital ortamlarda ortaya çıkması, önleme çalışmalarının artık yalnızca çocukların fiziksel çevrelerine odaklanmasının yeterli olmadığını göstermektedir. Ebeveynlerin çevrim içi paylaşımlar konusunda bilinçli kararlar almalarının desteklenmesi, çocuklar ve ailelerin dijital okuryazarlık düzeylerinin geliştirilmesi, dijital risklerin değerlendirme ve müdahale süreçlerine dâhil edilmesi, önleyici sosyal hizmetin etkili katkı sunabileceği temel uygulama alanları arasında yer almaktadır. Bu çalışmaların eğitimciler, psikologlar, hukukçular ve çocuklarla çalışan diğer meslek profesyonelleriyle iş birliği içinde yürütülmesi, daha etkili sonuçlar elde edilmesini sağlayacaktır.

Araştırma bulguları, çocuk haklarının yapay zekâ destekli dijital ortamlarda korunmasının yalnızca mesleki uygulamalarla sınırlı kalmaması gerektiğini de ortaya koymaktadır. Bu süreçte politika yapıcılarının, eğitim kurumlarının, sivil toplum kuruluşlarının, teknoloji şirketlerinin ve ailelerin birlikte hareket etmesi önem taşımaktadır. Dijital haklar eğitiminin güçlendirilmesi, platformların sorumlu uygulamalar geliştirmesinin teşvik edilmesi ve yapay zekâ teknolojilerinin tasarım ve uygulama süreçlerinde çocuk haklarının gözetilmesi, çocukların gelişimsel gereksinimlerine daha duyarlı ve daha güvenli dijital ortamların oluşturulmasına katkı sağlayabilir.

Sonuç olarak bu derleme, yapay zekâ, çocuk hakları, dijital mahremiyet ve önleyici sosyal hizmete ilişkin tartışmaları ortak bir çerçevede bir araya getirerek, bu konuların birbirinden bağımsız alanlar olarak değil, birbiriyle ilişkili bir bütün olarak ele alınmasının önemini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, çocukların yapay zekâ destekli dijital ortamlara ilişkin kendi deneyimlerini inceleyen ve çocuk haklarını desteklemeye yönelik önleyici yaklaşımların etkililiğini değerlendiren daha fazla ampirik araştırmaya ihtiyaç duyulduğu görülmektedir. Yapay zekâ gündelik yaşamı giderek daha fazla şekillendirirken, teknolojik gelişmelerin her aşamasında çocuğun üstün yararının gözetilmesi; araştırmacılar, uygulayıcılar ve politika yapıcılar arasında sürekli ve çok paydaşlı bir iş birliğini gerekli kılmaktadır.

References

- 5Rights Foundation. (t.y.). *Our rights in a digital world: Full report*. Retrieved January 6, 2026, from <https://5rightsfoundation.com/resource/our-rights-in-a-digital-world-full-report/>
- Abdulrazagova, K., Kır, B., & Kocabıyık Çaşkurlu, S. (2025). From traditional methods to digitalization: The transformation of the ready-to-wear industry. *Turkish Studies*, 20(Ö1), 1–16. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.80296>
- Ahmed, M. A. U., & Hamod, M. (2026). The effectiveness of using artificial intelligence models and active learning to assess hadith reading skills: Innovation and development / Hadis okuma becerisinin değerlendirilmesinde yapay zekâ modellerinin ve aktif öğrenmenin kullanım etkililiği: İnovasyon ve geliştirme. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 21(1), 1–48. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.89106>
- Akyıldız, S. G., & Akyıldız, Y. (2020). Westworld dizisinde makine öğrenmesi: Cinsiyet eşitsizliğini yeniden üreten yapay zekâ yaratımları. *Turkish Studies*, 15(2), 999–1010. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.41975>
- Altındış, F. (2020). General evaluation on non-emotional investment method "algorithmic trading" and sample of algorithm study. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 15(1), 23–34. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.37827>
- Ardaturk, A. S. (2026). An analysis of the sector; digital interfaces and techniques used in the design offices / Bir sektör analizi: Tasarım ofislerinde kullanılan dijital arayüzler ve teknikler. *Turkish Studies*, 21(1), 143–197. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.87841>
- Arduç Kara, E. (2026). Artificial intelligence fatigue, technostress and journalism: A conceptual literature review / Yapay zekâ yorgunluğu, teknostres ve gazetecilik: Kavramsal bir literatür taraması. *Turkish Studies*, 21(1), 199–235. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.87954>
- Arğın, E. (2025). Ethics and artificial intelligence: Data privacy and algorithmic transparency in social sciences / Yapay zekâ ve etik: Sosyal bilimlerde veri gizliliği ve algoritmik şeffaflık. *Turkish Studies*, 21(2), 2111–2155. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.86847>
- Arıcı, N., & Karacı, A. (2013). Türkçe öğrenimi için web tabanlı zeki öğretim sistemi (TÜRKZÖS) ve değerlendirmesi. *Turkish Studies*, 8(8), 65–87. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.4878>
- Aşkun, V. (2024). ChatGPT gibi üretken yapay zekâlar ile insan kaynakları yönetimi etkileşimi: Daha fazla çalışma için görüşler ve yollar. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 19(2), 679–699. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.75863>
- Avellan, T., Sharma, S., & Turunen, M. (2020). AI for all: Defining the what, why, and how of inclusive AI. In *Proceedings of the Academic Mindtrek 2020 Conference* (pp. 1–3). ACM. <https://doi.org/10.1145/3377290.3377317>
- Avşar, G. (2025). Gözetim kapitalizmi ve çocukların dijital temsili: Instagram aile içeriklerinin eleştirel bir analizi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 26(Özel Sayı), 1509–1531. <https://doi.org/10.17494/ogusbd.1720964>
- Baran, Z. (2022). Geleneksel yemeklerde dijital gastronomi vizyonu. *Turkish Studies*, 17(4), 685–703. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.62028>
- Başar, F. (2025). The relationship between ChatGPT use, academic engagement, and life satisfaction: An empirical study in a faculty of tourism. *Turkish Studies*, 20(4), 2131–2144.

<https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.86796>

- Bayat Arslan, S., & Cuma, A. (2026). Local language and cultural gaps in AI-generated literary production: Turkish Folk and German Folk Literature examples / Yapay zekâ edebî üretiminde yerel dil ve kültür boşlukları: Türk Halk ve Alman Halk Edebiyatı örnekleri. *Turkish Studies – Language and Literature*, 21(2), 2479–2558. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.89780>
- Bekil, N. (2018). Transhumanism: Immortality & singularity in *Do Androids Dream of Electric Sheep?* & *The Transhumanist Wager*. *Turkish Studies – Social Sciences*, 13(18), 251–262. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.13790>
- Blum-Ross, A., & Livingstone, S. (2017). Sharenting: Parent blogging and the boundaries of the digital self. *Popular Communication*, 15(2), 110–125. <https://doi.org/10.1080/15405702.2016.1223300>
- Büyükboyacı, Ş., & Yozcu, Ö. (2026). The codes of mental transformation in education: A thematic analysis of graduate social studies students' perspectives on artificial intelligence / Eğitimde zihinsel dönüşümün kodları: Lisansüstü sosyal bilgiler öğrencilerinin yapay zekâya ilişkin görüşlerinin tematik analizi. *Turkish Studies*, 21(1), 623–665. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.87753>
- Castelino, R. (2018, March 6). Why AI is the smart play for OTT: Artificial intelligence will augment, enhance consumers' streaming-video experience. *Multichannel News*.
- Chan-Olmsted, S. M. (2019). A review of artificial intelligence adoptions in the media industry. *International Journal on Media Management*, 21(3–4), 193–215. <https://doi.org/10.1080/14241277.2019.1695619>
- Chen, X., Xie, H., Zou, D., & Hwang, G.-J. (2020). Application and theory gaps during the rise of artificial intelligence in education. *Computers & Education: Artificial Intelligence*, 1, Article 100002. <https://doi.org/10.1016/j.caeai.2020.100002>
- Civelek, S. (2025). From tradition to dataset: Digital archiving of traditional artistic heritage and the ethical and epistemological consequences of its use as training data for artificial intelligence. *Artificial Intelligence Studies in Society, Science, and Systems*, 1(1), 26–43. <https://ais3journal.com>
- Coşkun, O. (2025). "Les Indes Noires"ın Türkçe çevirileri: İnsan ve yapay zekâ çevirisinin karşılaştırılması. *Turkish Studies – Language and Literature*, 20(Ö1), 291–320. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.88179>
- Çakmak, B. (2025). Duygusal tipografi: Yazı tiplerinin semantik potansiyeli ve görsel iletişimde yapay zekâ (DALL·E) yorumlaması. *Turkish Studies*, 20(Ö1), 191–214. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.82281>
- Çark, Ö. (2020). İşletmelerin dijital dönüşüm sürecinde "nesnelerin interneti" teknolojisinin etkisi. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 15(3), 1247–1266. <https://doi.org/10.47644/TurkishStudies.41888>
- Çelik, R., Çiçeklioğlu, H., & Yazıcı, A. M. (2025). Geleceği beslemek: Girişim sermayesinin yapay zekâ hesaplama girişimleri ve sürdürülebilir yenilik üzerindeki etkisi. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 20(4), 2191–2214. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.82939>

- Çimke, S., Yıldırım Gürkan, D., & Polat, S. (2018). Sosyal medyada çocuk hakkı ihlali: Sharenting. *Journal of Current Pediatrics*, 16(2), 261–267.
- Çora, H., Mikail, E. H., & Çora, A. N. (2026). Algorithmic diplomacy: AI-assisted decision-making models and ethical boundaries in international relations / Algoritmik diplomasi: Yapay zekâ destekli karar alma modelleri ve uluslararası ilişkilerde etik sınırlar. *Turkish Studies*, 21(1), 801–850. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.87722>
- Dalmış, E. (2026). AI performance in translating rich points: A comparative analysis of the ChatGPT, DeepSeek and Gemini / Çeviride zengin noktalar üzerinden yapay zekâ performansı: ChatGPT, DeepSeek ve Gemini sistemleri üzerine karşılaştırmalı bir inceleme. *Turkish Studies – Language and Literature*, 21(1), 681–727. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.88767>
- Demircioğlu, D. (2025). Gelecekte çocuk eğitimi ve yapay zekâ. *Kastamonu İnsan ve Toplum Dergisi*, 3(5), 17–24. <https://doi.org/10.5281/zenodo.14884635>
- Denizci, Ö. M., Kırık, A. M., & Çetinkaya, A. (2018). A learning-based approach to fuzzy logic in framework of philosophy of informatics. *Turkish Studies – Information Technologies & Applied Sciences*, 13(29), 47–59. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14730>
- Doğan, E., & Yücer, H. M. (2025). Koruyucu/önleyici sosyal hizmette güçlendirme temelli bir model: Yeşil sosyal hizmet. *Sürdürülebilir Çevre Dergisi*, 4(2), 124–137. <https://doi.org/10.62816/cevder.1533859>
- Doğru, A., & Hacımüftüoğlu, E. (2025). Tefsirde yapay zekâ uygulamalarının kullanımı: ChatGPT-4o, Google Gemini Advanced 1.5 Pro ile Microsoft Copilot'un karşılaştırması. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 20(4), 1867–1891. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.87246>
- Duygulu, S. (2019). Sosyal medyada çocuk fotoğrafı paylaşımlarının mahremiyet ihlali ve çocuk istismarı açısından değerlendirilmesi. *TRT Akademi*, 4(8), 428–487. <https://izlik.org/JA72DZ73SG>
- Efendioğlu, İ. H. (2023). Yapay zekâ pazarlaması: İnternette yapılan alışverişlerde yapay zekânın satın alma niyetine etkisi. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 18(1), 133–153. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.66785>
- Ekinci, E. (2025). Yerel yönetimlerde yapay zekâ algısı: Yozgat Belediyesi örneği. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 20(3), 1441–1467. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.81663>
- Erdem, M. D., & Demiryakan, D. (2025). On language education, linguistic inequality, and linguistic justice. *Artificial Intelligence Studies in Society, Science, and Systems*, 1(1), 1–25. <https://ais3journal.com>
- Erdem, M. D., & Demiryakan, D. (2026). Responsibility, transparency, and disclosure in the use of generative artificial intelligence in Turkish-language academic writing. *Artificial Intelligence Studies in Society, Science, and Systems*, 2(1), 1–51. <https://ais3journal.com>
- Ertan, İ. F. (2026). Generative artificial intelligence in digital games / Dijital oyunlarda üretken yapay zekâ. *Turkish Studies*, 21(1), 1125–1161. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.88191>
- Eşidir, O. V., Altıntop, M., & Bak, G. (2025). İletişim ve medya alanında yeni bir gereklilik: Yapay zekâ okuryazarlığı. *İnönü Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 724–743.

- Fredrickson, B. L., & Roberts, T.-A. (1997). Objectification theory: Toward understanding women's lived experiences and mental health risks. *Psychology of Women Quarterly*, 21(2), 173–206. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.1997.tb00108.x>
- Gentzkow, M. (2018). *Media and artificial intelligence*. Toulouse Network for Information Technology.
- Girgin, Ç. (2025). Postmodern dönemde aile ve çocuk mahremiyeti: Dijital dünyada ebeveyn paylaşımı (sharenting) üzerine nitel bir inceleme. *Diyanet İlmî Dergi*, 61(4), 1719–1760. <https://doi.org/10.61304/did.1775457>
- Güçlüten, Ç. (2026). The securitization of cross-border migration movements: Digital solutions and their impacts on law enforcement agencies / Sınır ötesi göç hareketlerinin güvenlikleştirilmesi: Kolluk kuvvetlerinin dijital çözümleri ve etkileri. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 21(2), 2773–2808. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.88553>
- Günay, M. (2025). The role of the aesthetic value function in evolutionary art generation. *Artificial Intelligence Studies in Society, Science, and Systems*, 1(1), 44–67. <https://ais3journal.com>
- Güngör, A. (2021). Sosyal medyada çocuk hakları ihlali ve çocuk istismarı: Instagram anneleri. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, 54, 62–83.
- Güzel, K. (2024). Bir distopik bilim kurgu oyunu örneği olarak *Landscape with Weapon*'ın mühendislik etiği bağlamında incelenmesi. *Turkish Studies – Language and Literature*, 19(2), 617–638. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.76479>
- Işık, M., & Darı, A. B. (2023). Yapay zekâ film afişlerinin göstergebilimsel analizi: *Artificial Intelligence, Frank & Robot, Ex Machina* örneği. *Turkish Studies*, 18(1), 63–82. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.64322>
- Kalaman, S. (2025). Sharenting: A study on Instagram posts of influencer parents in Türkiye. *The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication*, 15(2), 553–562. <https://doi.org/10.7456/tojdac.1631098>
- Kan Çelik, A. (2026). Once upon a code – The digital evolution of traditional narrative (artificial intelligence) / Bir varmış bir kodmuş – Geleneksel masal anlatısının dijital evrimi (yapay zekâ). *Turkish Studies – Language and Literature*, 21(2), 2607–2635. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.88760>
- Kanat, E. (2020). Determination of optimum artificial neural network in the stock market. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 15(1), 239–252. <https://doi.org/10.29228/TurkishStudies.4003>
- Karadağ, E. (2025). Kamusal alanda dijital destekli heykel uygulaması örneği: Blaundos heykel uygulaması. *Turkish Studies*, 20(3), 1609–1624. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.86486>
- Karakuş, N., Eren Ökten, C., & Gedik, K. (2025). İki dillilik ve yapay zekâ: Diller ötesilik tespiti için kavramsal bir model önerisi. *Turkish Studies – Language and Literature*, 20(2), 1167–1188. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.79747>
- Kasım, M., & Can Tunç, P. (2024). Dijital reklamlarda çocuk kullanıcıları bekleyen riskler ve etik sorunlar üzerine bir değerlendirme. *İletişim Çalışmaları Dergisi*, 10(2), 210–240.
- Keleş, A. (2018a). Derin öğrenme ve sağlık alanındaki uygulamaları. *Turkish Studies – Information*

- Technologies & Applied Sciences*, 13(21), 113–127. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14189>
- Keleş, A. (2018b). Dijital oyunlarda sonlu durum makineleri ve bulanık mantık. *Turkish Studies – Information Technologies & Applied Sciences*, 13(29), 73–82. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14651>
- Keleş, A., & Keleş, A. (2017). BİDEMAT – Zeki öğretim sistemi. *Turkish Studies – International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(6), 547–564. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.11547>
- Keleş, A., & Keleş, A. (2018). Nesnelerin internetinin getirdiği yenilikler ve sorunları. *Turkish Studies – Information Technologies & Applied Sciences*, 13(13), 53–66. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.13872>
- Keleş, A., Keleş, A., & Akçetin, E. (2017). Pazarlama alanında yapay zekâ kullanım potansiyeli ve akıllı karar destek sistemleri. *Turkish Studies – International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 12(11), 109–124. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.12022>
- Kılınç, F. (2024). Bir ebeveyn davranışı olarak "sharenting": TikTok paylaşımlarında çocukların dijital güvenliği, içerik rolleri ve içerik türlerinin incelenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(2), 135–159. <https://doi.org/10.46442/intjcss.1598641>
- Kırık, A. M., & Özkoçak, V. (2023). Medya ve iletişim bağlamında yapay zekâ tarihi ve teknolojisi: ChatGPT ve deepfake ile gelen dijital dönüşüm. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi*, 58, 73–99. <https://doi.org/10.17498/kdeniz.1308471>
- Kızıldağ, H. (2023). Yapay zekâ bir masal yaratıcısı/anlatıcısı olabilir mi?: ChatGPT masalları. *Turkish Studies – Language and Literature*, 18(3), 1759–1775. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.71763>
- Kim, S. K., Wi, D. S., & Kim, K. M. (2023). Effect of media exposure on social development in children. *Global Pediatric Health*, 10, 1–7. <https://doi.org/10.1177/2333794X231159224>
- Koçakoğlu, M. A., & Koçakoğlu, Ö. (2025). Bir yapay zekâ denemesi: BRICS-Türkiye ülkelerinin ortak para birimi "The Unit" in uygulanabilirliği üzerine bir analiz. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 20(Ö1), 739–757. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.83867>
- Köksal, O., & Zorlu Kale, B. N. (2025). Integration of technology in the teaching of English as a foreign language: A review study. *Turkish Studies – Language and Literature*, 20(3), 2231–2240. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.82557>
- Mazlum, Ö., & Mazlum, F. M. (2025). Tasarımın dünü, bugünü, geleceği: Yapay zekâ (YZ) çağında tasarımın kavramsal ve estetik dönüşümü. *Turkish Studies*, 20(3), 1721–1739. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.86478>
- Odacıoğlu, C. (2022). Dijital dönüşümün mütercim tercümanlık bölümlerine yansımaları bağlamında "çeviride bilgi teknolojileri ve araçları" adlı bir ders önerisi. *Turkish Studies – Language and Literature*, 17(4), 1367–1376. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.62915>
- Öcal, S., & Öcal, D. (2026). Tüketicilerin sosyal medya reklamlarına yönelik tutumlarının online satın alma davranışı üzerindeki etkisinde dijital okuryazarlığın rolü. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 41, 354–373.

- Ölçer, M. (2025). Yapay zekâ ile edebî metin çözümlemesi ve çeviri kalite değerlendirmesi: Modern Kore edebiyatı üzerine bir vaka analizi. *Turkish Studies – Language and Literature*, 20(4), 2931–2948. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.87757>
- Önen, L. (2025). AI-supported image education in drawing: Adaptive learning environments – Personalized systems modeling student style development and generating feedback. *Artificial Intelligence Studies in Society, Science, and Systems*, 1(1), 68–81. <https://ais3journal.com>
- Özdemir, A. (2025a). Görsel sanatlarda yapay zekâ-dijital sanat. *Turkish Studies*, 20(4), 2585–2602. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.87601>
- Özdemir, A. (2025b). Ontological and ethical boundaries in AI-based image restoration. *Artificial Intelligence Studies in Society, Science, and Systems*, 1(1), 82–95. <https://ais3journal.com>
- Özdemir, A. (2026). The intersection of digital art and artificial intelligence: New aesthetic paradigms and theoretical approaches / Dijital sanat ve yapay zekânın kesişimi: Yeni estetik paradigmalar ve kuramsal yaklaşımlar. *Turkish Studies*, 21(1), 1457–1486. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.87600>
- Romya Bilgin, K., & Küçükşabanoglu, Z. (2023). ABD'nin yeni güç stratejisinde yapay zekâ. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 18(1), 273–289. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.63490>
- Sakin, İ., & Türk, Z. (2025). Teknolojiye hazırlık düzeyi ve kullanım algılarının muhasebede yapay zekânın benimsenme düzeyine etkilerinin tespiti. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 20(2), 901–919. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.79592>
- Sandıkcı, Y. T., & Soy, S. (2026). Artificial intelligence and crisis communication: A qualitative analysis within the framework of the technology acceptance model (TAM) in public relations / Yapay zekâ ve kriz iletişimi: Halkla ilişkilerde teknoloji kabullenme modeli (TAM) bağlamında nitel bir analiz. *Turkish Studies*, 21(2), 3715–3787. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.88029>
- Sarıbaşı, S. (2025). Yapay zekâ çağında mitin dijital mitosferdeki edebî yeniden yazımı: Kültürel bellek ve anlatsal dönüşümler. *Turkish Studies – Language and Literature*, 20(3), 1939–1962. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.82517>
- Serçemeli, M. (2018). Muhasebe ve denetim mesleklerinin dijital dönüşümünde yapay zekâ. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 13(30), 369–386. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.14373>
- Serin, H. (2019). Sosyal medyada çocuk hakları ihlalleri: Ebeveynler ve öğretmenler farkında mı? *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 1005–1031. <https://doi.org/10.17494/ogusbd.555107>
- Sert, M. F. (2026). Exploring the determinants of global income inequality using an ensemble learning, explainable artificial intelligence, and causal inference-based methodology / Topluluk öğrenmesi, açıklanabilir yapay zekâ ve nedensel analiz tabanlı bir metodoloji ile küresel gelir eşitsizliğinin belirleyicilerinin keşfi. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 21(2), 3523–3566. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.87348>
- Sınay, N., & Atmaca, S. (2025). Sosyal medyada çocuk temsilleri: Dijital kültürde çocukluk imgesi. *İstanbul Esenyurt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 3(3), 1–8. <https://izlik.org/JA37XX62DP>

- Soegiarto, A. (2025). Political economy of digital media commodification: Kid influencers on YouTube. *Kinesik*, 12(1), 1–18.
- Taş, A. (2017). *Hacettepe Üniversitesi öğrencilerinin çocuk ihmal ve istismarı hakkındaki bilgi düzeylerinin incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Taşcı, F. T. (2025). "Sharenting" ebeveynliği: Çocukların dijital gizliliği ve hukuki riskler. *Kişisel Verileri Koruma Dergisi*, 7(1), 62–85.
- Tetik Küçükkelçi, D. (2025). The mediating role of AI anxiety in the relationship between psychological resilience and social appearance anxiety. *Turkish Studies*, 20(3), 1943–1959. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.80498>
- Tuçcu, M. S. (2025). Sinemada posthümanizmin ve yapay zekânın temsili: *M3GAN* filmi örneği. *Turkish Studies*, 20(4), 2821–2839. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.87416>
- Tur-Viñes, V., Núñez-Gómez, P., & González-Río, M. J. (2018). Kid influencers on YouTube: A space for responsibility. *Revista Latina de Comunicación Social*, 73, 1211–1230. <https://doi.org/10.4185/RLCS-2018-1303>
- UNICEF Türkiye. (t.y.). *Çocuk haklarına dair sözleşme* [Convention on the rights of the child]. Retrieved February 18, 2026, from <https://www.unicef.org/turkiye/%C3%A7ocuk-haklar%C4%B1na-dair-s%C3%B6zle%C5%9Fme>
- Uygun, S. V. (2026). The use of artificial intelligence in public services related to public order and security: Country examples and recommendations for Türkiye / Asayiş ve güvenlik yönlü kamu hizmetlerinde yapay zekâ kullanımı: Ülke örnekleri ve Türkiye için öneriler. *Turkish Studies*, 21(2), 3789–3825. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.89247>
- Varol, M. (2025). İlahi imge ve teknolojik insan: Transhümanizm ile dinî geleneklerin Kur'an kursu öğreticileri perspektifinden incelenmesi. *Turkish Studies – Comparative Religious Studies*, 20(4), 2291–2308. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.87056>
- Yavuziğit, S., Genç, Y., & Yavuziğit, Y. K. (2022). Çocuk adalet sistemindeki koruyucu-önleyici ve iyileştirici uygulamaların sosyal hizmet açısından değerlendirilmesi. *Jass Studies – The Journal of Academic Social Science Studies*, 15(92), 339–352.
- Yener, S., & Köse, İ. (2023). Treatment prediction using artificial intelligence-integrated chatbots in call centers in medical tourism. *Turkish Studies – Economics, Finance, Politics*, 18(2), 583–597. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.67267>
- Yıldırım Altun, C. (2025). Geçmiş geleceğe aktarmak: Kültürel miras alanında dijital ikiz oluşturma. *Turkish Studies*, 20(4), 2947–2960. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.82722>
- Yıldız, M. (2025). Bireysel yenilikçilik ile yapay zekâ tutumu arasındaki ilişki: Gençlik merkezlerinde etkinliklere katılan üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Turkish Studies*, 20(Ö1), 1109–1124. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.86698>
- Yılmaz, O. K. (2025). Avrupa Komisyonu'nun "Avrupa Akıllı Turizm Başkenti" uygulaması ve Türkiye kentlerinin katılımları üzerine bir araştırma. *Turkish Studies*, 20(1), 635–660. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.77830>
- Yosef, I. (2022). Komodifikasi anak dalam variety show Korea Selatan *The Return of Superman* (TROS). *Jurnal Ilmu Komunikasi*, 19(2), 145–162. <https://doi.org/10.24002/jik.v19i2.3998>

-
- Zan, N., & Zan, B. U. (2025). Yapay zekâ destekli derin sahtecilik teknolojisinin pedagojik, etik ve toplumsal boyutları. *Turkish Studies*, 20(4), 2961–2983. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.83049>
- Zenginaloğlu, K. (2026). Culture, ethics and functionality in translation strategies: A comparison of translations produced by artificial intelligence tools and human translators / Çeviri stratejilerinde kültür, etik ve işlevsellik: Yapay zekâ araçlarının ve insan çevirmenin çevirilerinin karşılaştırması. *Turkish Studies – Language and Literature*, 21(1), 2071–2139. <https://doi.org/10.7827/TurkishStudies.89002>

ETHICAL DECLARATIONS

Research and Publication Ethics

The author(s) declare that this manuscript is an original work prepared in accordance with the principles of scientific research and publication ethics. The manuscript has not been previously published and is not currently under consideration for publication elsewhere. All sources used in the preparation of this study have been properly cited and referenced. The author(s) confirm that the work contains no plagiarism, fabrication, falsification, or manipulation of data. The research findings are presented honestly and transparently in accordance with the principles of academic integrity.

Author Contributions

All authors have significantly contributed to the conception, design, analysis, and preparation of the manuscript. All authors have read and approved the final version of the manuscript and agree to its submission and publication.

Conflict of Interest

The author(s) declare that there is no conflict of interest regarding the publication of this manuscript.

Funding

This research did not receive any specific grant, financial support, or funding from any public, commercial, or non-profit funding agencies.

Artificial Intelligence (AI) Usage Disclosure

During the preparation of this manuscript, artificial intelligence tools may have been used solely for limited purposes such as language editing, translation assistance, and stylistic improvement. Any AI-assisted translations or language corrections were carefully reviewed and verified by the author(s). Artificial intelligence tools were not used to generate the core scientific content, research design, analysis, or scholarly conclusions. All academic responsibility for the content of the manuscript rests entirely with the author(s).

Copyright and Permissions

The author(s) confirm that all necessary permissions for copyrighted materials have been obtained where required and that the manuscript does not violate any intellectual property rights.

Author Approval

All authors confirm that they have read and approved the final version of the manuscript and consent to its submission and publication.

ETİK BEYANLAR

Araştırma ve Yayın Etiği

Yazar(lar), bu makalenin özgün bir çalışma olduğunu ve bilimsel araştırma ve yayın etiği ilkelerine uygun olarak hazırlandığını beyan eder. Makale daha önce herhangi bir yerde yayımlanmamış olup başka bir dergide değerlendirme sürecinde değildir.

Çalışmada kullanılan tüm kaynaklar akademik kurallara uygun biçimde atıf lanmıştır. Yazar(lar), çalışmanın intihal, veri uydurma, veri tahrifi veya manipölasyon içermediğini; araştırma bulgularının bilimsel dürüstlük ilkelerine uygun şekilde sunulduğunu beyan eder.

Yazar Katkısı

Tüm yazarlar çalışmanın tasarlanması, yürütülmesi, analizi ve makalenin hazırlanmasına önemli ölçüde katkı sağlamıştır. Tüm yazarlar makalenin son hâlini okuyup onaylamış ve yayımlanmasını kabul etmiştir.

Çıkar Çatışması

Yazar(lar), bu makalenin yayımlanmasına ilişkin herhangi bir çıkar çatışması bulunmadığını

beyan eder.

Finansal Destek

Bu araştırma herhangi bir kamu kurumu, ticari kuruluş veya kâr amacı gütmeyen kuruluş tarafından finansal olarak desteklenmemiştir.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı

Makalenin hazırlanması sürecinde yapay zekâ araçlarından yalnızca dil düzenleme, çeviri desteği ve anlatım iyileştirmesi amacıyla sınırlı ölçüde yararlanılmış olabilir. Yapay zekâ araçları tarafından yapılan çeviri ve dil düzenlemeleri yazar(lar) tarafından dikkatle kontrol edilmiştir. Yapay zekâ araçları çalışmanın bilimsel içeriğinin, araştırma tasarımının, analizlerinin veya akademik sonuçlarının oluşturulmasında kullanılmamıştır. Makalenin içeriğine ilişkin tüm akademik sorumluluk yazar(lar)a aittir.

Telif Hakları ve İzinler

Yazar(lar), telif hakkı gerektiren materyaller kullanılmışsa gerekli izinlerin alındığını ve çalışmanın herhangi bir fikrî mülkiyet hakkını ihlal etmediğini beyan eder.

Yazar Onayı

Tüm yazarlar makalenin son hâlini okuduklarını, onayladıklarını ve yayımlanmasını kabul ettiklerini beyan eder.